

Ikke for skolen... men for livet!

En bog om Ny Munkegades Skole.

Ikke for skolen... men for livet!
En bog om Ny Munkegades Skole.

Oplag: 1.000 nummererede eksemplarer

Denne bog er sat med Baskerville
hos Modem Sats ApS, Århus.

Grafisk tilrettelæggelse
Kjeld Vagner Dalby.

Repro udført af Ole Brikner, Århus.

Trykt hos Linde Tryk, Risskov.

Udgivet af Ny Munkegades Skole.

I redaktionen:
Chr. P. Honoré
Keld Jensen
Jørn Samsing Jensen
Kjeld Vagner Dalby

Ikke for skolen... men for livet!

En bog om Ny Munkegades Skole.

Redaktion: Chr. P. Honoré
Keld Jensen
Jørn Samsing Jensen
Kjeld Vagner Dalby

Indhold

Forord	7	Ikke for skolen	42
<i>Keld Jensen - C. P. Honoré</i>		<i>Christian Møller Pedersen</i>	
Ny Munkegades Skole	8	Om at være elev i eliteskolen	46
<i>C. P. Honoré</i>		<i>Erik Askel</i>	
Indledning	9	Lærerår og læreår	51
<i>Sv. E. Bang-Sørensen</i>		<i>Kaj Andreassen</i>	
Hvor bliver Munkegades skole nu af?	10	En minderune for en kær afdød	55
<i>Redaktionen</i>		<i>Leni Lindfors - Lisa Eggren</i>	
Betragtninger	11	Fra Svendborg av	58
<i>Rådmand Thorkild Ibsen</i>		<i>Jørgen Kjærgård Kristensen</i>	
Nedlægning	14	To billeder genkalder erindringen	61
<i>Signe Sidenius - Ernst Mosegård</i>		<i>Sven Sabroe</i>	
Lidt usystematisk historie	17	Der var engang en skoledreng	64
<i>C. P. Honoré</i>		<i>Robert Fisker</i>	
En fødselsdagstale	23	Om 34 korte år	67
<i>Skoleinspektør Sv. E. Bang-Sørensen</i>		<i>C. P. Honoré</i>	
Ny Munkegades Skoles lejrskole	27	Nogle skolehistorier	72
<i>James Kjestrup</i>		<i>H. J. Baden</i>	
En skole bliver 100 år	31	Avisudklip	74
<i>Albert Johansen</i>		<i>Keld Jensen</i>	
Lærer på Ny Munkegades Skole	33	Legater ved Ny Munkegades Skole	76
<i>Marianne Jensen</i>		<i>Leo Winkler</i>	
Min skole skal nedlægges	37	Årstal og priser	78
<i>Jonathan Jacobsen</i>		<i>Keld Jensen</i>	
Fire år på Ny Munkegade	38	Lærerpersonalet 1847 - 1988	79
<i>Tina</i>		<i>Keld Jensen</i>	
Elev på Ny Munkegades Skole	41		
<i>Annemette</i>			

Forord

Kjeld Jensen - Chr. P. Honore

Da det blev en kendsgerning, at Ny Munkegades skole skulle nedlægges, blev det besluttet på lærerrådet, at overlade det til de to undertegnede at samle stof til et skrift om skolen. En skole som Munkegade har en lang og begivenhedsrig historie, som man ikke overkommer i en hast.

I forvejen havde en tidligere lærer ved skolen A. H. Nellemann-Andersen skrevet et grundigt historisk værk om skolen i anledning af 100 års jubilæet i 1947 og i det kunne vi hente meget stof. Ligeså i Århus byhistoriske udvalgs bog om »Skoler og skolegang fra 1930 til 1970«.

Desuden har vi på skolen et arkiv med utallige papirer fra de forløbne år. Der er også meget at hente.

En lille anmodning i Aarhus Stiftstidende og Jyllands Posten om at henvende sig på skolen og tilkendegive, at man ønskede bogen om skolen, blev fulgt op af en strøm af henvendelser.

Der meldte sig også flere, som på forskellig vis havde med fremstilling af bøger at gøre og som tilbød deres assistance. På den måde blev det en stor glæde og fornøjelse af komme til at arbejde med bogen. Der skal lyde en stor tak til alle, der har medvirket.

Det er vort håb, at denne bog, som ikke må betragtes som et historisk værk om skolen, men som en række vidnesbyrd om en skole, som har betydet meget for mange, og som har sat sit præg på byen, på værdig vis må være med til at sige farvel og tak til den gamle institution.

Vi ved, at mange kunne og burde have skrevet af-

snit til bogen. Der er en næsten uendelig bunke vidnesbyrd om skolen. Skoleinspektør H. J. Baden skrev ved 100 års jubilæet om skolen som en koralø, bygget op af et utal af små koraller, der hver efterlod deres lille mærke. I gennemgangen af arkiverne har vi mødt utrolig mange mærker, og vi kan kun gengive nogle få her.

En bog af denne slags er en erindringsbog. I erindringens verden står det, der huskes ofte i et lidt for rosenrødt skær. Man kan næsten få tårer i øjnene ved at mindes Knud Christensens gamle sejlgarmsombundne spanskrør. Vi har bestræbt os på at bevare den oprigtige varme i forholdet overfor skolen uden at lade nostalgien gå over i sentimentalitet.

Vi har også ment, at eleverne af i dag, som selvsagt ikke har erindringens mildnende slør over begivenhederne, kommer til orde. De føler meget stærkt, at man er gået dem og deres hverdag for nær ved at nedlægge deres skole. Derfor fører de også ordet her i bogen.

Vi har ment, at en fyldig billeddokumentation var rigtig. Vi kender jo ikke bygningens skæbne fremover, så derfor vil vi gerne fastholde en del af dens liv gennem billeder. Når vi er færdige med arbejdet her og bogen foreligger, skal vi til at finde ud af, at skolen ikke er mere. Den har levet stærkt for os under arbejdet, men vi ved, at når vi ikke længere skal færdes i den bygning, høre dens lyde og fornemme dens atmosfære, så vil det blive et stort savn for os.

NY MUNKEGADES SKOLE, ÅRHUS
1847 - 1988

På en skråning rejstes bygning
stærke, smukke røde sten,
rum ved rum fra grund til rygning
klar til slid af ungdoms ben.

Slægt på slægt fandt porten åben,
far og søn og søn igen.
Flid og kløgt blev her de våben,
som blev spændt om ungdoms lænd.

Gammel er du Munkegade,
stærk dog står du ligevel,
skønt du ældes på facade,
er din kraft et stadigt væld.

Skolen blev lukket alligevel. Den blev fældet som så
mange ege i Danmark er blevet fældet. Dens kraft var
stadig et væld, som unge øste af, og at den ældedes på
facaden, var blot en styrke mer'.

Mange vil sammen med os, som har lavet denne
mindebog sige:

ÆRE VÆRE DENS MINDE!

Indledning

S. E. Bang-Sørensen

Redaktionen har bedt mig skrive en indledning til bogen, og det gør jeg meget gerne.

Alle mennesker - uanset alder - har altid et ønske, og jeg har haft det ønske - lad Ny Munkegades skole få lov til at blive 100 år - den 1. marts 1990, men det skulle ikke gå sådan.

Det er jo rigtigt, at vi i mange år har været i tilbagegang, hvad angår faldende elevtal. Men det er mit indtryk, at Ny Munkegades skole har været en god skole. En lille skole har mange fordele - alle kender hinanden - det giver tryghed i det daglige. Skolen har altid haft et glimrende samarbejde med forældrene. Uden dette kan skolen i dag ikke fungere.

Ny Munkegades skole med sine 98 år har et meget nært forhold til sine gamle elever, som på alle måder slutter op om skolen. Hvert år har vi besøg af gamle elever, som gerne vil fejre deres jubilæum på skolen, og det er vi glade for.

Det er en svær opgave at lukke en skole. Der er mange hensyn at tage - f.eks. elevernes og lærernes placering. Nu er vi heldigvis så langt, at alle elever fra august 88 kommer på Samsøgades skole, og lærerne har fået embeder, hvor de ønskede.

Jeg vil gerne til slut takke redaktionen for initiativet til denne bog. Rigtig mange gamle elever har sluttet op om ideen.

Tak for godt samarbejde gennem 24 år med gamle og nuværende elever, forældre og personalet på skolen.

Skoleinspektør Sv. E. Bang-Sørensen.

Hvor bliver Munkegades skole nu af?

Redaktionen

Skulle du i fremtiden få brug for eller lyst til at kontakte din gamle skole, så kan du henvende dig på skolevæsenets kontor og forklare, hvad du er ude efter.

De papirer, en skole normalt udsteder vil kunne udstedes derfra, og man vil der kunne oplyse, hvor skolens mange »klenodier« opbevares. I skrivende stund nævnes erhvervsarkivet som stedet. Vi kender ikke nu bygningens skæbne fremover, men det var et ønske, at jubilarer i hvert fald kan få lov at samles i skolegården på jubilæumsdagen.

Bang-Sørensen sammen med 4 elever - februar 1965.

Betragtninger

Thorkild Ibsen

Et flertal i Århus byråd har besluttet at nedlægge 3 skoler i Århus midtby med virkning fra 1. august 1988. Det er Finsensgades skole, Brobjergskolen og Ny Munkegades skole.

Ny Munkegades skole har bedt mig om at give et bidrag til en bog, der markerer afslutningen på Ny Munkegades skoles historie.

Det gør jeg med glæde, men det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg gerne havde set, at afslutningen var blevet en anden.

Jeg er, og har altid været, modstander af at nedlægge skoler, men jeg har samtidig altid været tilhæn-

ger af, at skolerne selvfølgelig må virke i et samspil med udviklingen med samfundet i øvrigt.

Og det synes jeg Ny Munkegades skole har bevist, at den var i stand til.

Hvis vi går tilbage i tiden, var Ny Munkegades skole en ren drengeskole. Som tilflytter til byen fandt jeg hurtigt ud af, at det at være en »Ny Munkegade dreng« var noget helt specielt. »Drengene« klarede sig godt, efter at de kom ud af skolen, og flere af byens mest aktive personer har haft tilknytning til skolen.

Tiden løb imidlertid fra rene drenge- og pigesko-

Arbejdstilsyns-medarbejder om fysiklokale på Århus-skole:

Jeg har aldrig set noget lignende

Af Ulla Castberg

Sundhedsfarlige, ætsende og lokalirriterende stoffer skal ifølge Miljøministeriets bestemmelser opbevares forsvarligt og utilgængeligt for børn. Det bliver de ikke på Ny Munkegade Skole i Århus, hvor flasker med svovlsyre, salpetersyre og andre stærke vædsker står frit fremme på en smal åben hylde i fysiklokalet.

Og lokalet bruges stadig til

undervisning. — Hvis jeg skulle have krævet fysiklokalet lukket, kunne skolen eller skolevæsnet have anket sagen. Anken kunne have betydet opsættende virkning med hensyn til lukningen, oplyser farmaceut ved Arbejdstilsynet, Aase Gry Odeh. Hun har på lærernes opfordring lavet en rapport om fysiklokalets tilstand.

— Jeg har ikke set noget lignende i de fire år, jeg har foretaget tilsyn med undervisningslokaler, siger hun. Derfor valgte jeg den fremgangsmåde, jeg anså for at være den hurtigste til at få

lokalet bragt i sikker og sund stand, nemlig at sætte en kort frist for renoveringen. Senest 15. oktober skal fysiklokalet have de farlige stoffer anbragt forsvarligt. Belægningen på borde og gulve skal udskiftes, der skal installeres mekanisk ventilation, lærerpladsen skal afskærmes for stænk m.m.

Det kræver kostbare og tidkrævende luftmålinger i lokalet at bevise, at lærernes liv og helbred er i overhængende og betydelig fare i fysiklokalet. Det er kriterierne for at påbyde øjeblikkelig lukning. De målinger har jeg

ikke foretaget, siger Aase Gry Odeh. Det er jo så tydeligt, at der skal gøres noget ved lokalet med det samme. Det er den korteste frist, jeg nogensinde har sat for så omfattende arbejder.

Skolerådmand Thorkild Ibsen siger, at der er adskillige faglokaler på andre ældre kommuneskoler, som er i næsten ligeså dårlig stand, og at der er projekter på vej fra skolemagistraten til byrådet om en helt nødvendig renovering og vedligeholdelse.

Aarhus Stiftstidende, mandag d. 2. september 1985. Det førte til en ny fysiksal og vi troede, at så beholdt vi nok skolen.

I januar 1953 gravede man ud til de to nye gymnastiksale.

ler, og Ny Munkegades skole beviste, at den var i stand til at tilpasse sig nye forhold. Overgangen fra en ren drenge- til en blandet skole blev klaret på forbillig vis.

I de sidste 10-20 år er der også sket store forandringer i det samfund og lokalsamfund, som nu omgiver Ny Munkegade.

I takt med den almindelige velstandsstigning, flyttede flere og flere fra midtbyen til omegnen af Århus, og nye forældregrupper flyttede ind i kvarteret.

Denne omstilling har Ny Munkegade også klaret på udmærket vis, selv om betingelserne ikke har været de bedste.

Set i sammenhæng med nye og moderne skoler, har Ny Munkegade ikke haft de bedste fysiske rammer. Forskellen imellem de ældre og nye skoler er nok blevet større i de senere år, fordi ændrede undervisningsformer stiller stadig større og større krav også til de fysiske rammer.

Byrådet har imidlertid været tilbageholdende med at bruge penge på midtbyens skoler, fordi der igennem en lang årrække har været et ønske om at få nedlagt nogle af skolerne.

Jeg synes, at denne langsomme aflivning af skolerne har været uheldig, og den har skabt en stor usikkerhed hos lærere, øvrige ansatte på skolerne, forældre og elever.

Den manglende opbakning omkring midtbyens skoler har også været med til at fjerne elevgrundlaget i højere grad end selve elevtalsfaldet skulle medføre. Jeg tænker her på, at mange forældre har valgt at sætte deres børn i privatskole, fordi kommunen ikke har kunnet give nogen sikkerhed for, at den skole, deres barn skulle starte på, ville blive bevaret.

Dette forhold har i helt urimelig grad vanskeliggjort arbejdsforholdene for de ansatte på skolerne, herunder på Ny Munkegades skole.

Jeg tror, at det ville have været muligt ved en fornuftig planlægning, at sikre en anden udvikling for Ny Munkegades skole.

Jeg er overbevist om, at skolerne indeholder så mange kræfter og gode ideer, at det ville have været muligt at bevare en god nærskole. Skolen skulle selvfølgelig virke i et samspil med udviklingen, men det

er jeg overbevist om, at den ville være i stand til. Som eksempler på tilpasningsmuligheder skal jeg nævne samarbejdet med de øvrige midtbyskoler om de ældste klasser, og samarbejdet med naboskolen.

Byrådet har imidlertid en anden opfattelse, så virkeligheden er nu, at skolen skal lukkes.

Lukningen af en skole er en beslutning, der berører mange mennesker. Der er dels de ansatte, som nu skal i gang med en ny arbejdsplads. Det fællesskab og den »ånd«, der hersker lige netop på Ny Munkegades skole, kan ikke genskabes andre steder. Men jeg tror, at alle, der har haft deres arbejdsplads på Ny Munkegades skole, har gode oplevelser, de kan

Ny Munkegades Skole udvides for $1\frac{1}{2}$ Mill.

Ny Gymnastikbygning med to Sale, den gamle Sal bliver Klasseværelser

AARHUS BYRAADS Budgetudvalg har anbefalet en Indstilling fra Skoleudvalget til Byrådet om Udvidelse af Ny Munkegades Skole for 520,000 Kr. Skoleudvalget ønsker en ny Gymnastikbygning opført mod Thunogade vinkelret paa Hovedbygningen. Der skal være to Gymnastiksale med Omklæd-

ningsrum, Badeafdeling og Toiletter.

Den gamle Gymnastiksal, der ikke havde Bad, deles i to Etager. Den nederste indrettes til Gaardtoiletter og Cyklestald, og ovenpaa bliver der to Klasseværelser.

tænke tilbage på. De har selvfølgelig også dårlige oplevelser, men jeg er sikker på, at de første vejer tungest.

De, der berøres mest af en lukning, er selvfølgelig eleverne. De rammer, som de selv har været med til at skabe på Ny Munkegades skole kan heller ikke genskabes andre steder, men jeg er overbevist om, at de erfaringer og traditioner, de bærer med sig fra Ny Munkegades skole, vil være et positivt islæt i dagligdagen på den nye skole.

Forældrene berøres selvfølgelig også af beslutningen - om ikke andet så igennem, at de nu skal til at genskabe kontakter til en ny skole, for at det nødvendige skole-hjem samarbejde kan udvikles og trives. Jeg håber meget, at forældrene vil føle, at de og deres børn får en god modtagelse på den nye skole.

Selv om Ny Munkegades skole lukker med udgangen af dette skoleår, er jeg sikker på, at skolens arbejde vil sætte sine spor i de kommende mange år. En af de begivenheder, der er mest med til at præge menneskets udvikling, er vel netop deres skolegang.

Jeg mener, at jeg med god ret kan sige, at de ansatte på Ny Munkegades skole kan være stolte af de spor, de sammen med nuværende og tidligere elever vil være med til at sætte langt ind i det næste årtusinde.

Og det er vel i grunden ikke så galt. Trods alt.

Jeg ønsker alle ansatte, elever og forældre med tilknytning til Ny Munkegades skole god vind fremover.

Aarhus Stiftstidende, 3. januar 1950.

Nedlægning

Signe Sidenius og Ernst Mosegård

I årevis har der med jævne mellemrum gået rygter om, at Ny Munkegades skole skulle nedlægges. Ja, faktisk var der ved de sidste skolenedlæggelser i 1976 nogle der mente, at Ny Munkegades skole skulle have været med i puljen allerede dengang. Når avisen bragte stof om skolenedlæggelser og -struktur, så var yndlingsillustrationerne ofte et nydeligt foto af Ny Munkegades skole. I diskussionerne om skolestrukturen måtte vi gang på gang konstatere, at administratører, politikere, ja sågar fælleslærerrådet - ud fra de mest forskellige motiver - pegede på nedlæggelser af midtby-skoler, og Ny Munkegades skole var altid det foretrukne eksempel. Vi lå jo så tæt på Samsøgades skole, så det var nærliggende at sløjfe den ene af de to skoler - altså Ny Munkegades skole.

Forsøg på at bevare skolen

Denne trussel om nedlæggelse af Ny Munkegades skole levede vi med i mange år uden at tage den helt alvorligt. En sikker bemærkning på lærerrådsmøder, når der blev diskuteret langsigtede planer, var altid: - hvis vi lever så længe!

Af og til nærrede vi vilde, utopiske forhåbninger. F.eks. mente vi, at »man« nok ikke nænnede at nedlægge skolen nu; vi skulle da lige have 100-års jubilæet med (i 1990). Eller at man ville udsætte nedlæggelsen indtil den her til stedet kongeligt udnævnte skoleinspektør ønskede at gå på pension. Eller at taknemmelige og indflydelsesrige gamle Munkegade-drengene (ja også -piger) ville bruge deres indflydelse og øve pression, således at skolen blev bevaret.

Realistisk betragtet var vi dog helt på det rene med, at der skulle ske noget nær et mirakel, hvis skolen skulle have en chance mod de stærke kræfter, der anså nedlæggelse for en nødvendighed eller ligefrem mente, at den ville være en fordel for de øvrige skoler.

Til trods for at modløsheden af og til bredte sig i

lærerkollegiet, har vi været enige om, at Munkeånden stadig levede, og at eleverne fortsat skulle gå i en god skole. Vi søgte at bevare skolens traditioner - som har været dens særpræg - sammen med nye ideer.

Der kan bl.a. nævnes:

- det årlige terrænløb, hvor alle elever fra 4. til 10. klasse kører til et for dem ukendt bestemmelsessted, og hvor de ældste klasser altid står post, resten løber og yngste klasse rydder op inden hjemturen.
- at vi har holdt »Munkemarked« som i tidligere tider.
- at vi har haft tema-uger med deltagelse af alle skolens elever, hvor vi bl.a. har udsmykket skolen med elevarbejder, som stadig lever op overalt, og vi har som afslutning haft succesrige åbenthus arrangementer.
- at vi hvert år til jul og sommerferie har holdt en fælles afslutning i gymnastiksalen, hvor bestemte klasser har underholdt, skolens »band« spillet og alle sunget »vores« julesang og sommerferiesangen.
- at vi i de sidste tre år så småt har kørt indskolingsforløb, hvor bh.kl., 1. og 2. kl. har haft timer fælles og arbejdet på tværs af klasserne.

Alt sammen har også været forsøg på at tydeliggøre skolen i lokalområdet.

Vi bestræbte os på at få skolen vedligeholdt, så lokalerne var anvendelige og forsvarligt udstyrede. Under stort postyr og ved hjælp af en del presseomtale fik skolen et længe ønsket nyt fysik- og biologilokale - den gamle fysiksal var erklæret sundhedsfarlig.

Vi havde endnu ikke opgivet ævred.

I debatten om skolestruktur fremsatte skolen forslag, som fik succes: fællesdistrikt for eleverne i midtby-skolernes 10. klasser. Vi fik flere elever og kunne bevare 10. klassetrin på Ny Munkegades skole - trods faldet i elevtallet.

Men vi led også nederlag. Et andet forslag, som kort fortalt gik ud på fordeling af de ældste elever på alle midtbyskoler, kom vi til at stå temmelig isolerede med. De implicerede skoler følte sig åbenbart ikke truede og var ikke interesserede i »at redde Ny Munkegades skole«. Vi havde tænkt forslaget som en redningsplan for alle seks midtbyskoler.

Men på trods af vore forsøg på at bevare en god skole, kan vi nu konstatere, at Ny Munkegades skole

nedlægges ved skoleårets slutning - sammen med to andre gamle midtbyskoler, Finsensgades skole og Brobjergskolen.

Nedlæggelsen

Allerede i efteråret 1986 forlød det fra byrådssalen, at der nu skulle spares overalt, også i skolevæsenet. På Ny Munkegades skole havde vi jo nok en fornemmelse af at være i farezonen. Elever, forældre og læ-

rere ventede på et politisk udspil hele vinteren, og foråret og det meste af sommeren. Forældre turde ikke melde børn ind i børnehaveklassen på en lukningstruet skole, og situationen var noget utryk.

I løbet af sommeren fremlagde et byrådsflertal et forslag til ny skolestruktur, som bl.a. medførte nedlæggelse af Ny Munkegades skole. Dette forslag blev så sendt til høring på alle skoler, i lærerråd og skolenævn. Selv om alle gik imod skolenedlæggelser, vedtog skolekommissionen alligevel d. 24. nov. 1987 en indstilling, der bl.a. betød lukning af Ny Munkegades skole.

Skoledirektør Birgit Darr kom et par dage efter på skolen for at meddele denne tilsyneladende uafvendelige beslutning, der blot skulle bekræftes i byrådet d. 10. februar 1988. Hun blev mødt med blandede følelser.

Resignation og modløshed fordi vi ikke anså det for muligt at ændre politikernes holdning, og fordi vi selvfølgelig var kede af at miste en god arbejdsplads.

Lettelse fordi vi længe havde ventet en afgørelse og været i en slags venteposition med usikkerhed omkring næste skoleår.

Vi havde også et optimistisk håb om, at der ville ske en udramatisk og nogenlunde problemfri sammenlægning med Samsøgades skole. Sådan læste vi da talene fra skoleforvaltningen. Vi forventede en samlet overflytning af klasser og lærere - men komplikationerne viste sig hurtigt.

Ingen havde åbenbart grundigt undersøgt, om der var plads på Samsøgades skole til 200 nye elever. Det var der ikke! Derfor ønskede Samsøgades lærerråd de ældste klasser fra Ny Munkegades skole overført til Møllevangsskolen. Desuden var forflyttelsesreglerne for lærerpersonalet ikke anvendelige, de tog ikke højde for tre skolenedlæggelser på een gang.

Der opstod et forældresamarbejde (SAM/NM),

som overvejende tog sig af Samsøgade-interesser. I talrige møder og skrivelser til myndighederne protesterede forældresamarbejdet mod nedlæggelsen af Ny Munkegades skole - mod vandreklasser, mod classesammenlægninger og lærerskift - mod forflyttelse af vikarer.

I den kaotiske situation fastholdt lærerrådet, at det var rimeligt og ønskeligt at undgå splittelse af skolen. Nedlæggelse af Ny Munkegades skole måtte være et problem, som skulle løses i lokalområdet - altså ikke ved udflytning af elever til Møllevangsskolen.

Vore synspunkter fik naturligvis NM-forældrenes opbakning, men der blev først ro om spørgsmålet, da vi fik rådmand T. Ibsens forsikring om, at ingen elever ville blive flyttet til Møllevangsskolen - et løfte, som vi senere vandt gehør for i kulturelt udvalg.

Da det efterhånden blev klart, at Ny Munkegades skole ikke ville blive splittet, men at klasserne og deres lærere skulle på Samsøgade, startede bestræbelserne på at få aflastningslokaler stillet til rådighed. I skrivende stund er problemet ikke løst endnu, men kan meget vel føre til, at Ny Munkegades skole - skønt nedlagt - skal fungere som aflastningsskole for Samsøgades skole.

Undertiden har vi følt, at nedlæggelsen af Ny Munkegades skole kom for hurtigt og uforberedt. Vi blev kastebold i diskussioner og inddraget i problemstillinger, kommunal- og kommunepolitiske forviklinger, som ikke havde baggrund i det, der nu interesserer Ny Munkegades skoles elever og lærere - at få begyndt på opbygningen af fremtidens midtby-skole:

Samsøgades skole - en skole, som skal fylde pladsen og leve op til ryet efter så meriterede skoler som Brobjergskolen, Finsensgades skole og NY MUNKEGADES SKOLE.

Lidt usystematisk historie

Chr. P. Honore

I 1947 skrev A. H. Nelleman Andersen en fremragende bog om Ny Munkegade skole. Den bar præg af, at han var en dygtig og systematisk historiker. Anledningen var skolens hundredeårsjubilæum og bogens titel blev: Ny Munkegade skole. Det kan anbefales enhver, der ønsker at sætte sig ind i skolens historie, at læse bogen.

Videre er der i Århus Byhistoriske udvalgs bog fra 1978 om »Skoler og skolegang fra 1930 til 1970« et afsnit om Ny Munkegades skole fra 1945 til 1950 skrevet af Palle Nielsen.

Det følgende fortæller om personer og begivenheder af betydning i skolens historie, samt forskellige forhold, der har været med til at give den »ansigt«.

Først og fremmest deler skolens historie sig i to dele på den måde, at den først havde til huse fra 5. oktober 1847 til 28. februar 1890 i Vestergade nær Møllegadehjørnet. Fra 1890 flyttede skolen til sin nuværende adresse i Ny Munkegade. Den ny bygning var opført af arkitekterne Mülerts og Kühnel og det er denne bygning, der nu efter 98 år skal ophøre med at rumme Ny Munkegades skole.

I Vestergade-tiden hed skolen »Den højere Borger-Drengeskole«. Denne betegnelse fulgte med til Munkegade og først i 1910 ændredes navnet til »Den kommunale mellem- og realskole, Ny Munkegade«. Fra starten var det en betalingskole med et antal fripladser til flittige drenge med god opførsel. 1. april 1912 ophørte al betaling.

I 1910 afholdt man første gang mellemskoleeksamen på Munkegades skole, og siden er der hvert år indtil 1958 afholdt mellemskole- og realeksamen. Efter 1958 afholdt man statskontrolleret prøve for 9. og 10. skoleår. I de første par årtier af århundredet var Munkegades skole eneherskende i Århus som skolen for solide borgeres flinke sønner. Det at gå på Munkegades skole gik så at sige i arv fra far til søn, og en eksamen fra skolen var et godt rygstød at have med

ud i livet. Da så efterhånden andre skoler med mellemskole-afdeling byggedes i byen, kom en lang overgangsperiode til almindelig kommuneskole. Mange af de gamle lærere sad der jo, og de var ikke til sinds at slække på deres krav. Blandt andet derfor bevarede skolen mange år endnu et særligt ry. Skolen blev til det sidste ved med at være en god skole, men den sidste lange tid var den god, fordi den havde et godt lærerkorps, og fordi den var så lille, at der var et nært forhold mellem alle lærere og elever.

Den første leder af skolen var kateket J. P. C. Lyngby, 1847-1854. Efter ham kom kateket J. C. Faber, 1854-1862. I 1862 indførte man titlen overlærer.

Overlærer N. N. H. Krajberg.

Den første bærer af denne titel var N. N. H. Kraiberg. Den gang var der endnu en tæt forbindelse mellem kirke og skole og Kraiberg blev indsat i embedet af domprovsten. I 1883 nedlagde Kraiberg embedet og i hele to år var lærer Handest konstitueret som overlærer, indtil man i 1885 udnævnte L. O. Wiggers. Allerede i 1887 rejste Wiggers igen og Knud Peter Knudsen Christensen blev overlærer. I 30 år indtil 1917 var han en elsket leder af skolen. Han var om nogen en opbygger af skolens gode ry og mange har med stor ærbødighed tænkt tilbage på ham senere i livet.

Efter ham kom K. P. Kristensen, som ledede skolen 1917-1935. Det var den berømte og elskede K. P., som endnu mange gamle Munkegade-drenge husker. Han videreførte ånden fra Knud Christensens tid og markerede skolens ansigt udadtil i byen. Der hænger på skolen to kobberrelieffer af disse mænd, udført af billedhuggeren Elias Ølsgård, hvis broder, maleren Jens Ølsgård havde været lærer i skolen 1894-1907.

I 1935 blev H. J. Baden udnævnt til overlærer og siden til skoleinspektør. Han fik den lod at føre skolen gennem Anden Verdenskrigs vanskelige år, hvor

Personalet 1892. Stående: Knud Christensen, L. Lassen, E. Rasmussen, H. C. Holm, H. C. Christensen, E. C. N. Koch. Siddende: N. O. Sørensen, skolebetjent Jespersen, fru Jespersen, H. Müller, Th. Th. E. Horn, S. Pedersen. På jorden: Chr. M. Olsen, A. M. Bertelsen.

skolen var besat af tyskerne og undervisningen måtte foregå på Frederiks Alle's skole. Baden var sindig af væsen, værdig af ydre og spillevende i ånden. Under ham fik et dygtigt lærerpersonale frihed til at udfolde sig, og det satte spor i en række ting som f.eks. lejrskole og sprogrejser.

I 1956 blev Peter Dethlefsen inspektør. I hans periode forsvandt mellemskole- og realeksamen, og i stedet kom de statskontrollerede prøver efter 9. og 10. klasse. Der kom piger på skolen, og den udelte undervisning fik i ham en så uimodståelig fortaler, at Munkegades skole indførte den som den første i Århus.

Fra 1965 og til skolens lukning i 1988 blev det så Svend Erik Bang-Sørensen, der ledede skolen. I den første del af hans periode nåede lærerstaben op på det største tal nogensinde. En mangfoldighed af forskellige aktiviteter prægede skolen. I flæng kan nævnes indskolingsundervisning af indvandrere, børnehaveklasse, centerklasser og mange andre. Under al denne aktivitet skete en langsom drejning. Skolelukningernes skygge kastedes ind over os, og til sidst blev vi altså indhentet.

Bang-Sørensen, Dethlefsen, Baden, K. P., Knud Christensen, Wiggers, Krajberg, Faber og Lyngby - tilsammen udgør de 141 års dygtig ledelse af en skole, som ikke mindst har været en god skole og et lykkeligt arbejdssted på grund af dem.

I 1931 blev stillingen som viceinspektør oprettet. Indtil 1936 var N. C. Larsen viceinspektør på skolen. Han flyttede til Fjordsgade som inspektør og blev fra 1937 afløst af H. L. Kjærgård. I 1944 blev Kjærgård afløst af M. E. Liljeroth. Han blev på posten til sin pension i 1962. I en kort periode i 1962 var Asger Nordvig Rasmussen viceinspektør, indtil han blev inspektør på Sct. Annagades skole.

Igennem mange år frem til 1984 var Erik Askel viceinspektør, og efter ham overog Leo Winkler stillingen. Nordvig, Askel og Winkler var alle tre gamle Munkegade-drenge.

I Vestergade-tiden var lærerpersonalet ikke stort. I 1847 var der 4 lærere og 1853 var det vokset til 5. I 1885 var der 7 lærere knyttet til skolen, og allerede i 1892 var der 13. På et billede fra 1929 var der 19. I

1945 var der 25 på billedet og omkring 1970 var der 32. Nu ved skolens lukning er antallet nede på 20.

I perioden med såkaldt store årgange var der ca. 600 elever på skolen, og det gav selvsagt problemer med lokaler, men dengang lod det sig gøre, at nogen kom, når andre gik, og på den måde kunne planlægningen gå op. Det havde bl.a. til følge, at man som lærer godt kunne have timer fra kl. 8 morgen til kl. 16, og på den baggrund er det til at forstå, at det blev betragtet som en hel oase af frihed, da lørdag blev fri-dag.

Det har vist altid været skik at kalde lærere ved kæle- eller øgenavne. Det kan være en fristende udlægning af det rigtige navn, eller det kan være opstået på grund af en særhed eller en tilfældighed.

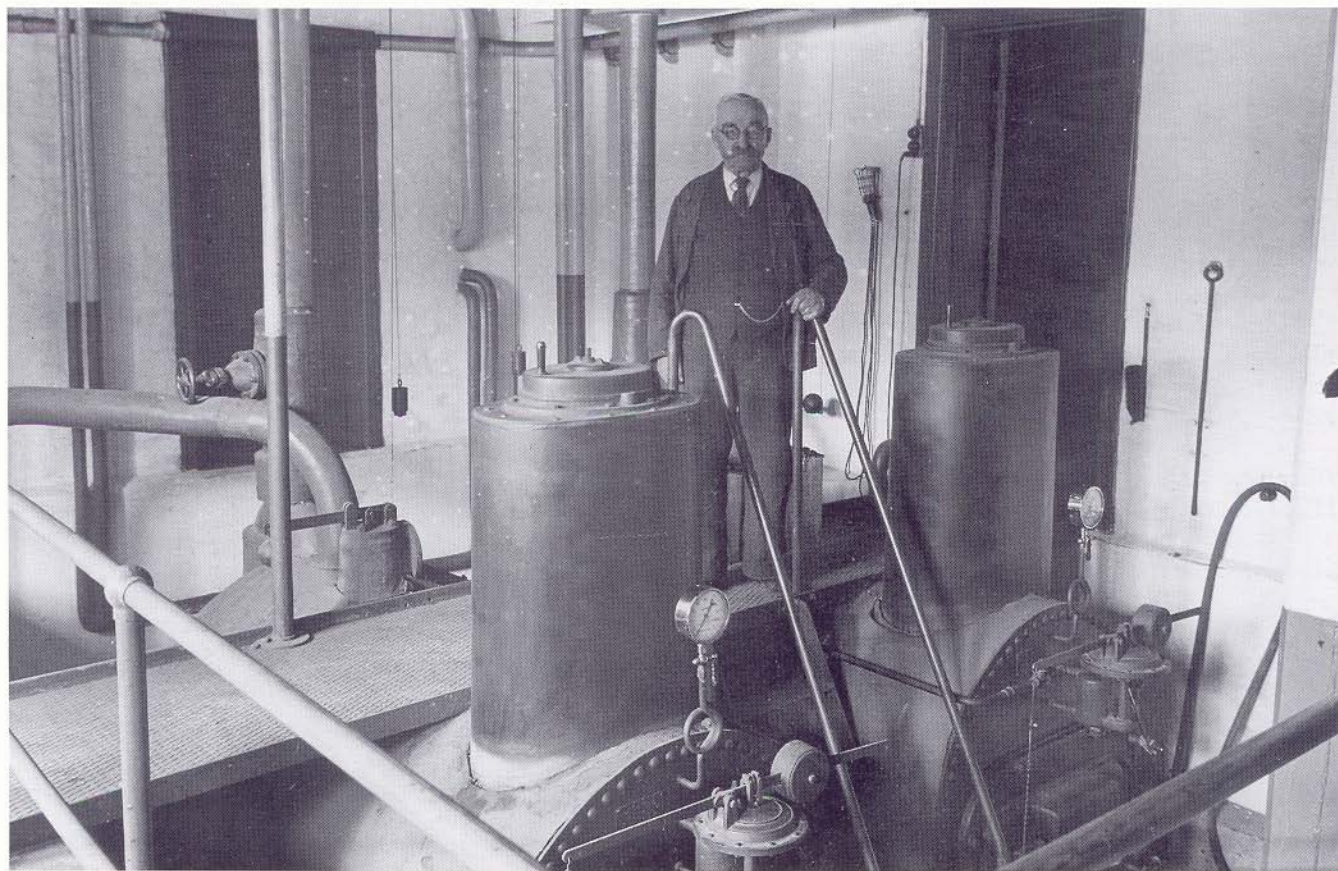
Overlærer Knud Christensen.

Munkegade kan selvfølgelig også opvise en række af den slags. I flæng kan nævnes: Pist, Fippe, Lummeras, Fille, Bønne, Sjulle, Hollywood, Knast, Hølle, Bolette, Lillerod, Sir James og Ribbe eller Ribbeklaus. Der er sikkert en masse flere, men dem må man selv lægge til.

I overgange har skolen markeret sig på musikfronten. I 1918 startede nogle elever i 3. mellem en trio med violin, cello og klaver. De fik succes, og trioen voksede til en oktet. K. P. Kristensen fik interesse for foretagendet og overtalte lærer N. C. Gade til at tage sig af elevorkestret. Hans søn Birger Gade, blev leder af oktetten, som snart voksede og fik flere instru-

mentgrupper ind. Man øvede fast i skolens sangsal og udviklede sig til en institution i det århusianske musikliv under navnet Birger Gades orkester. Senere kendtes det under navnet Århus Privatorkester. Derudover formåede K. P. i 1919 en tømmerhandler Henriksen til at skænke penge til musikinstrumenter til et hornorkester på skolen. Kommunen blev overtalt til at give dirigentløn til militærmusiker H. P. Laursen, og under hans ledelse fungerede orkestret indtil 1935.

I 1946 genoplivede den musikbegavede lærer Ehrenreich-Petersen orkestret. Som ny dirigent fik man byorkestrets førstetrompetist C. Carlsen.

Skolebetjent Andersen på »Kommandobroen« i fyrkælderen, 1935.

Ehrenreich-Petersen startede og ledede desuden et sangkor, der i flere år markerede sig smukt blandt kor.

Fra ca. 1950 var der en pause i orkester-aktiviteten. Men da P. Dethlefsen i 1959 fik en ung lærer, Jørgen Frederik Andersen, som spillede trompet i harmoniorkestret Tonica, fik han chancen for at genoplive orkestret og gjorde det. Indtil 1967 underholdt orkestret ved næsten alle festlige lejligheder på skolen.

Siden den tid har hornorkestret ikke rigtig været på mode. I stedet er den elektriske musik kommet ind i undervisningen. Skolen har fået den slags instrumenter, og ved alle jule- og sommerferieafslutninger spiller elever under lærer Erik Rågårds ledelse på forskellige el-instrumenter.

Tidligere var der i forbindelse med skolen et blomstrende foreningsliv. Det er helt tydeligt, at det ikke lader sig gøre i nutiden. Enten har man for travlt nutildags, eller også optager fjernsynet os for meget. Men tidligere var der flere forskellige elevforeninger, og en forening for gamle elever, der udgav et blad, en forældrereds og en forældreforening. De gamle elevers blad »Munkeposten« afspejler levende skolens liv det meste af dette århundrede og giver samtidig et billede af, hvor i verden alle de gamle Munkegadedrenge befinder sig. Hvis man lige skal finde et eller andet specielt, kan man lige så godt indstille sig på, at der går lang tid, før man er færdig med at læse. Undervejs finder man lige det og det. Man har læst det, før man ved det. Læsningen efterlader en fornemmelse af, at skolen står for noget stærkt og godt hos sine gamle elever, og at de med stor vedholdenhed hænger ved erindringen. Elevforeningen er egentlig ikke blevet ophævet, men dens aktiviteter standsede i løbet af ti-året fra 1965 til 1975.

I 1942 startede A. Fris-Jensen - en af skolens gamle trofaste forkæmpere - en forældrereds. Baggrunden var den, at en del lærere og forældre havde sat sig i hovedet, at skolen skulle have en lejrskole. Gennem et særdeles aktivt, glørværdigt og uegennyttigt arbejde lykkedes det også, men om selve lejrskolen fortælles andetsteds i bogen. Forældreredsen eksisterer stadig og markerer sig ved festlige lejligheder som legatuddelinger og fastelavn med boller til bør-

nene. Ellers er det jo i dag skolenævnet, der varetager forældrenes interesser omkring skolen.

Mange gamle traditioner er faldet bort til sorg for nogle og til glæde for andre. Lejrskole kommer eleverne stadig på, men det er ikke længere Svampedam. Skoleboller som i gamle dage med Birger Gades orkester eller senere Max Michs er blevet både for dyre og for vanskelige at styre. Det er i dag de enkelte klasser, der holder klassefest sammen med deres klasselærer. Derimod har den årlige skoleudflugt formået at holde sig så nogenlunde uændret, trods store vanskeligheder med at finde egnede steder.

Skoleinspektør H. J. Baden.

Morgensangen er væk - sangsalen er væk. Et sang- og musiklokale kom i stedet, og sang og musik har i mange år lydt næsten uafbrudt derfra.

Et par gange indenfor det sidste år har hele skolen arbejdet sammen i såkaldte emneuger. Al normal undervisning er afløst af, at alle, både elever og lærere, på tværs af alderstrin arbejder sammen på et stort fælles hovedemne.

I de allersidste år har vi arbejdet med ind- og udskolingsprojekter, især har man koncentreret sig om

Skoleinspektør P. Dethlefsen.

indskolingen. De første klassetrin sammen med deres lærere arbejdet sammen om et emne i en periode et vist antal timer om ugen.

Man kunne måske tro, at skolen nu nedlægges, fordi den er misligholdt. Det er ikke tilfældet. I forhold til så mange andre skole er Munkegade i pæn stand. Selvfølgelig er den nedslidt på nogle områder, men de enkelte lokaler fremstår i pæn stand. Især bør nævnes fysik- og biologilokalet, som for et par år siden blev istandsat, så det fremtræder som det bedste af slagsen. Det var da også på det tidspunkt med til at gøre, at vi på skolen tænkte, at når kommunen investerede så mange penge i et lokale, så kunne det da ikke være meningen at lukke skolen.

En af grundene til at vi gennem tiderne har haft en velholdt skole er, at der har været dygtige og påpasselige skolebetjente. De elever, der forlader skolen nu, har i frisk erindring den altid muntre og tjenstvillige Erik Skjøtt, og før ham Kent Hansen og Spure Nielsen. Men så kniber det også. Men spørg så elever, der forlod os for 15-20 år siden. De siger straks: Carlo. Carlo Millard Sørensen var gennem mange år den, der vogtede på skolens velbefindende med stor omhu. Mange gamle elever husker Carlo og hans kone Thea som dem, der altid var parate til at gøre et gysen med den gamle skole til noget hyggeligt.

Inden dette afsnit slutes skal nævnes, at skolen i 1917 af en tidligere elev fik skænket en fane. Den blev i årenes løb prydet med sølvplader for vundne sportsskampe. Den har været med ved alle højtidsdage, og når den ved nedlæggelseshøjtideligheden den 18. 6. 1988 er med for sidste gang, må vi anmode skoledirektøren om at give den gamle fane en værdig skæbne.

Efter sommerferien 1988 flytter så godt som alle klasser samlede til Samsøgades skole. 13 lærere følger med. Vi skal selvfølgelig være lærere på Samsøgades skole nu og lægge vor energi i det, men vi kan ikke løbe fra, at vi kommer fra Ny Munkegades skole, og at mange af os har været der i en årrække. Det har selvfølgelig sat sit præg på os.

En fødselsdagstale

Skoleinspektør S. E. Bang-Sørensen holdt flg. tale ved skolens 75 års jubilæum i 1965:

Netop i disse dage er det 75 år siden en repræsentativ forsamling fra datidens Århus var mødt op i denne sal for at indvie den skolebygning, som altså i dag har 75 års fødselsdag.

Lange og besværlige drøftelser i skoleudvalg og byråd var gået forud for bygningen af denne skole. Den Højere Borger- og Drengeskole, som den dengang hed, havde jo hidtil haft til huse nede i Vestergade under yderst primitive forhold, men det var et alvorligt og stort skridt at tage at bygge en ny skole til den nette sum af 130.000 kroner, og det endda med inspektørbolig.

Men efter lange overvejelser enedes man om at udføre denne bygning ved Steinbrenners teglværk uden for Munkeport.

Alle syntes, at det var et smukt og gedigent bygningsværk, man fik opført, og det var et par hundrede forventningsfulde børn og lærere, der den 1. marts 1890 tog skolen i besiddelse.

Der var fest i byen den dag, flagene var hejst, og mange fulgte begejstrede dette optog. Det var ikke et helt almindeligt optog. I spidsen gik de store drenge, som bar på mange mærkelige genstande, som lærerne ikke mente kunne tåle transport i en flyttevogn. Det var udstoppede fugle, fysikapparater og violinbuen, men vigtigst af alt den udstoppede ugle: symbolet på visdommen.

Der var vist ikke mange, hverken lærere eller elever, der denne dag blev skuffet. Tænk, man fik lov at gå i en skole, der mere var et slot - og så var der ikke engang sand på gulvet. Det havde man jo haft dernede i Vestergade.

Ved bygningens 75 års fødselsdag 2. marts 1965 var der morgensang i skolegården.

Gamle elever var mødt talstærkt frem til morgensangen og flaghejsningen d. 2. marts 1965.

Jo, det var som bladene skrev, et skolepalads, og selv om skolen i dag efter menneskelig målestok har overskredet støvets år, så føler vi på ingen måde, at den er gammel og udslidt, og vi takker for, at de bevilligende myndigheder har fortsat udbygningen af skolen således, at det aldrende ydre modsvares af et indre med smukke, lyse lokaler. Vi glæder os over at have en skole, der må siges at opfylde de krav, der stilles til rammen om moderne undervisning.

Vi takker hjerteligt for de bevillinger, som byens styre har stillet til rådighed for Ny Munkegades skole, og vi føler os derfor på det bygningsmæssige område ikke meget misundelige på yngre kolleger.

Men samtidig med, at vi glæder os over, at de ydre rammer efter forholdene er i smukkeste orden, så glæder vi os

endnu mere over det liv, der leves her. Vi praler jo her på stedet af at være i besiddelse af noget, vi kalder Munkegadeånden. For uindviede måske nok et noget luftigt begreb, men man tilgiver os forhåbentligt, at vi er glade for ham, og at vi ad historiske kanaler har fået det indtryk, at man gjorde sig så stor umage med at få ham slæbt herop fra Vestergade, hvor han havde sin barndom. Så dengang troede man altså på ham, ligesom vi vil have lov til det trods alle skæve smil.

Det er vist de fleste bekendt, at Ny Munkegades skole gennem tiderne har haft et dygtigt korps af lærere og lærerinder, og at mine forgængere har været agtet og respekteret som dygtige skoleledere. At der samtidig har eksisteret og eksisterer et fortrinligt kollegaskab, har uden tvivl smittet af på forholdet til børnene og deres hjem således, at der altid har

Generalforsamling i skolens forældrekræds d. 14. april 1959. Skoleinspektør P. Dethlefsen i samtale med formanden A. Fris Jensen og fru Gudrun Brødsgaard.

været et frugtbart samarbejde mellem skolen og forældrene.

Skolen vil gerne takke de tusinder af hjem, der i årenes løb har betroet os deres børn, og gjort det med stor tillid, en tillid, som vi håber, vi har været i stand til at leve op til.

Skolen har altid haft et nært og livskraftigt samarbejde med forældrekrædsen, som utallige gange har vist skolen stor interesse og imødekommehed. Vi takker hjerteligt for al den støtte, som forældrekrædsen har ydet skolen gennem årene. Til den officielle repræsentation i skolenævnet har hjemmene haft held til at vælge de mennesker, der alle har omfattet skolen med positiv interesse og hjulpet os med at få det bedst mulige ud af skolens hverdag. Mange tak.

Vi er også en stor tak skyldig til elevforeningen, som har eksisteret i mange, mange år, og ved utallige lejligheder på mange forskellige områder har støttet skolen, bl.a. ved legater og gennem skabelse af et nært kontaktforhold mellem skolen og dens tidligere elever. Vi håber, at samarbejdet med vore gamle Munkegadeelever må fortsætte.

Selv om jeg naturligvis betragter det daglige arbejde på skolen som det væsentligste, er jeg helt klar over det lykkelige

Skolens kor synger under ledelse af lærer Birthe Troelsen ved 75 års fødselsdagen.

i, at skolen er omgivet af personer og institutioner, som er til støtte, og som dagen giver god lejlighed til at takke for godt samarbejde.

Jeg tænker først og fremmest på en stab af morgenduelige damer, som har fuldført et dygtigt arbejde, når vi andre rykker ind. Vi glæder os hver morgen over at kunne modtage rene og smukke lokaler, og jeg vil på denne dag bringe Dem vor bedste tak.

For det gode og frugtbare samarbejde med lærere og skoleledere i byens andre skoler, vil vi også gerne takke. Uden dette samarbejde ville vi være ilde stedt, og vi håber, at vi kan gøre vort til, at kontakten mellem skolerne fortsætter i årene fremover.

Vi takker også alle dem, der varetager børnenes fysiske tarv, enten det sker på lægeværelset, på tandklinikken eller gennem skolebespisningen, og vi takker dem, der forestår den særundervisning, der kan mildne tilværelsen for de børn, der af en eller anden grund har vanskeligt ved at tilpasse sig et normalt skolemiljø.

Der er også al grund til at sige skolevæsenets kontor tak for den store hjælp, der derfra ydes i det daglige med det administrative arbejde.

Gennem samarbejdet med Marselisborg Seminarium har skolen de senere år modtaget et friskt pust ved de lærerstuderendes færdene her. Ligesom det har givet os noget, håber vi, at vi har kunnet give et beskedent bidrag i positiv retning til uddannelsen af vordende lærere. Vi takker for godt samarbejde.

Vi håber på Ny Munkegades skole fremover at kunne fortsætte det gode og særdeles betydningsfulde samarbejde til alle sider, og at vi fortsat må være i stand til at opfylde de krav, der stilles til skolen i dag.

Må jeg bede Dem rejse Dem og være med i et trefoldigt leve for et fortsat godt samarbejde mellem skolen og alle Dem, som skolens liv berøres af.

DET LEVE !

Ny Munkegade skole's lejrskole

James Kjestrup

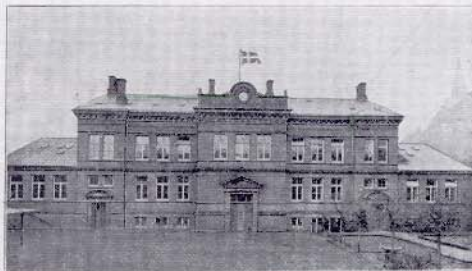
Er der noget, der kan få mindernes sølverne klokke til at klinge sødt og klangfuldt, når snakken går om gamle skoledage, når man mødes igen efter mange år, så er det vist for enhver ægte Munkegade-skole-dreng lejrskolens eventyr-oplevelser.

Og nu, da vi skal tage afsked med vor kære 140 år gamle, højtbesungne og op gennem tiderne elskede Ny Munkegade skole, ja, så går tankerne tilbage til alt det, som gjorde den til den særlige, levende, fællesskabsstærkende skole, forpligtende for elever og lærere.

Alt det, der talte så meget i kammeratskab og fællesoplevelse og gav stempel af fremtidsegnethed, et »Non scolae sed vitae discimus«-stempel. Lad os bare indrømme, at fagene, timerne, arbejdet, ja, lærdommen – er skolens sande grundlag, dens mål. Men dernæst, og smeltet sammen hermed, al den fælles aktivitet og oplevelse, der lå i skolens værdifulde tilbud uden for klassen. Der har vor skole, Munkegade skole, været fremme i forreste linje, ofte længe om det, men så også af kvalitet. Selv om dette indlæg har overskriften lejrskole, skal nævnes: årlig udflugt med tog til kendte udflugtssteder som Rold Skov, Munkebjerg, Himmelbjerget o.s.v.

Marchen til banegården foregik ofte med Tonicas taktfaste trut i spidsen og friske tilråb fra svajerne på deres Long John. Da statsbanernes tilbud om 1 gratis udflugt pr. år faldt bort, gik man på Ny Munkegade skole over til bustransport for at kunne fortsætte en allerede mangeårig specialitet: terrænløbsdagen. Løbsdagen var som regel omkring 1. september, og til de friske, krævende holdkampe blev der blandt de ældste klasser udpeget elever til ca. 15 poster. De enkelte hold bestod af 6 - 7 elever fra 5. - 9. klasserne, retfærdigt aldersfordelt. »Krykkerne« – der var ikke mange – blev fordelt på de enkelte poster. Efter løbet var der afsat en time til madpakkerne, slik og et tiltrængt hvil, mens lærerne nød en fælles hyggemid-

NY MUNKEGADES SKOLES LEJRSKOLE

Aktiebrev

Litra **D** Nr.

Kr. 2

har indbetalt til Lejrskolens Fond Kr. 2

H. J. Olesen

dag indendøre. Få dage efter var der hjemme i skolegården festlig uddeling af bogpræmier til deltagerne på de bedst placerede hold.

Denne terrænløbstradition har holdt sig til vor skoles sidste skoleår, et bevis på dens værdi, mens alle andre Århus-skoler for 20 år siden har strøget skoleudflugten. Børnene farer jo selv alverden rundt nultildags, siger man. Ja, men ikke til terrænløb!

Ja, så var der SPORTEEN. Det årlige skoleidrætsstævne, hvor Munkegade i den gamle eksamensskole, med 3-rækket mellemskole og – åh! – så mange store og stærke gutter at tage af, ofte stod øverst på podiet med sejrens laurbær. De store slutkampe i fodbold, atletikkampe på stadion i skoleidrættens øvelser. Og stadig med så mange store elever i 50'erne og 60'erne, en af de bedste basketball-skoler i byen. Hans J. Graversen, Becker, Kiplev, Bj. Jensen, Stoffer, Freddy og 30 andre, som de store klubber senere sloges om. Ofte var Willers skole, Rosenvangsskolen, arvefjenden. Vi deltog i Jysk Basketball Forbunds turnering, ofte med rugbrødsbus og Sir James som chauffør, træner og manager til andre byer. Gennem 10 år gennemførte vi ugentlig træning i Kastrinebjergskolens aula.

Lejrskolen Svampedam ved Femmøller.

Volleyball, indført og oparbejdet af Harding Sørensen til fine turneringshold, der i mange år arbejdede selvstændigt som Munkegade skoles Volleyballklub. Basketball og Volleyball, begge spil grundlagt og oparbejdet i klassegymnastiktimerne i den alt for lille sal.

Og skoleorkestret med Jørgen Andersen og senere en Tonica-dirigent var en pryd for skolen i mange år. Forældrekrædsen var også her aktiv og energisk med støtte til instrumenter. Det skete i form af Munkemarkeder, hvor eleverne optrådte i sketches og underholdt til fællesskassens forbedring og glæde. Og de festlige, ja, næsten fornemme skoleballer i Håndværkerforeningen, Paradisgade eller Folkets Hus med festpolonaise før det fine bal. Men først var der den med megen spas indøvede skolekomedie, oftest en klassiker: Genboerne, Kardemomme By eller en gys, undertiden med en professionel instruktør fra teatret.

Oh ja, det var tider at *mindes!*

Se, det var altsammen noget, jeg ikke skulle skrive om, eller kun lige nævne; men nu til sagen. *Lejrskolen.*

Når alt det andet er glemt, og du er en gammel gubbe på livets hæld, så vil du endnu i søvne enkelte gange vække dig selv med et brøl eller en drønlatte ved at drømme om en skør, skæg, tosset foreteelse fra lejrskolen på Svampedam, den lejrskole, som Munkegades skole i kraft af en trofast, uselvisk, slidsom, iderig og humørfyldt forældrekræds helt siden 1942 havde arbejdet frem til.

Fra 1952 og vel 10 år frem havde skolen selvejerlejrskole i Femmøller på det skønne Mols. Vi prøvede ude i naturen mange af de ting, vi lærte om i skoletimerne, fysik, meteorologi, biologi o.s.v.

Og hvad var det så for et vidunder af en lejrskolebygning. Det var så sandelig ikke ydre pragt eller nogen form for overbud med hensyn til udstyr og indretninger for børn og ungdom. Et par gamle tyskerbarakker, så kendte overalt fra krigens tid herhjemme. Den ene indrettet til stor kombineret skolestue og spisesal, et par små lærerværelser og i den anden side et rummeligt køkken med stort, gammeldags komfur i midten. Den anden barak var 2 store sovesale til begge sider med indgang fra en midtergang,

hvor et par lærerværelser var indrettet, så der var kontrol over sovesalene; ikke altid noget let job! Der var plads til 40-50 dobbeltkøjepladser. I de store årganges tid måtte tit 2-3 ekstra telte stilles op lige bagved. Vaskerummet bestod af en cementbænk med 2 koldvandshaner, og en snes blikfæde var udstyret til den personlige hygiejne. Bag den sandede kløft, som gjorde det ud for vores formidable sportsplads var en lang, let muret toiletbygning med 5-6 gammeldags lokummer. Der var ofte kø efter større måltider.

Sporten blev et vældigt aktiv med så mange store, stærke drenge. Den ca. 15×25 meter lange græs- og sandkløft med skrænter til begge sider var udstyret med 2 primitive mål af granpæle. Men, hvilke glæder og hvilke kampe! Her udkæmpedes de mest drabelige, spændende turneringer mellem de 8 - 10 hold, eleverne var inddelt i i hele lejrperioden. Sand og græs-rødder røg om ørerne, sveden haglede; men dysterne var bare elskede af alle. Der var afsat timer hertil eftermiddag og aften. Lidt længere tilbage spilles volleyball, som man nu bedst fandt sammen.

Den selv dengang gammeldags nødtørftsanordning medførte, at nattevagtsholdene fra klokken 2-4 om morgenen havde pindevagtspligten. Denne pligt bestod i at tømme spandene fra dagens trang i et stort selvgravet hul lidt afsides, skylle og dække lidt til. Det var såmænd en udmærket miljøerfaring, der derved indhentedes. Desuden blev denne ordning et yndet emne for vitser og lejravisen.

Og hvordan kom vi så over til eventyrlejren? I flotte kommunale busser? Nej da, vi cyklede 2 og 2 i store kolonner med en lærer foran og bagved for at holde rækken samlet. Det ville vist være utænkeligt at påtage sig dette ansvar i dagens trafik.

Mel.: Lille Peter edderkop ...

*Lille Peter Munkemand aser op ad bakker
til det skønne Mols' land med de to barakker.
Lejrskolen kalder i det fri,
14 dage i natur uden terperi.*

Cyklerne skulle jo bruges derovre til ekskursioner ud til opgaverne i oplandet. 1. stop på turen derover

var Kalø slotsruin, hvor vi påhørte en fin historisk redegørelse af lærer Riber. Det var fra lærernes side en lumsk plan; så var der nemlig en skriftlig opgave at beskæftige sig med hele aftenen. Næste dag gik det rigtig løs med de mange opgaver, som Mols indbød til. Der var opgaver til 7-8 hold med 8 elever på hvert hold. Hvis ikke de 2 timers eftermiddags-skoletimer slog til måtte arbejdet færdiggøres om aftenen i den fine lejrskolemappe. Lærerne var til rådighed i skolestuen med faglige råd og dåd. Et delvist medbragt skolebibliotek, især håndbøger, var til stor nytte.

Et af holdene havde hjemmevagt med mange små opgaver: Orden på lejrområdet, alt net ude og inde. De første år en masse jord- og planeringsarbejde. Vi puklede med trillebøre og skovle og fik efterhånden et fint plateau foran bygningerne til opstilling og morgensang. Desuden indrettede vi en dejlig plads bagtil.

En dag var afsat til den store *Terrænsportsdag* ude i det skønne Mols-land. Holdene startede med mellemrum fra forskellige startsteder og skulle finde ru-

Lejrskolebadning.

ten og løse diverse opgaver undervejs. Rønne og Sir James var eksperter på den lille N.S.U. motorcykel til forud at trille rundt i uvejsomt terræn for at finde på

Kjestrup og Thøger Jensen lægger planer på lejrskolen.

rigtig ækle opgaver. Tænk med evig glæde på: Agri Bavnehøj, Trehøje, Troldehullet, Tingshulen, Porskær Stenhus og mange andre dejlige steder. Ofte var hele øvelsen lavet som et spændende aften- og natløb, men så gerne 2 hold, der skulle finde hinanden og tæve hinanden.

Hver aften var der underholdning med lejravis, sketches, oplæsning eller film. Lejravisen var en daglig opgave for kvikke hoveder til at vise indholdet af samme. En lille postkasse i gangen tog imod bidrag. Der herskede en sand redaktionsfeber i timerne før udgivelsen. Efter indsamling af points fra de andre lærere redegjorde lejrchefen for dagens pointsstilling. Det var sidste punkt hver aften, imødeset med spænding og nid. Hvilket hold førte nu? De skal ned i morgen! At miste point for sit hold var sjusk og meget nedværdigende.

Ved en afslutningsaften efter lejrskolen sammen med forældrene hjemme på skolen blev den vidunderlige tid og arbejdet markeret med fine præmier for de flotte lejrskolemapper og de bedste hold.

Og sådan kunne lovsangen blive ved. For dette at være eet med naturen i 14 dage og deres hjemegnsskønneste natur ved hav og brune bakker er et minde for livet.

En skole bliver 100 år

Albert Johansen

I Aarhus Lærerforeningers medlemsblad SKOLEN, hvis redaktør på daværende tidspunkt var Albert Johansen, kunne man i oktober 1947 læse følgende forsideartikel:

En skole bliver 100 år.

Ny Munkegades skole, der nu fejrer sit 100 års jubilæum med en festivitas, der vil gøre dagen til en be-

givenhed, som danner epoke i nuværende elevers skoletid og styrker de gamle elevers tilhørsforhold til skolen, er ikke nogen pædagogisk pragtbygning, men den bekræfter en ofte erfaret sandhed: at det ikke først og fremmest er de ydre rammer, men livet inden for rammerne, der skaber en skoles ansigt.

Der er patina over den lave røde bygning, hvis sten

Første årgang på Munkegade 1890. Øverste række: Carl Sjelle, Lauritz Larsen, Christian Christensen, Carl Petersen, Niels Møller Rasmussen, Sophus Hass, Otto Hornslet, Hans Frederiksen. Næste række: Viggo Andersen, Sigfred Follin, Niels Ovesen, Christian Jensen, Richard Sperling, Richard Hansen, Rasmus Petersen, Søren Salling, Christian Nielsen. Siddende: Alfred Mundus Pedersen, Ove Bøgh, Poul Bang, Henry Christensen, Peder Holst, Georg Laursen og Rasmus Gammelgård.

ofte får en varm tone af solens strejf gennem legepladsens skyggefulde træer. Og der er patina over interiøret med de lange gange og trapper hulslidt af mange børns trin – den patina, der sætter en i stand til at fornemme livet i klasseværelserne, selv om skolen ligger død efter endt skoletid – som furerne i et menneskes ansigt fortæller om livet, der har været levet. En gammel skole har altid patina – en rusten cykel ikke – for patina er ikke kun slid – den er poesi med sin evne til at fastholde det flygtige og afspejle liv og traditioner. Og Munkegades skole er en skole med traditioner. Det er ikke blot to afgæede højt fortjente skolelederes relieffer, der ser ned over den forsamlings, der hver morgen møder til lovsang i skolens festsal – deres ånd lever også videre i skolen. Respekt for arbejdet, disciplineret frihed og menneskelig forståelse er den pædagogiske arv, der er overleveret skolen, og som skoleinspektør Baden og lærerstaben forvalter – tro mod traditionerne og lydhør overfor det nye.

(Ovenstående artikel var indledningen til et længere interview med skoleinspektør Baden. Albert Johansen afslutter samtalen med dette spørgsmål:)

»Skoleminderne er vel ikke blot knyttet til de ydre ting, skolen og klasseværelset?«

»Nej, livet i skolen, fællesskabet er det vigtigste. Det lagde jeg også drengene på sinde, da vi under besættelsen måtte gå i eksil, og enkelte hang lidt med næbbet: »Munkegades skole er jer drenge og så os. Huset er en biting«. Det samme fællesskab binder skolens lærere og mig sammen i arbejdet til gavn for eleverne og skolen. Jeg kan bedst belyse forholdet med et billede. Et grønlandsk hundeforspand har en førerhund, der leder farten og holder spandet til ilden. Her har vi ingen førerhund, vi maser på alle sammen, besjælet af samme mål.«

P.S. I interviewet oplyses iøvrigt, at skolens elevforening i oktober 1947 talte ca. 1100 elever.

Et stilfuldt selskab: Ra 1918. Stående fra venstre: Henry Mathisen, Alfred Mikkelsen, Emil Hansen, lærer H. L. Andersen, Einar Koch, Erik Jürgensen, Rasmus Ross, Knud Rasmussen, Julius Knoblauch, Harald Sørensen, Volmer Mikkelsen, Kaj Bjerregård Jensen. Siddende: Åge Rich. Jensen, lærer V. Holst, overlærer Knud Christensen, lærer O. L. Armdal, Henri Loft.

Lærer på Ny Munkegades skole

Marianne Jensen

Første gang, jeg kom på Ny Munkegades skole, var som lærerstuderende i september-oktober 1972. Det var en praktikperiode, som jeg var meget glad for, dels på grund af, at jeg kunne lide at arbejde så selvstændigt, som jeg her fik lov til, dels på grund af eleverne, som var aktive og slagfærdige. Men også de gamle, smukke bygninger af overskuelig størrelse tiltalte mig. Da jeg var færdiguddannet i 1974, søgte jeg stilling her, men desværre viste det sig, at det var lærere med andre linjefag end mine, man på det tidspunkt manglede, så det blev i stedet på Nørre Boulevards skole, jeg kom til at starte.

I 1976, da man havde besluttet at lukke Nørre Boulevards skole, kom chancen så. Det viste sig nemlig, at en del af eleverne skulle overflyttes til Ny Munkegades skole. På det tidspunkt var jeg klasselærer i en 1. klasse, og den flyttede så samlet, og jeg fulgte med på Ny Munkegades skole. Børnene fra f.eks. Østbanetorv fik lidt længere til skole, men ellers varede det ikke længe, før de yngste elever og de 3 overflyttede lærere var glade for den nye skole. Lidt vanskeligere forholdt det sig med de ældre elever, for hvem der gik flere år, inden de havde omstillet sig, så skolehverdagen på Ny Munkegades skole igen kunne fungere harmonisk uden for store problemer. Det var således med særlig vemod, at jeg fik at vide, at den skole, hvor vi har arbejdet med mange spændende opgaver, skal lukke til sommer.

I 14 år har jeg fulgt midtbyens udvikling. Efter lukningen af først Paradisgades skole og siden Nørre Boulevards skole var jeg optimistisk nok til at tro, at det var gjort med det, at børnetallet ville stabilisere sig, at midtbyen ville udvikle sig, så den blev attraktiv for børnefamilier, og at det ville blive attraktivt at blive børnefamilie. Men nej! Desværre fortsatte den negative udvikling. Midtbyen, som engang vrilledes med børn, skal måske ende som en børnefattig bydel. En anden kedelig tendens for landet som helhed er,

at de skoler, som lukkes, sjældent er de veludstyrede, store forstadsskoler, d.v.s. skoler med idrætsfaciliteter som boldbaner, grønne områder og egen svømmehal, men derimod de små midtbyskoler, hvor elevernes eneste fordel som oftest er, at undervisningen foregår i et nært miljø, hvor alle på skolen kender hinanden - og det ikke kun af udseende.

Det nære miljø er noget, vi som elever og lærere har kunnet nyde godt af på Ny Munkegades skole. Mange af de børn, der gennem årene har gået på vores skole, er netop startet her, fordi deres forældre har valgt denne skole p.gr.a. den sluttede lærer- og elevkreds. Enten har forældrene valgt skolen, når børnene skulle begynde i 1. klasse, for at give deres barn den bedste skolestart. Eller, hvis barnet er startet på en anden skole, og det gennem årene er gået lidt skævt, har barnets skole anbefalet et skift til en mindre skole, der måske kunne give større tryghed, og som måske oven i købet fungerede med færre elever i klasserne. Flere af vore elever er også børn af tidligere elever, og har eller har haft søskende på skolen.

På Ny Munkegades skole har vi gennem mange år haft forskellige arrangementer, som skulle give eleverne mulighed for på tværs og på langs af klassetrin at få nogle gode oplevelser sammen. Det ældste er et årligt orienteringsløb, som blev indstiftet af overlærer Kjestrup. Løbet planlægges og forestås af 10. klasse og deres lærere. Ruten lægges gennem et naturskønt, midtjysk landskab i rimelig bus-afstand fra Århus. På løbsdagen nyder elevernes hold og skolens lærere at gå eller løbe turen (alt efter temperament og fysik) og løse opgaverne ved posterne. Et par dage senere er der uddeling af vandrepokal og bogpræmier til de vindende hold.

Et andet tilbagevendende arrangement er »Munkemarkedet«, som dog sidst, da det blev holdt i 1986, var omdøbt til »Halløj på Munkegade«. Det er et lop-

pemarket, hvor elever, forældre og lærere i flere dage samler og reparerer »lopperne«, fremstiller marmelade, spækkebrætter, perlesmykker og meget andet. Tingene sælges eller bortloddes den sidste aften, hvor skolen holder »åbent hus«, med servering på »Munke Cafeen«. I løbet af ugen udkommer der daglig en lille avis med skoledagens nyheder, og der optages en video med hele ugens forløb.

På et tidspunkt for flere år siden, syntes vi på Ny Munkegades skole, at vi på væggene manglede noget kunst, som eleverne selv havde lavet. Vi planlagde derfor en emneuge med det formål at lave billeder. Gennem elevrådet valgte eleverne selv emnerne til billederne, nemlig sport og eventyr. Med professionel assistance udefra fik vi børnenes tegninger sat sammen til billeder, som blev lavet som store stofbil-

leder, som malerier og ikke mindst som to store pragtfulde murlæggerier i vores skolegård. Et projekt, som vi alle har glædet os dagligt over siden.

Jeg har i alle de år, jeg har været på Ny Munkegades skole, været klasselærer. Klasselæreren har været knyttet til faget dansk og som regel også kristendomsundskab. Min opgave som klasselærer har været at arbejde for, at mine elever trives på skolen og at formidle kontakten mellem faglærere og forældre. Det har været et dybt engagerende arbejde, men også ind imellem vanskeligt. De elever, jeg har været klasselærer for, har jeg fulgt fra 1. klasse til 10., så jeg har kunnet følge deres udvikling og indlæring på nært hold gennem en lang årrække. For de fleste elever er denne udvikling forløbet rolig og harmonisk. Det har været en glæde at opleve, men ind

Personalet 1980. Øverst: Skolebetjent Kent Hansen, Fritz Petersen, Poul Erik Nygård, Linda Caspersen, Erik Askel, Ernst Mosegård, Henning Maul, Per Balle, Vagn Rønlev, Erik Rågård, P. V. Hansen. Midten: Keld Jensen, Elin Wendelbo, Leo Winkler, Anne Birthe Rasmussen, Per D. Mørk-Sørensen, Marianne Jensen, Lone Jacobsen, Lisbeth Pedersen, Heidi Kromeyer, Kirsten Toft, Kristen Harding-Sørensen, C. P. Honoré. Nederst: Grethe Christensen (kaffedame), Mogens Karlshøj, Bent Møller Sørensen, Anita Thomsen, Ruth Birnbaum, Sv. E. Bang-Sørensen, Anne Marie Weibel, Bodil Johansen, Signe Sidenius, Marianne Bindslev, Anny Winkler, Helga Medom, Inger Lyse.

imellem har der været problemer, store eller små, omkring en elev, som har krævet en særlig indsats fra skolens side, og der har så heldigvis været et veluddannet hjælpeteam bestående af f.eks. en skolepsykolog, skolelæge og socialrådgiver til rådighed og erfarne, interesserede kolleger at trække på.

Kontakten mellem skole og hjem er af uvurderlig stor værdi. Der er dels den formelle kontakt som et årligt forældremøde og een eller to forældrekonsultationer, men der er også mange små uformelle samtaler, f.eks. når forældrene afleverer eller henter deres barn eller små telefonsamtaler. Jeg tror, at det er vigtigt, at få tvivlssituationer eller problemer snakket igennem med det samme, frem for at nogle af de involverede går og forestiller sig virkeligheden anderledes, end den er. Som lærer oplever man også,

Personalet, april 1988. Bagest: Erik Rågård, Fritz Petersen, Per Balle, P. V. Hansen, Ernst Mosegård, C. P. Honoré, skolebetjent Erik Skjøtt, Anne Birthe Rasmussen. Mellemste: Vagn Rønlev, Leo Winkler, Lisbeth Sørensen, Henny Andersen, Sonja Jacobsen (vikar), Marianne Jensen, Linda Caspersen, Per Mørk, Anne Marie Weibel. Sidende: Elin Wendelbo, Keld Jensen, Anita Thomasen, Sv. E. Bang-Sørensen, Anny Winkler, Signe Sidenius, Helga Medom, Kristen Nisker (kaffe- og mælkedame).

hvilke faktorer i det omgivende samfund, der kan gøre forældrene frustrerede. Man møder forældre, der er helt ude af erhvervslivet og fuldstændig sat under økonomisk administration af samfundet, og det kan være svært for dem at se noget motiv til at tro på deres børns muligheder for job gennem en rimelig succesfuld skolegang. Man møder også forældre, der er dybt bekymrede for, om deres barn kan leve op til de hårde uddannelseskrav efter skoleforløbet. Som oftest har jeg oplevet, at det er lærerne, der har den største tiltro til elevernes muligheder for at klare de faglige krav med succes. Det er som om vore elever godt kunne have mere selvtillid og måske også lidt større ambitioner.

Oftentimes må man i starten af en time snakke roligt og samlende med en klasse, før man går igang med dagens arbejde, ikke fordi der har været konflikter i frikvarteret, for det er der sjældent, men for at spore eleverne ind på at koncentrere sig om timens indhold. Når de så er kommet igang og forstår opgaverne, arbejdes der koncentreret og ivrigt og med gode resultater. Ved ny indlæring er det nødvendigt, at eleverne har forstået det nye til bunds, for ellers mister de nemt modet, selv om de ellers gerne ville. Man må også ofte selv virke mere neddæmpet og rolig, end man måske har lyst til, for det smitter utrolig meget af på klassen. Lektier skal helst kun gives for hjemme i yderst begrænset omfang, for ellers glipper det med at få dem lavet. Der er et utroligt godt forhold mellem elever og lærere, hvilket jeg tror, sammen med forældrenes tillid, har været med til at bevare skolens elevtal intakt og med til, at undervisningen er foregået, som om skolen skulle fortsætte. Jeg håber meget, at de mange gode traditioner og relationer ved vores skole bevares, selv om vi til sommer overflyttes og bliver en del af en noget større skole.

Fra den 8. august 1988 overflyttes alle vore elever til Samsøgades skole, som hermed bliver een af de tre tilbageblevne midtbyskoler, d.v.s. skoler inden for Ringgaderne. Det vil betyde, at skolernes elevtal stiger mærkbart, at klassekvotienterne bliver større, og at skoledistrikterne bliver større, end godt er. Alle tre dele ser jeg som et tilbageskridt, måske specielt for de yngste elever. Alle ved, at en lille overskuelig skole og

en klassekvotient på omkring 16-18 elever er langt at foretrække. Disse goder kan privatskolerne nu i endnu højere grad sælge sig selv på, og de større distrikter giver som resultat en alt for lang og farlig skolevej, igen specielt for de yngste elever, og det tror jeg kunne komme til at betyde trafikulykker med skoleelever som ofre. Disse skolenedlæggelser er et tilbageskridt for midtbyens børn og har kostet al for megen energi til møder og spekulationer om fremtiden. Denne energi kunne i stedet have været brugt til at

planlægge og gennemføre spændende undervisning. Og som man ved, er det nødvendigt at skaffe lokaler andre steder end på skolen til eleverne fra Samsøgades skole næste skoleår, så mon der overhovedet vil være en økonomisk gevinst ved at nedlægge Ny Munkegades skole nu? Det bliver i hvert fald en stor opgave for de »overlevende« skoler at tage imod elever og lærere fra de nedlagte skoler og arbejde for et godt skolemiljø for midtbyens børn i fremtiden.

Min skole skal nedlægges

Jonathan Jacobsen

Overvejelser i anledning af at skolen skal nedlægges, af Jonathan Jacobsen, 7a.

Den danske økonomi har det ikke godt. Så der skal spares. Og i Århus blev det skolerne, det gik ud over. Var det nu også rigtigt?

Det er svært at svare på, især når man næsten på forhånd står på den ene side. Men jeg prøver alligevel på at se det fra begge sider.

At lukke er jo i virkeligheden frygtelig kortsigtet, da man jo ved, at børnetallet vil stige om få år. Og også kortsigtet på den måde, at lukning af en skole giver en hel del sociale tabere som følge af, at børn, som er blevet tolereret i den skole, hvor de har været hele deres skoletid, nu pludselig kommer til en ny skole, hvor de nemt kan risikere at blive mobbet. Disse sociale tabere fordrer så en masse speciel hjælp og vil også senere få svært ved at få arbejde.

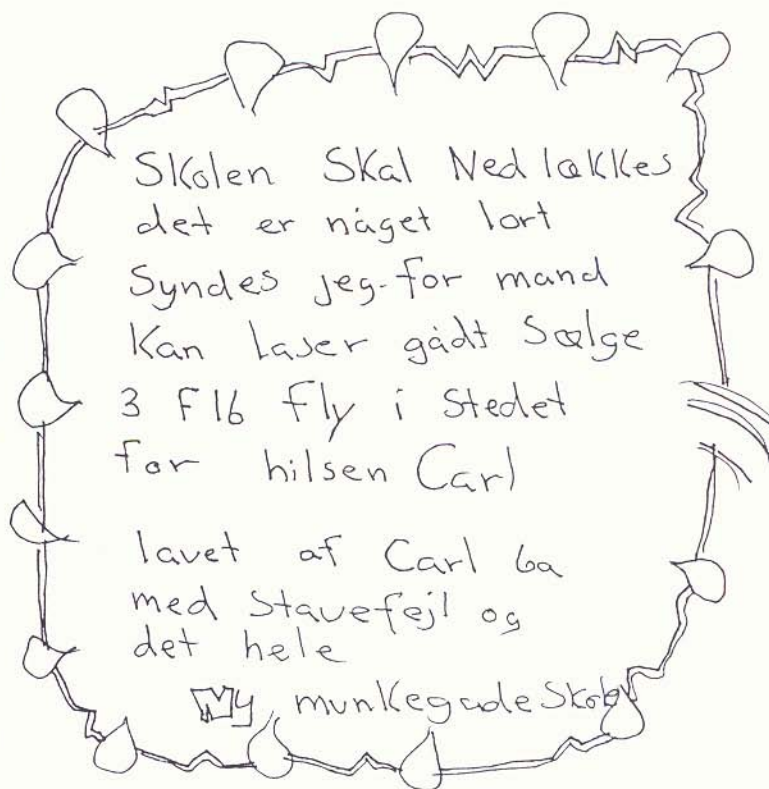
Men skal man så spare på sundhedssektoren? Nej – jeg har selv lige ligget på hospitalet og ved, hvor fortravlede de er. De kan ikke tåle nedskæringer.

Men hvad med socialektoren? Den er et meget kildent punkt, og jeg har ikke kendskab nok til den til at kunne sige, om den kan tåle det.

Men undervisningsmaterialet kunne man ikke skære ned på det? Nej – nok ikke skære ned, men måske bruge den mere hensigtsmæssigt. Så som at en lærer bestiller et dansksystem hjem for resten af skoletiden, og der så næste år kommer en ny og bestiller et andet system hjem, og det gamle så bare står og samler støv. Men det er nok svært.

Normalt har investeringer kun noget at gøre med penge, men på en måde kan man også sige, at børn er en slags investering i fremtiden, der som alle andre investeringer skal plejes omhyggeligt, og jeg ved ikke ligefrem, om jeg vil kalde det at fjerne en del af et barns livsgrundlag for at pleje det.

Så svaret på, om der skal lukkes skoler må være: Nej!

Fire år på Ny Munkegade

1 kl. Nu vil jeg fortælle om mit første skoleår på Ny Munkegade skole. Jeg vil fortælle om julefesten på Ny-Munkegade. Vi kunne bestille billetter til både sodavand, pølser m.m. Der var et fantastisk flot juletræ, og i den underste gymnastiksal var der kaffe og kage til mødre og fædre. Jeg mindes specielt at vi skulle lave teaterstykker, min klasse lavede "Se min kjole" den aften er svært at glemme. I året 1985 skulle vi have emneuge. Vi skulle udsmykke skolen og kunne bla. vælge mellem væring, maling af skolegården og maling af skolen, også var der en presse som skulle lave en avis om ugen, og så var der et madhold. Jeg valgte væring. Der var tre væring hold mit lavede et portræt af en sø om vinteren, med nogen der løb på isen og et træ bagved.

Madholdet lavede god mad, og vi skulle først møde kl. 9 det var bare en magtig lækker uge. Ugerne op til sommerferien mindes jeg også. I musik skulle vi lære en sang om ferie, og vi var ret spændte. Endelig kom sidste skoledag, og vi sang bare med. Også holdt inspektøren en tale, og vi skulle også se et teaterstykke, og nogen fra 5 kl. skulle spille et musikstykke, det var vistnok engelsk.

2 kl.

Jeg havde de samme søde lærere som i 1 kl. Anette Laurson til dansk, og Keld Jensen til regning. I 2 kl. havde vi fået et nyt fag som hed indskoling hvor vi sammen med bh. kl. og 1 kl. gik ture og andre ting. I dette skoleår havde vi også en slags Emneuge, men her var det i det formål at vi skulle være indianere. Vi lavede dragter af noget lærred, som vi malede på. Vi lavede også et bælte som vi flettede. Allerede først 9 fletninger som vi flettede sammen til 3 også flettede vi de 3 sammen til et bælte. Vi lavede også økser ud af træ og trommer ud af urtepotter gummi og snore og pinde og til allersidst lavede vi en stor totempal og nu skulle der være undeanergilde. Vi bagte snogbrød og havde det magtigt hyggeligt. Det er heller ikke noget man sådan bare lige glemmer. Dette år havde vi også julefest, den forløb lige sådan som den sidste med juletræ og hele mollevitten. Vi skulle også der lave teaterstykker, jeg lavede et sammen med nogle andre, der handlede om en nissefamilie, hvor børnene hele tiden drillede faderen. Den tror jeg heller ikke jeg glemmer. Fæstelaun er mit navn o.s.v. Fæstelaun var skag der skulle vi slå katten af.

tønden, og det var hylderde morsomt og det bedste var syntes nogen (jeg kan ikke huske hvem det var) at vi skulle have Cacaomilk og en meget lækker fastelavnssbolle, umm det var bare lækkert. Til afslutningen af skoleåret skulle vi lave det samme og den forløb ligesådan. Uauu og nu var der bare en dødlækker sommer-ferie foran os. HURRA.

3. Kl.

Næsten lige efter at skoleåret var begyndt skulle vi have terrænløb. Vi var bare den mundsrle klasse, og for os var det bare smadderhardt. Vi kæmpede os gennem terrænet. Vi skulle måske gå ti km. det føltes sådan. Nogle af lærerne sad bare og drak kaffe og spiste madpakker, ih hvor vi bare misundte dem. Det var helt oppe ved Mariager fjord, og vi skulle køre med bus i en værdelighed syntes jeg. Når man kom hjem var man bare helt udmattet. Det bedste hold fik en vandrepokal og de tre bedste fik en bog hver. Uheldigvis kom jeg ikke iblandt dem, øv såå. Lidt senere skulle vi igen have emneuge. Denne gang skulle vi lave ting og sælge dem på et loppemarked. Denne gang kunne vi vælge mellem mange flere ting end sidste gang. Denne gang valgte jeg presseholdet

og skulle lave en avis. Jeg var den yngste og skulle hjælpes lidt i starten. Men jeg fandt hurtigt ud af det og fulgte ret godt med. Noget af det var sjovt, især at gå ud og snakke med grupperne og kunne lave sine egne artikler. Noget af det mest kedelige var at kopiere alle siderne og hæfte dem sammen til aviser (jeg falder næsten i søvn bare ved tanken) Men jeg tror ikke jeg glemmer emneugen lige med det samme. Den sidste skoledag var bare fed og nu lå der en lang sommer-ferie og ventede på mig.

4 Kl.

I dette her afsnit kan jeg ikke fortælle så meget, for skoleåret er jo ikke slut endnu vi er jo kun i marts. Jeg har fået nye lærere, fordi at kommunen skal spare, så ikke noget mæg, selvom at mine nye lærere er omtrent lige så søde som de andre. Vi har fået handgerrung og er ved at strikke en bold. Jeg var ikke med til julefesten og fastelavn fordi det kun er de små. Jeg vandt terrænløbet og har i øjeblikket pokalen stående hjemme hos mig. Men nu må vi jo glæde os over at vi stadigvæk har et par måneder med Ny munkegade.

Jeg tror ikke at det er med samme
glæde jeg forlader skolen til sommer-
ferien, men det er jo også bare den

forbandede kommune og hvor noget
lort. Jeg håber at bygningen bliver
stående som et minde om etl god
skole

slut, Tina N. Ny Munkegade
skole 9 kl.

P.S. undskyld stavefejlene

Elev på Ny Munkegades skole

Annemette, 8a

Hej med jer. Jeg er en elev i 8a på Ny Munkegades skole, en skole, hvor alle kender alle. Skolen blev startet i de bygninger, hvor vi går nu, i 1890, efter at have ligget i Vestergade i 43 år. Vores skole har altid haft ry for, at når man havde gået i Ny Munkegades skole, kunne man sagtens få arbejde. I starten, ja helt frem til 1956, var det en ren drengeskole, for i 1956 blev de første piger nemlig lukket ind. I starten var det også en betalingskole, men det ophørte i 1910.

Nå, men nu til skolen i dag. Vores skole, synes jeg, er en meget hyggelig, lille skole, og det er meget rart at alle kender hinanden. Jeg har selv gået på andre og større skoler, hvor man faktisk ikke kendte andre end ens klassekammerater. Hyggen går af en skole, jo større den bliver.

Jeg har ikke gået på Ny Munkegades skole så længe, men lige fra starten har jeg haft indtrykket af, at skolen er en rar skole at gå på. Jeg blev taget utroligt godt imod den første dag, og hurtigt lærte jeg en masse andre at kende, både fra større og mindre klasser. Skolens lærere og ledelse er en meget hyggelig stab. Den er på 18 lærere, 1 inspektør, 1 viceinspektør, 1 sekretær og 1 børnehaveklasseleder. Jeg synes, at det er hyggeligt, at de ikke er flere, for man kender dem alle.

I den korte tid, jeg har gået på Ny Munkegades skole, synes jeg, at vi har lavet nogle sjove ting sammen på skolen, som jeg ikke har været med til på de andre skoler, jeg har gået på. Hele skolen har været på orienteringsløb på Himmelbjerget, og det synes jeg, var en god måde at lære andre elever at kende på. Vi har haft en amerikansk teatergruppe på besøg. Det var en anden måde at snakke engelsk på, end den vi plejer, og i klassen har vi set engelsk talende film, som også er sjovere end at sidde og glo i en bog.

Dagligdagen på skolen er meget ensformig; man møder om morgenen og går hjem om eftermiddagen. Selvfølgelig laver vi ikke det samme hver dag. I frikvartererne sker der aldrig det samme, for om vinteren, når der ligger sne, slås vi i sne, selv om vi ikke må det, men pyt med det. Om sommeren slikker vi sol, hvis der er en sådan, eller også sidder vi og snakker. Både store og små kan snakke sammen, uden at nogen bliver moppet af den grund.

Jeg er træt af, at man lukker skoler. Man kan da ikke bare slå to skoler sammen og så tro, at det ikke giver problemer. Vores skole er måske ikke særlig stor, men kammeratskabet er utrolig godt. Jeg foretrækker at gå på en lille skole, hvor alle kender alle, frem for at gå på en stor skole, hvor man kun kender ens klassekammerater.

Skolen i dag set fra Thunøgade.

»Ikke for skolen ...«

Christian Møller Pedersen

Da jeg på min allersidste skoledag styrtede ud af skolebygningens hovedudgang med min tømte rygsæk i hånden, på vej til at beruse mig i frihedens eufori, kom jeg til at snuble over mit snørebånd, og idet jeg rejste mig op, faldt mit blik på nogle bogstaver, der hang over udgangen. Før jeg kastede mig hovedkulds ud i den eftertragtede frihed, nåede jeg netop at registrere, at der stod »IKKE FOR SKOLEN ...«. Mere stod der ikke. På det tidspunkt havde jeg ikke det fjerneste begreb om, hvad det skulle betyde, anede ikke, hvad det var, der ikke var for skolen, og jeg glemte snart ordene igen.

I anledning af udgivelsen af Ny Munkegades skoles festskrift bevæger jeg mig på opfordring tilbage i ånden igennem »skole-porten« for at formidle indtryk fra Ny Munkegades skole i 1980'erne. Og jeg føler mig umiddelbart som en fremmed i skolehuset: glemslens slør har sænket sig over fortiden, og det er meget tilfældigt, hvilke oplevelser, der kommer til at skinne igennem de små kikhuller. Især de første år fortoner sig i baggrunden.

Jeg indledte mit bekendtskab med institutionen Ny Munkegades skole, da jeg i 1979 begyndte i 4. klasse, og som forberedelse på dette møde havde en gammel landsbyskolelærer fortalt om en gammel episode, hvor en flok rigtig nydelige, vandkæmmede drenge fra Ny Munkegade skole havde stillet sig op på række og sunget dygtigt og taktfast for deres forældre. Den gamle lærer fremhævede med stor patos, at således tjente man jo rigtignok til at give sin skole et godt ry. Jeg havde desuden ladet mig fortælle, at man i byskoler havde en elektrisk klokke, der automatisk kimedeleverne til time - i modsætning til min gamle, idylliske landsbyskole, hvor overlæreren helt manuelt ringede børnene ind. Og endelig havde jeg hørt rædselsberetninger om storbyens uudtømmelige mængder af elever, der p.g.r.a. deres store antal alle var fremmede og fremmedgjorte overfor hinan-

den. Kort sagt, jeg, et Guds ord fra landet, hvor alle kendte alle, så civilisationens forbandelse hænge som en faretruende sky over mit lille hoved. Og allerede første skoledag spejdede jeg med rædsel efter den vildt fægtende dirigentstok, der med en tyrans effektivitet administrerede stemmerne fra uendelige rækker af syngende drenge - og jeg frygtede for, at det teknologiske klokkehelvede ville sætte ind hvert andet øjeblik.

Hvad jeg imidlertid oplevede, da jeg omsider turde åbne øjne og ører, var en lille, hyggelig lokalskole med overskuelige årgange og gode interne menneskelige forhold. Tidens heftigt debatterede og hyppigt forekommende onder såsom mobning, vold, isolation fra andre klassekammerater etc. - alt sammen sociale symptomer på et dårligt skolemiljø - var stort set ukendte på Ny Munkegade skole, og hverdagen var primært båret oppe af gode kammeratskaber, classesammenhold o.s.v. Som en god skole med et tilsvarende ry udmærkede Ny Munkegade skole sig altså - ikke ved toneret sangdisciplin - men på mange måder ved at være en lille oase af privilegier midt i 80'er-storbyens skoleørken.

Børn på den alder kan naturligvis ikke sætte fine ord på sådanne forhold. De leger dåse-put, bytter makrelsalatmadder og vil ha' læreren til at læse historie højt, men de kan alligevel instinktivt fornemme, når skolen - som her - er med til at bibringe deres daglige tilværelse tryghed, glæde og fællesskab.

En af skolens svagheder i forhold til de omkringliggende skoler var måske dens mangel på materielle faciliteter: fodboldbaner, køkken til husgerning, store gymnastiksale m.m. Dette betød, at eleverne måtte bruge nogen tid i busser og til fods på vej til og fra sportspladser, svømmehaller, madlavningslokaler o.s.v. Men det betød på den anden side også, at de forskellige undervisningsforløb ikke var knyttet til et bestemt geografisk sted (skolen), så eleverne kom lidt

»ud at se« verden. Husgerningstimerne foregik f.x. på Samsøgades skole, og hver torsdag spadserede læreren som en anden gåsemoder i spidsen med madvarer, og bagefter hende kom vi elever som en hel procession af gæslinger. D.v.s. dette var imidlertid kun i begyndelsen. Påfaldende snart blev vi så »store og vilde«, at vi praktisk talt ikke kunne bevæge os de 100 meter uden at styrte os selv, læreren og Samsøgades skole omkuld i kampens hede for at komme først.

I 5. klasse blev vi elever for første gang introduceret for det engelske sprog. Allerede efter 2. time havde vi lært så mange ord, at vi løb rundt i hele skolehuset, pavestolte over vores nyerhvervede kundskaber, og kaprede såvel læreres som elevers op-

mærksomhed med spørgsmålet: »My name is ..., what's your name?«. En stor del af undervisningen foregik i skolens sporglaboratorium, hvor hver elev skulle lytte til nogle spørgsmål og derefter indtale svarene på et bånd. Hvis læreren var fraværende et øjeblik, udskiftede vi dog uddannelsescentralens bånd med moderne pop og rockbånd i en ruf, for det var naturligvis noget sjovere at synge med på ABBA eller Rod Stewart. På en måde lærte vi nok mindst lige så meget engelsk af de engelsksprogede supergruppers sange, som af de nøje tilrettelagte lytteøvelser, fordi de iørenspringende melodier motiverede os for at lære ordene fra den engelske tekst.

Efterhånden som vi blev ældre, fik vi ikke blot flere

1. skoledag, 12. august 1974. Bang-Sørensen byder velkommen.

og sværere fag - vores forhold til skolen som institution ændredes også. Fra at være en flok smårollinger, der slæbte rundt på skoletasker, der næsten var større end os selv, udviklede vi os langsomt til en forsamling pubertetsunger, der gerne ville fornemme selvbestemmelsesrettens og overblikkets sødme. Nu havde vi vokset os større end rygsækkene - og alligevel kunne vi ikke blive voksne nok, hurtigt nok. Vi blev skeptiske og kritiske overfor vores lærerautoriteter og begyndte i det hele taget at benytte skolen som et middel til at afprøve vores forestillinger, påstande og erfaringer for at se, hvor langt de rakte. På Ny Munkegades skole var der oftest »plads« til denne

revolutionerende udvikling. Dengang syntes vi elever, at lærerne var totalt åndssvage oven i hovederne, i hvert fald pr. definition - og når lærerne ikke tog den ene elev og molestrerede den anden med, må det - igen - skyldes det i øvrigt gode sociale klima, som bevæbnede dem med modstandskraft og overskud, og dermed også med tolerance og forståelse.

I 1985 afholdt Ny Munkegades skole en såkaldt »emneuge« - og emnet var alle skolens grå, nøgne flader, som alle elever fra 1. til 9. klasse skulle dekorere med egne væve- og maleproduktioner, indenfor områderne sport, fremtid og eventyr. Ved overhovedet at indvillige i denne radikale ansigtsløftning på byg-

Et emneugerresultat.

ningens udseende udadtil, udviste skolens styrelse en vis vigtig evne til fornyelse, forandring og forbedring. Og for os elever betød projektet jo også mulighed for kreativt og frugtbart samarbejde på tværs af klasseskel og aldersgrænser. I de tre dage, eleverne var sluppet løs med pensler og farver, var skolebygningen et kaos af stiger, der vaklede på det mest faretruende, børn, der legede »tik« og »karate« imellem stigerne, og lærere, der rendte rundt og fægtede febrilsk med armene, imens de hævdede, at der ingen panik var. På et tidspunkt gik der vilde rygter om, at inspektør Bang-Sørensen havde låst sig inde på sit kontor, rystet i sin sjæls grundvolde og chokeret over sine elevs lidt for omfattende »malerglæde«. Kort tid efter viste han sig imidlertid, venlig og rolig, og der lød ikke et ord om, at »malerskaderne skulle udbedres«.

Da malerbøtterne var blevet ryddet væk, og al malingen havde tørret, var alle enige om, at foretagendet havde været en stor succes - og at såvel lærere som elever havde udvist stor skaberkraft og opbudt megen fantasi. Herefter blev vi i hverdagens monotoni beriget af maleriernes liv og energi, som var resultatet af et fælles engagement.

Herefter satte det for de ældste elevs vedkommende ind med en regn af terminsprøver og senere afsluttende eksamen, og inden vi havde set os om, stod vi med vore eksamensbeviser og stolte forældre og var udskrevet af skolen.

I tiden herefter har de fleste nok haft travlt med at komme videre og sætte tilværelsen stævne i andre sammenhænge som mere modne, mere selvstændige og mere voksne mennesker. Men jeg tror, at vi alle en gang imellem er blevet tvunget til at standse op, se tilbage, og tage det, der skete dengang på Ny Munkegades skole, op til fornyet overvejelse. Med alderen begynder man langsomt at forstå de udviklingsprocesser, man gennemgik dengang, og for hver gang man rejser tilbage i tankerne, føler man sig mindre fremmedgjort overfor fortiden. Eftertiden beviser, at Ny Munkegades skole - ikke blot har udstyret os elever med et apparat af faglig viden og kundskaber - men også at den har bibragt os en god rejsekuffert af personlige oplevelser, erfaringer og erindringer, som er en god bagage at have med sig på »livets landevej«.

I dag har jeg hørt den læresætning, som hang over skoledøren, så mange gange, at den efterhånden er blevet mig en forslidt frase. Jeg har stødt på den i adskillige bøger, har læst den på latin i gymnasiet (»Non scholae sed vitae discimus«) og har sågar fået den stukket i hovedet af voksne autoriteter, der udtalte sig om deres ungdom. Men i dag ved jeg også, at trivielle talemåder rummer en smule - ofte dyb - sandhed og kan således, med mit bedre livserfaringsgrundlag, tilføje den halvdelen, som ikke hang over udgangen, og som jeg ikke kendte på min sidste skoledag: »IKKE FOR SKOLEN - MEN FOR LIVET«.

Om at være elev i eliteskolen

Erik Askel

Jo, det var vel en eliteskole, jeg var elev i fra 1936 til 1941. Det tænkte jeg vist ikke meget over, da jeg gik der, selv om jeg var glad for skolen og for at være Munkegadedreng. Jeg var måske ligefrem stolt over det, uden at det betød, at jeg var helt bevidst om hvorfor. Det var i hvert fald ikke, fordi jeg sammenlignede dens kvalitet og standard med andre skoler. Den slags tanker gjorde jeg mig ikke dengang.

Tværtimod husker jeg min skuffelse, da jeg havde bestået optagelsesprøven til mellemskolen, fordi jeg

ikke kom på Finsensgades skole, som lå nær min bopæl, men på Ny Munkegades skole. Jeg havde på fornemmelsen, selv om det kunne være forkert, at Finsensgades skole havde taget de bedste, og jeg følte mig vraget.

Fra 1. til 5. klasse gik jeg i Nørrebrogades skole, og det var lige med nød og næppe, at jeg bestod optagelsesprøven. De kvikke kunne nøjes med en skriftlig prøve, men jeg måtte også til en mundtlig for at klare skærene, og Finsensgades skole havde nok kun taget

Der er Spænding i mange Hjem. 783 Børn i Aarhus har indstillet sig til Optagelsesprøven til Mellemskolen. De begyndte i Gaar med Regning og Diktat. Her staaer Lærer Ribber paa Munkegades Skole og dikterer. Den samme Diktat skrives samtidig paa fire andre Skoler. 783 smaa Hjerner snurrer. Gid de smaa 11-aarige, der ikke kommer igennem, maa forstaa, at der ogsaa kan leves et Liv uden Mellemskoleeksamen! — I Dag fortsættes Forhindringsløbet med Genfortælling.

DE 11-AARIGES SKÆRSILD

Aarhus Stiftstidendes omtale af optagelsesprøven til mellemskolen d. 6. marts 1948.

de kvikke, tænkte jeg.

Derfor kunne jeg ikke forestille mig, at det var en eliteskole, jeg skulle gå i, og jeg ville nok også have været bange, hvis en sådan tanke var faldet mig ind.

Det er ofte svært for et barn at skifte skole, og jeg har bestemt været beklemmt, da jeg stod i Ny Munkegades skoles sangsal første skoledag i første mellem sammen med en flok fremmede børn og lærere.

Men allerede der fik jeg den første gode oplevelse. Vi blev inddelt i klasser, og jeg fik en sidekammerat, der tog mig i hånden. Han har måske kunnet se, at jeg var utryg, og da han selv var kendt med skolen, skulle han nok hjælpe mig gennem trængslerne. I første omgang op til klasseværelset. Det var et mirakel. På Nørrebrogades skole blev hænderne mest brugt til at slås med, men her kunne de altså også bruges til at give tryghed.

Sådan begyndte fem år på Ny Munkegades skole, og de første år var drøje for mig. Min lærdom og viden stod slet ikke mål med mine klassekammeraters, og jeg var absolut en bundskraber. Jeg følte mig dum og gav kun mig selv skylden for det. Langt senere har jeg følt det nemmere at give min tidligere skole skylden, og det har jeg så gjort. Det er måske ikke retfærdigt, men de elever, der havde gennemført underskolen på Ny Munkegades skole, var betydelig bedre udrustet, end jeg var, og det var deres viden, der blev bygget videre på, og ikke mit eget ringere niveau. Det gjorde det svært, for det er ikke sjovt at gå sammen med eliten, hvis man ikke selv hører til den. Det gjorde jeg ikke og kom heller ikke til det, selv om jeg godt tør prale med, at det gik lidt bedre med årene.

På en helt anden vis var det en lettelse at komme på Ny Munkegades skole. På Nørrebrogades skole var spanskrøret altid ved hånden, og det blev flittigt brugt, selv for bagateller, men her befandt det sig på overlærerens kontor, og det var kun få, der stiftede et varmt bekendtskab med det. Det betyder ikke, at disciplinen var ringere, men den følte mere retfærdig. Og det betyder heller ikke, at vi ikke blev straffet. Hverken svedere eller lussinger blev der sparet på, og en af mine lærere var berømt - altså ikke berygtet - for sine »vinger«. Det var lussinger med sving i, som fik delinkventen til at flyve gennem rummet før land-

ingen. Vi kunne også risikere at få en klasseafstraffelse for en enkelt kammerats forseelse, som da vi måtte stille samlet til stroppeur, fordi en elev i vores klasse havde smidt en mælkekapsel i skolegården. Det var måske ikke så retfærdigt, men humant i forhold til, hvad jeg tidligere havde været ude for.

Vores lærere var vi gennemgående glade for, selv om vi bare havde at bestille noget og for det meste ikke turde være for dovne. Vi fik noget lært, men jeg husker dog en lærer, som mange af os var så rystende angst for, at vi slet ikke forstod, hvad han lærte os, skønt han fagligt var særdeles kompetent. Vi forbedrede os mere til hans fag end til noget andet, men når vi kom op til tavlen, var det hele glemt. Vi stod bare der og var bange, ikke for lussinger, dem gav han aldrig, men for sarkasme og ironi, og det kan være - og var - meget værre end et par på skrinet.

Vores klasselærer var ung og ambitiøs, i hvert fald på vore vegne. Vi skulle klare os godt og opføre os ordentligt, og det gjorde vi så, når den menneskelige trang til udskejelser tages i betragtning. Engang var han på kursus i lang tid, og vi fik vikar og skejdede ud!

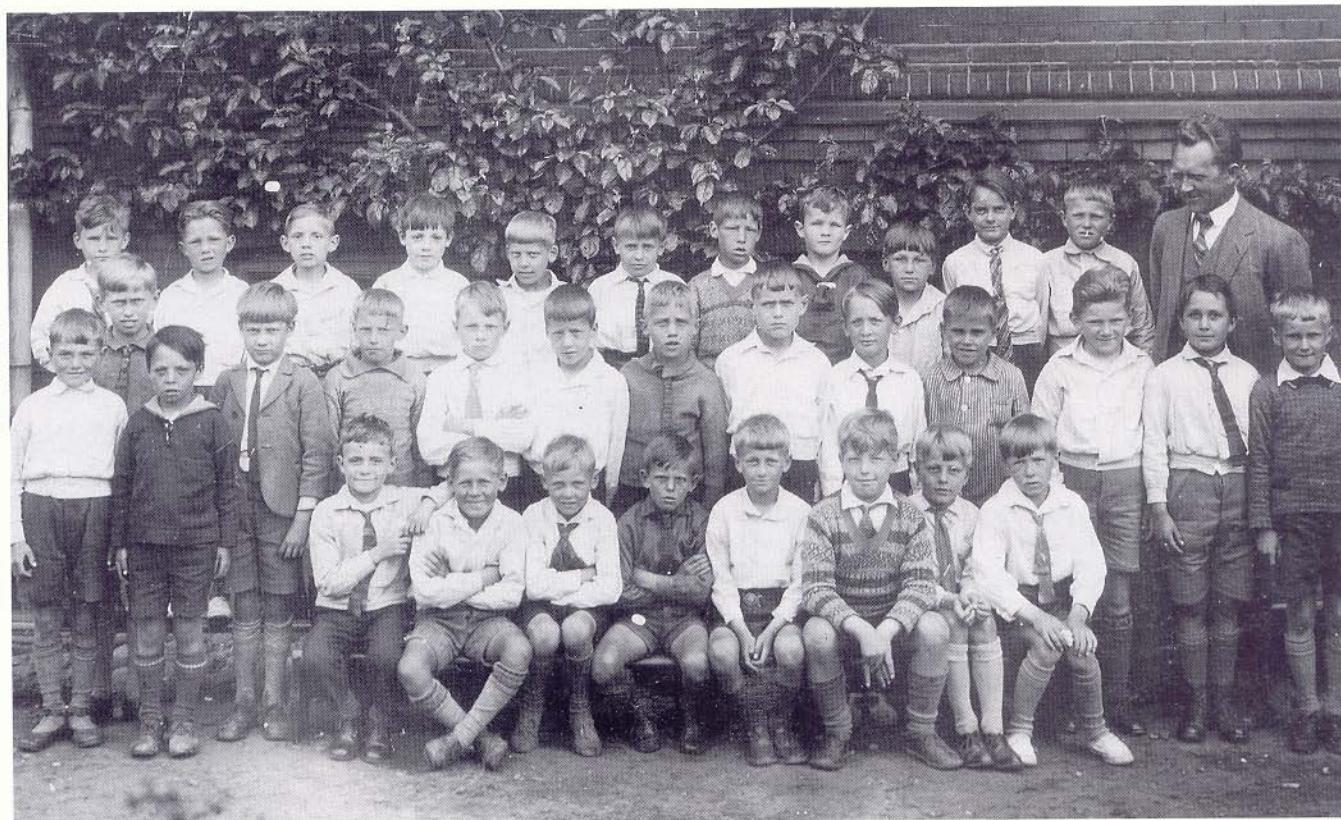
Lærer N. C. Gade som gårdvagt.

En lille, flink mand kom bukkende og smilende ind i klassen. Vi havde aldrig set magen, og så brød helvede løs. Nå, det er måske for meget sagt, men vi gav ham ikke mange chancer, fandt på mange drenge-streger og slog ham venskabeligt på skulderen og gav ham smilende ret, når han bebrejdede os et eller andet. I virkeligheden kunne vi godt lide ham, og vi fik tit så ondt af ham, at vi bestemte, at nu skulle det være slut med drillerierne, men så snart vi var i klassen, var de ædle tanker glemt, og alt gik som vanligt. Han burde have haft en undskyldning, men det blev vores klasselærer, der fik den. Han må have vidst, hvordan det var gået, for da han igen overtog klassen, fik vi omgående en prøve i det pensum, vi skulle kunne, og det kunne vi ikke. De fleste afleverede blankt, og så

blev vi enkeltvis kaldt ned i et tomt klasseværelse for at angre vore synder, hvad vi beredvilligt gjorde, både fordi det var rimeligt, men også og mest, fordi vi ikke turde andet.

Og så var vi igen i snor og opførte os i overensstemmelse med den store respekt, vi havde for vores klasselærer. Den var måske lige vel rigelig i begyndelsen, men vi kom til at sætte stor pris på ham. Han holdt os til og lærte os meget, og han tog os med på cykelture, der godt kunne være med overnatning på et vandrehjem. Det var en god ide, som dengang var meget sjælden.

Noget helt enestående og udsædvanligt var ihvert fald lejrskolen. Ny Munkegades skole var den første skole i Århus, der gik ind på det område, og vi var et

Lærer Hørslev-Nielsen med en klasse.

af det første hold, der kom til at nyde godt af det. Vi var på Bogensholm i en uge, hvor vi havde det dejligt, både i arbejdstiden og i fritiden. Arbejdstiden var lang, for vi skulle opleve naturen, se på kulturminder etc. og bagefter skrive lange rapporter. Det var altså ikke ferie, men skole på en ny og spændende måde. Jo, Ny Munkegades skole var ikke blot en elite-, men også en foregangsskole.

I det daglige på skolen blev vores fremgang eller mangel på samme kontrolleret ved utallige prøver, altså ikke blot ved årsprøver og eksaminer, men også når et efter lærernes skøn passende pensum var gennemgået. Vi fik for det meste et varsko med den skumle bagtanke, at vi så nok repeterede stoffet. Det gjorde de fleste af os vist, men i eet fag kunne vi med sindsro møde uforberedte til prøven. Læreren satte sig nemlig med avisen bredt ud foran sig, og så tog vi bare bøgerne frem og skrev mere eller mindre ordret af. Alligevel fik vi meget forskellige karakterer for disse afskrivningsøvelser, og det undrede os, men vi kunne jo ikke fortælle læreren om vores undren uden at afsløre grunden til den, og det skulle vi nok lade være med. Senere har jeg tænkt, at han måske godt vidste, hvad der foregik, men var bedøvende ligeglad, fordi han blot gav os karakterer for prøven, som han syntes passede til vores daglige præstationer. Lærere ved vist ofte mere, end eleverne tror.

Om foråret og efteråret spillede vi fodbold på Galgebakken. Det blev der i hvert fald elite-spillere ud af. Senere berømte fodboldspillere som Ove Rohde, Åge Rou og Jørgen Olesen gik i min og parallelklasserne, og der var så mange andre gode bolddrenge i de tre klasser, at »vi« gang på gang vandt skolekonkurrencerne. Det var vi stolte af, også de af os, der var blevet bortvalgt til krykholdet.

Man havde dengang - som vist desværre mange steder endnu - den skik, at de bedste spillere var holdvælgere, og de valgte naturligvis fra den bedste ende og kunne godt sukke over de sidste, som de blev nødt til at tage. Tilbage stod så de rene umuliusser. Det var dem, der dannede krykholdet. Det var ikke sjovt at stå og håbe på, at man ikke havnede på krykholdet, og det kunne give nervøs mave at undgå det, for så skulle man jo leve op til værdigheden. Det

gjorde jeg engang på den måde, at jeg faldt over bolden på et tidspunkt, hvor målmanden ikke var på plads, og enhver idiot skulle være i stand til at score. Derefter dømtes jeg naturligvis for evigt til krykholdet.

Om sommeren badede vi på Den Permanente. Der var langt derud, men enten cyklede vi, eller også løb vi. Det måtte vi selv om, bare vi var gode til at løbe. Vi kunne godt være ret forpustede, når vi kom derud, men blødsødenhed kunne der ikke være tale om. Bare i baljen med det samme. Der var et soppebassin, men der var vi ikke ret længe, både fordi det var tuset, og fordi vi ikke fik lov. Vi skulle jo lære at svømme, og vi lærte det, omend med andre pædagogiske midler end nutildags. Vandkræk kureredes for eksempel ved, at læreren dykkede os under vandet med en bøjle, og en maveplasker efter et spring fra vippe kunne betyde, at man skulle springe en ekstra gang. Dette sidste var måske slet ikke så upædagogisk, selv set med nutidens øjne, hvis det var for at jage skrækken bort, før den havde for godt fat.

Om vinteren havde vi gymnastik i den nu nedrevne gymnastiksal. Det var under kummerlige forhold, men det kan jeg ikke huske, at vi skænkede en

På »Galgebakken« for at spille fodbold.

tanke. Vi fik den dovne sved ud af kroppen i de timer, hvor en tovendt i bagen kunne få de fleste over hesten, selv om nogle sad fast og blev mærkede af det. Resten af dagen har vi sikkert været ildelugtende, for der var naturligvis ikke bademulighed.

Fra min klasse var der ingen, der gik i gymnasiet efter 4. mellem. Jeg ved ikke hvorfor, men har senere tænkt på, om det kunne skyldes, at klasselæreren nødtigt ville undvære de kloge hoveder i realklassen og derfor overtalte dem til at vente. Så fik de jo også - som vi andre - lejlighed til at kunne vandre rundt i realisthaven med voksne minner og foragt for det barnagtige mylder i skolegården. Det var en glæde.

K. P. Kristensen i samtale i skolegården.

Efter realeksamen fortsatte en tredjedel af klassen i gymnasiet. Det var flere end fra de to andre klasser, og det har klasselæreren nok været glad for og lidt stolt over. Vi andre skulle ud i det pulserende og pulveriserende liv, men mange af os havde fordel af at have gået på Ny Munkegades skole, for der var mange tilbud om lærepladser til Munkegadedrenge. Skolen havde et godt ry, og i mange virksomheder sad der overordnet personale og ledere, der selv havde gået i den og foretrak elever derfra.

Sådan gav skolen os et rygstød, også i den situation. Vi var elitedrenge fra en eliteskole, sagde rygget. Nu skulle vi så ud og se, om vi kunne leve op til forventningerne.

Daværende overlærer H. J. Baden skrev ved skolens 100-års jubilæum et digt i den bog om Ny Munkegades skole, der blev udgivet i samme anledning. Det første vers lyder:

»Ikke er sejren til fals
for sovende mand.
Evner må øves,
yd det bedste, I kan«.

Det kunne godt være et motto for de lærere, der gjorde deres til at lette os vejen ud i livet, og som også forsøgte at få os til at leve op til det. Mens vi gik på skolen fattede vi nok ikke helt, hvor begunstigede vi var, men så vidt jeg ved, er det generelt set gået mine klassekammerater godt, selv om fremtidsudsigterne ikke så lyse ud, da vi forlod skolen i et af de mørke krigsåre. Så det lader til, at det lykkedes at fylde os med Munkeånden, hvad det så ellers var - eller er - for een.

Lærerår og læreår 1936 - 50

Kaj Andreassen

Man har bedt mig om at berette om, hvordan det var at være lærer i Munkegades »Eliteskole«. Jeg skal forsøge.

Jeg blev i 1936 ansat som lærer ved den skole, som jeg selv havde frekventeret 1923 - 1928 (realeksamen) + et præparandår inden seminariet. To årsager til min ansættelse. 1. Ved en fest i Århus Lærerforening havde en skolekammerat overbevist viceinspektør N. C. Larsen om, at jeg var den sproglærer, Munkegades skole burde have. 2. Chancen kom da skolens lærerråd, støttet af forældrerådet, havde

held med dets protest mod, at 3 mellemkoleklasser det følgende år skulle videreføres som 2 realklasser.

Jeg følte mig straks hjemme på stedet, dels fordi det ikke var mere end 7 år siden, jeg havde været der som elev, dels fordi det var tradition der at modtage nye lærere med imødekommenhed og hjælpsomhed, jævnt og ligefrem. Endnu var ni af de gamle lærere til stede, af hvilke jeg havde haft fem som lærere – og dertil været i berøring med endnu to (øretæver!). To af dem havde været der siden 1906 – altså siden mellem skolens barndom – to siden 1907. Intet under, at

Personalet 1945. Bagest: E. Hansen (vikar), P. A. Findal, J. V. Hørslev, N. Th. Jensen, N. Chr. Sørensen, H. G. S. Laurssen, P. Ehrenreich-Petersen, P. J. Dethlefsen. Midten: A. H. Nellemann-Andersen, B. B. Ribber, Chr. West, O. Bønløkke-Andersen, M. E. Liljeroth, E. J. Schmidt, K. J. Andreassen, A. H. Christensen, N. E. Kristensen, P. Pedersen (vikar). Sidende: H. A. Schou, C. P. Schulz, B. M. Lund, H. J. Baden, Poul Pedersen, J. C. Filskov Christensen.

de var ganske uimponerede af beskikkede censorer og af faginspektører. Jeg havde et godt forhold til mine gamle lærere, selv om min skolegang ikke havde været uden problemer. Der var ikke nag på nogen af siderne, hvilket jeg også har erfaret sammen med egne gamle elever ved jubilæer. Ligeledes var det en støtte for mig, at der i kollegiet var tre af mine skole- og seminariekammerater: Poul Pedersen, Niels Thøger Jensen og Henry Laursen, senere også Ejnar Schmidt.

Var det en eliteskole? Det havde den nok været i betydelig højere grad tidligere, efter de gamle lære-

res udsagn. I hvert fald kom der efterhånden en stadig stigende procentdel gennem optagelsesslusen, allerede med min årgang, til held for mig; at jeg selv med nød og næppe var sluppet igennem, opdagede jeg først, da jeg som lærer så resultaterne fra min egen så afgørende prøve.

Der har jo været megen kritik af tidspunktet for udvælgelsen, ej heller var der dengang enighed mellem forskellige byer derom. I nogle byer var prøven allerede efter 4. klasse og ikke som her efter 5. klasse. Trods grundig prøve + indstilling fra tidligere lærere kom der jo ikke så få ind, som ikke fuldførte mel-

Oppe under taget. 3 mb 1952 og Ehrenreich-Petersen.

lemskolen og derved fik en utilfredsstillende skolegang.

Undervisningen kørte derudad efter fast køreplan mod eksamen i faste pensa og efter faste traditioner. Lærebøgerne var tørt saglige. I sprog, navnlig i tysk, var de meget lidt interessevækkende og temmelig antikverede. Det var meget vanskeligt at få lærebogssystemerne udskiftet. Målet i sprogundervisningen var ikke at lære turistsprog, men at give en basis, hvorpå eleverne senere kunne bygge i deres fremtidige arbejde med det relevante ordforråd. Eksamen formede sig her som andetsteds som en kontant og hurtig kontrol af paratviden. Temmelig barsk. Og eksamen var ikke blot en kontrol af elevens udbytte, men også af lærerens indsats. Hans undervisning skulle være velforberedt – efter lærebogen, som det hedder i skoleborgmester dr. Kapers undervisningsvejledning til brug ved læreruddannelsen (1919). Behandlingen af stoffet skal helt igennem ske i tilknytning til den benyttede lærebog. Disciplin skulle der være.

Kaper: »Timen skal begynde så hurtigt som muligt, efter det har ringet op, og skal slutte, lige når det ringer ud. Intet er så nedbrydende for en skoles disciplin og arbejde som de stunder, eleverne sidder ukontrollerede og ubeskæftigede«.

Klasseundervisning var parolen: »Lærerens spørgsmål skal normalt rettes til alle klassens elever. – Ingen elev må føle sig »fri«, fordi han allerede een eller flere gange har fået spørgsmålet. Vær overbevist om, at den elev, der har noget som helst holdpunkt for at tro sig fri, lader sine tanker løbe ud i det blå«.

Kaper havde også mere personlige råd til den unge lærer: »Personlig renlighed og, trods de beskedne kår (her kunne jeg med en månedsløn på mindre end 300 kr. nikke bifaldende) en vis omhu med klæde dragten og linnedet – på skolen, netop på skolen, er mere end ønskelig hos læreren«.

Gudskelov havde vi skræddermester Dokkedahl, der gav mange lærere langvarig kredit; så når en kollega på vort lærerværelse optrådte med ny habit, sagde Liljeroth gerne: »Hvor meget har du lovet Dokkedahl for det?«

De gamle lærere var privilegerede (da vi andre blev

ældre, smuldrede dette de gamles privilegium). Vi unge fik de dag og de timer, de ældre ikke ville have. 6 fag var i begyndelsen min part og adskillige mellemtimer og timer til klokken 16. De gamle kaldte os nattevægterne.

En særlig opgave havde man som klasselærer, ikke mindst i de yngste klasser. Fornøjelige og meget gavnlige for samvær og samarbejde var weekendture på cykel i omegnen til vandrerhjem: Knudhule, Rønede, Ebeltoft. I løbet af krigen blev cyklerne stadig mere elendige, så vi måtte organisere flere lappehold og kom frem til målet i etaper – ad næsten bilfri veje.

Ved skolefesten 1937 blev den årlige koncert for første gang suppleret med skolebal, arrangeret og ført op af Thøger samt skolekomedie (»Thor henter sin hammer«) skrevet og instrueret af mig. Efter befrielsen (i 1946) skrev jeg endnu en komedie: »Et vendertogt«, som vi ved fælles hjælp satte på scenen, navnlig Peter Dethlefsen og Henry Laursen var ledende. Til den eneste pigerolle måtte vi låne en elev fra vores »venskabsskole« Christiansgades skole. Rimeligt nok. I »Svedbassernes sang« ved jubilæumsfesten 1947 hed det:

*»Vi er skolens faste svedebasser
svedetraditionens bærere.
Disse svedetimer må vi hade,
navnlig her i sommer var den slem.
Vi kan aldrig nå til Christiansgade,
før end pigerne er gået hjem.*

Koncertrationen blev smukt holdt ved lige af Chr. West og Poul Ehrenreich-Petersen; sidstnævnte skrev og instruerede tillige en skolekomedie.

Efter årskursus på Statens Lærerhøjskole (København) 1938 - 1939 overtog jeg skolens bibliotek. Jeg havde blandt eleverne gode hjælpere i udlånet; navnlig et hold, der fik præmie for udlånsrekorder, var meget effektivt og ligefrem jagtede »kunder« i skolegården. På læsestuen kunne jeg genopfriske mine matematikkundskaber, når jeg skulle hjælpe med opgaver. Jeg fik også lært nogle elever reglerne for skak, og de blev hurtigt dygtigere til spillet end jeg.

Med voksende anciennitet opnåede man ind-

skrænking i fagrækken, så jeg næsten kun underviste i dansk og tysk. Med dansk fulgte jo svensk, som vi havde megen fornøjelse af (der kunne vi alle blive til grin). Det lykkedes mig at få indført enkelte nyere værker i pensum: i dansk f.eks. Hans Kirk: »Fiskerne«, i stedet for »Hakon Jarl«, og i tysk en ny bog i stedet for gamle Reincke. (Mine egne bidrag til skolebogs litteraturen udkom først efter, at jeg havde forladt skolen).

Besættelsestiden var just ikke gunstig for tysk-undervisning; men jeg er taknemmelig for, at eleverne ikke overførte deres uvilje mod besættelsesmagten til

Chr. West med sin klasse, 1952. Dørrække: Hans Jørgen Petersen og Mogens Bloch, Åge Mortensen og Erik Petersen, Åge Jensen og Knud Schrøder, John Andersen. Midterække: Svend Fugl og Knud Larsen, Olaf Lauritzen og Ove Andersen, Ib Madsen og Trantum Laursen. Vinduesrække: Poul Rasmussen og Erik Nielsen, Kaj Niemann og Stanley Nielsen, Carl Johan Andersen og Henning Jensen.

min undervisning. De forstod, at det vi foretog os, ikke havde noget med den tyske magtpolitik at gøre.

Til slut lidt om vor leder, Hans Jørgen Baden, som andetsteds bliver skildret. Her skal blot nævnes hans hjertelighed og tolerance samt strålende humor, evne til at skabe fest, både når han optrådte som »den smukke Sigismund« (»Man kan vel ikke gøre for, at man har charme«) eller når han rystede en lejlighedsvis ud af ærmet. Et eksempel: Ved Niels Riberogaards afskedsfest:

Kære Niels! Farvel mestendels.

Mel.: Ved Bov der slog mig en kugle et hul, faldera ...

*Dengang der leved' kæmper på vor jord, kære Niels,
gardisters flok ved skolen har var stor, mestendels.
De dannede så højt og flot et kor, kære Niels;
men dig de imponered' ikke spor, mestendels.*

*I al beskedenhed du højdens brist, kære Niels
ophæved' ved at være åndsgardist, mestendels.
At krop skal til, man hører tit, for vist, kære Niels;
men hvad er krop mod åndens blanke gnist, mestendels?*

Det var gode år, jeg havde på min gamle skole, indtil jeg, efter eksamen ved Århus Universitet (cand. mag. i dansk og tysk) blev ansat som adjunkt, senere lektor, ved Nyborg Gymnasium (1950), hvorfra jeg vendte tilbage til Århus (1961) som lektor ved Marseelisborg Seminarium til glædeligt gensyn med gamle kolleger fra Munkegade, der var ansat der med en gl. Munkegade-dreng, Asmind Gravgård, som rektor. Jeg har stadig haft kontakt med min gamle skole og kunnet konstatere, at »Munkegade-ånden« stadig lever – i nye former.

En minderune for en kær afdød

Leni Lindfors og Lisa Eggren tidl. Kingo Nielsen

Når en skole nedlægges berører det altid en masse mennesker. Først og fremmest selvfølgelig de børn og lærere, der befinder sig på skolen på nedlægningstidspunktet, men så sandelig også alle de mennesker, der tidligere har tilbragt en væsentlig del af deres barndom på skolen. Det er, som om en del af ens liv bliver nedlagt ved samme lejlighed. Men »minderne har man da lov at ha'«, som det hedder i sangen, og »evigt ejes kun det tabte«, hvis det overhovedet kan være nogen trøst.

De ti år, man tilbringer i skolen, er ikke de mindst vigtige år i ens liv. Der foregår en prægning, som holder resten af ens liv enten som accept eller protest. Ingen forlader skolen upåvirket, og når der nu skal ristes en minderune over Ny Munkegades skole, vil vi gerne være med til at give et beskedent bidrag.

Vi kan ikke gøre os til af et tiårigt forløb på skolen, da vi startede i det skelsættende år 1957, det år da verden ikke stod længere - der kom piger på Munkegades skole! Der kom små piger, og så kom der os, der skulle starte i 3. mellem. Vi vil nu forsøge at give en lille forestilling om, hvordan det var at skulle begå sig og undervises i denne højst agtværdige drenge-skole, den var jo noget ganske særligt. Og det fornemmede vi straks!

Vi havde fra vor fortid i to andre kommuneskoler lært, hvordan man opførte sig, når man kom over leagealderen. Man motionerede en slyngveninde frem og tilbage i skolegården i hvert frikvarter. Det gjorde vi også i den nye skole, men det er ikke for meget sagt, at det vakte opsigt. De små drenge løb i en hale efter os og løftede på skift op i vore kjoler, og de store stod i en kødrand og gloede på os, som kom vi fra en anden planet. Efter et par dage stod vi bogstaveligt talt med ryggen mod muren, det vil sige stensætningen bag bænkene op mod brandstationen, herfra var situationen til at overskue, men motionen forsvandt. Et andet og mere eksklusivt fristed var pigetoiletet,

men da frikvarterer er til frisk luft mente gårdvagtten, Honoré, ikke at det var et rimeligt sted at opholde sig, så der var jævnlige razziaer på toilettet med det formål at jage os ud i skolegården, hvad enten vi var på toilettet i lovligt ærinde eller ej. Efterhånden affandt alle parter sig med hinanden, og i de næste tre år forløb frikvartererne forholdsvis roligt.

Nu er skolegang jo (desværre vil nogen nok sige) andet end frikvarterer. Der skal læres noget, og vi fik tre gode arbejdsomme år, der sluttede med en realeksamen. Undervisningen varetoges af en stab af dygtige lægere, hvoraf en del vist uden overdriivelse kunne kaldes markante personligheder.

Vores lærerinde i geografi og historie, frk. Lund (i daglig tale Bolette), havde fra starten været stærkt imod piger på Munkegades skole, men havde under historiens pres måttet bøje sig. Tilsyneladende havde hun indgået et kompromis med historien: piger i kjole kunne tolereres, men piger i lange bukser måtte

Sidste skoledag har altid appelleret til fantasien. Her er det striber på tværs i 1967.

ikke forefindes på skolen. Nu var det jo et højst uofficielt kompromis frk. Lund havde indgået, og den eneste måde, det kunne håndhæves på, var gennem karaktergivningen. Lange bukser gav helt sikkert et TG (en pind som hun kaldte det), kjole åbnede mulighed for at blive bedømt ud fra ens viden. Efterhånden fandt hun ud af, at piger også kunne lære historie og geografi så selv hun kunne være tilfreds med det, og vi blev også der accepteret.

Vores klasse- og matematiklærer, Asger Nordvig, var en levende person med vidtspændende interes-

ser fra fx. fodbold til den første Sputnik, der blev sendt ud i rummet i disse år. På grund af alle disse interesser blev det lidt af en sport at få ham til at tale om et eller andet, der absolut intet havde at gøre med dagens tekst, og det lykkedes faktisk ret ofte.

Erik Askel, vores engelsklærer, forstod kunsten at holde klassen i ørerne, så både den danske og en engelske grammatik sidder mur- og nagelfast. I hans timer blev der bestilt noget hele tiden, hvilket gav et kontant afkast i form af gode karakterer til eksamen.

Tyskundervisningen tog hr. Ehrenreich sig af.

21. maj 1964, sidste skoledag. Eleverne har lærerne Ernst Mosegård og Carl Stjerne under kærlig behandling.

Han var også den, der tog initiativet til at klassen sparede sammen til en tur til Sydtykland og Østrig i sommeren 1959 - det blev en uforglemmelig tur.

I Thøger Jensens dansktimer var det ligefrem en fordel at være pige! Hans almindeligt brugte disciplinærmiddel, et slag i ryggen så lungerne kollapsede, var kun for mandfolk - til disses store fortrydelse.

Gymnastik kan anskues på mange måder, men for drengene var det i hvert fald en stor fornøjelse, når vi havde gymnastik. Efter sikre forlydender kunne det være svært for en lærer at få drengene på plads, hvis de opholdt sig i en klasse med udsigt til gymnastiksalen. Ligeledes skulle der have været nogen misundelse på dem, der havde en vinduesplads.

Vi kan desværre ikke nævne alle, men skal vi forsøge at samle vore indtryk fra tre års skolegang sammen til en slags konklusion, så kan den lyde sådan: Vi tror nok, at pigernes ankomst til skolen havde, skal vi kalde det, en humaniserende indflydelse på hele in-

stitutionen. Den ene af os er gift med en munkegadedreng, der har taget hele turen med, og meget af det, han kan berette, har vi dog aldrig oplevet.

Da vi forlod skolen og skulle søge arbejde, kunne vi se, at det i sig selv var en god anbefaling at have gået på Munkegades skole. Rundt omkring i firmaerne sad der chefer, der selv var gamle munkegadedrenge, og vi blev på stedet tillagt munkegadekvalifikationer - selv om vi var piger.

Alt i alt må vi sige, at den tid, vi havde på Munkegades skole, blev den bedste i hele vor skoletid, og det er med sorg, at vi nu må se i øjnene, at skolen skal lukkes. Det er som før nævnt ligesom at miste noget af sin identitet, men vi har da heldigvis stadig venner fra skoletiden, med hvem vi kan udveksle minder, og af en eller anden grund falder talen tit på episoder oplevet på den alderstegne (men ingenlunde mæt af dage) skole.

Fra Svendborg av

Jørgen Kjærgård Kristensen

Jeg kom fra Svendborg av, til Ny Munkegades skole go'dav, go'dav, go'dav.

En kold vintermorgen i januar 1956 startede jeg i 1. eksamensmellemkoleklasse på Ny Munkegades skole. Jeg kom fra Østre skole i Svendborg. Min far havde fået en stilling på Sct. Pauls apotek. Det var også dengang svært at få en lejlighed, men gennem nogle bekendte fik vi en lejlighed i en boligkarre på Sct. Marcus Kirkeplads. Vi overtog den efter en tolder, der var blevet forfremmet, og som derfor skulle flytte fra byen. Hans tvillingsønner gik i 1. m.a. på Ny Munkegades skole, så hvad var mere naturligt, end at jeg kom i denne klasse. Rygtet fortalte jo også, at skolen var en solid drengeskole, mens »rødderne« kom på Samsøgades skole.

Jeg fik en utrolig god modtagelse af skoleinspektør Peter Dethlefsen, som jeg fik i faget fysik, og gennem alle de år jeg gik på skolen, satte jeg meget pris på Dethlefsen. Han var ligetil, venlig og reel.

Fra den første dag følte jeg også, at jeg var heldig, da jeg fik Thøger Jensen som klasselærer. Thøger havde været i USA, jeg ved ikke, om det er rigtigt, men jeg husker stadig, at i mine øjne bar han altid nogle smarte skjorter, der så amerikanske ud.

Til regning og matematik fik jeg Nordvig, om hvem de fortalte, at han havde været i Indien, det var måske derfor han altid var så brun, tænkte jeg. Han røg meget, så det var en fast tradition, at en fra klassen hver lørdag fik lov til at hente hans weekend-ration af Kings og King Edward hos købmanden. Da der ikke var så mange, der havde bil, beundrede jeg også hans nye Anglia med skrå bagrude; det var noget helt nyt på det tidspunkt.

I en periode var der altid en bestemt elev fra klassen, der ikke var i skole om lørdagen, han hjalp nemlig en gartner på torvet, men Nordvig trak blot på smilebåndet og gjorde ikke mere ved den sag, og vedkommende blev da også gartner, da han forlod sko-

len.

Min tegnelærer hed Riber, jeg elskede faget og fik hele mellemkolen igennem UG i tegning. En af de første opgaver, jeg mindes vi fik, var, at vi skulle tegne en cylinder af træ. Riber fortalte, at det var et stykke af hans flagstang, som han havde været ved at forkorte. Ribers nerver var noget tyndslidte, men han sled i det som et bæst. Vi havde ikke noget formningslokale, så alt foregik i klasseværelset. Han kunne ind imellem blive utrolig hidsig, når der var nogle, der smed med farver i klassen. Engang var der udskrevet en konkurrence vedrørende et bogkatalog, og det var ingen tilfældighed, at der var flere fra skolen, som vandt præmier i denne konkurrence, og jeg mindes ham stadig med meget varme følelser.

Til gymnastik havde jeg James alias Kjestrup. Vi spillede basketball til den store guldmedalje. Det havde jeg aldrig prøvet før, jeg var ikke særlig dygtig til det, men det var sjovt. I en periode spillede vi håndbold. Så cyklede vi helt ud til Stadionhallerne. Om sommeren gik turen til Galgebakken ved siden af Langelandsgades kaserne, hvor vi kunne se soldaterne øve på terrænbanen. At jeg selv i 1970 kom til at ligge soldat på denne kaserne, drømte jeg ikke om dengang. På vej hjem til skolen var der som regel tid til en Valash, hvis man altså havde råd eller lidt slik hos en slikmutter.

Jeg havde også en af skolens ældre lærere, nemlig Sjulle eller lærer Schultz, til naturhistorie. Jeg huske stadig et af hans faste udtryk, hvis en fra klassen havde gjort en forseelse. Det lød: »Kom så her og få din lussing!«. Engang havde Sjulle nogle æbler med fra sin have, men der var straks en, der gik igang med at spise æblet, før vi havde fået det skåret over og set på kernehuset, hvorpå Sjulle, som sædvanligt sagde: »Kom så her og få din lussing!«. Bagefter kunne undervisningen så fortsætte. Han havde også, hvad jeg vil sammenligne med vor tids elektriske bil »Ellerten«

en såkaldt »Goggomobil« på tre hjul. Da vi engang var på tur til Forstbotanisk Have, tog vi fat i den og løftede den nogle meter væk. Det skulle vi ikke have gjort. De skyldige fik straks kontant betaling. Schultz havde været i tysk kz-lejr under krigen, og da jeg på et tidspunkt fik mig taget sammen til at låne en bog, som han havde skrevet - den hed »ubrændt gennem helvedet« - forstod jeg bedre, hvorfor han nogle gange reagerede, som han gjorde.

En anden kendt skikkelse var viceinspektøren Liljeroth »Den gamle Dragon« med det faste håndtryk. Jeg havde ham til geografi og bogføring. Han var meget respekteret af hele klassen. Vi kunne godt lide hans facon. Jeg mener ikke, at jeg har set ham slå, men han kunne i stedet for sige: »Vil den herre ikke

tage og lukke døren udefra?« Det betyd, at man var sat udenfor døren.

Når jeg mindes Liljeroth, kommer jeg også til at tænke på »Bolette«, den eneste kvindelige lærer på skolen. Hun hed slet ikke »Bolette«, men hun blev ikke kaldt for andet. Hun var kendt for sin påklædning, en kittel, der var blå med hvide prikker samt et gult halstørklæde. Hun var maskinklippet i nakken, og i lommen på kitlen havde hun en æske med delfar. Jeg havde hende til historie.

Hun var som taget ud af Hans Scherfigs roman »Det forsømte forår«, og netop på grund af hende er vi mange, der har oplevet indtil flere forsømte forår'er. Når vi blev hørt i dagens lektie, skulle vi sidde på en plads lige foran katederet. Hvis man blev bedt

2. april 1959. Skolens flotte hornorkester under ledelse af lærer Jørgen Andersen.

om at sætte sig, fordi man ikke kunne sin lektie, fik man »en pind« i den lille sorte bog, det vil sige TG samt i tilgift »en sveder«, det vil sige en eftersidning. Vi var som marionetter i hendes hånd. Det kunne ske, at vi fik hende til at snakke en hel time, og så var der flere, hvis mavepine forsvandt. Vi lå totalt under for hendes utrolige autoritære facon.

Men tilbage til Thøger Jensen, også kaldet Lemmy. Han var kendt for sine »Lemmy-dask« i ryggen. Thøger tog med os på telttur til Kalø slotsruin, og han var med os på lejrskole »Svampedam« ved Femmøller på Mols. Vi cyklede selvfølgelig frem og tilbage.

Og så arrangerede han gennem W.F.A. (Verdens venskabs forbundet) en tur for klassen til Salisbury i det sydlige England. Vi sparede sammen gennem

Januar 1959. Skolens kor under ledelse af lærer Ehrenreich-Petersen.

hele mellemskolen. Der var ikke noget, der hed kommunalt tilskud, og i 1959 tog vi afsted. Prisen var 298 kr. samt 30 kr. til udflugter. Det var mange penge. Vi blev hver især privat indkvarteret og var dernæst i ugen, der gik, på flere udflugter, bl.a. til Bournemouth og London, hvor vi så Sct. Pauls Cathedral, Buckingham Palace, Westminster Abbey, Madame Tussaud's vokskabinet, The Science Museum m.m.

Jeg kom også med i skolens blæseorkester, alene fra min klasse var vi 7, der var med. Jørgen Andersen kom til at lede orkesteret. Vi var med til »orkesterdyt fra kyst til kyst«, og så gik vi i spidsen for det årlige »Munkemarked«, hvor der var tombola. Vi spillede også til skolefester. Jeg husker et år, hvor »Folk og røvere i Kardemomme by« blev opført i festsalen i Sct. Annagades skole. Ny Munkegades skole havde ikke selv en tilstrækkelig stor festsal.

Der var skolebespising på skolen. Vi kunne få en madpakke, plus fedtemadder og eller et æble. Slagordet lød: »Gå længe, gå sundt, gå på skolens ostemad«. Alligevel tog alle i klassen mod tilbudet om at få en madpakke.

Lige uden for skolen lå der en soft ice-butik. Men man måtte ikke forlade skolen i frikvarteret. Alligevel er der blevet købt mange trøfler hos bageren, selv om gårdvagten gjorde sit for at fange den formastelige, der trofast tillod sig - selvfølgelig mod en vis betaling - at forlade skolen for at forsøde kammeraternes ganer.

Der var 10 fra min mellemskoleklasse, som senere fortsatte på gymnasiet. De fleste kom på Statsgymnasiet, men at Ny Munkegades skole nedlægges på samme tidspunkt, som jeg skal til 25 års jubilæum på Statsgymnasiet, havde hverken jeg eller mine kammerater forestillet os.

Men vi, der gik der, vil mindes Ny Munkegades skole, som en skole, vi kunne lide og holdt af.

To Billeder genkalder Erindringen

Sven Sabroe

I anledning af skolens 100 års jubilæum sendte redaktør Sven Sabroe den følgende artikel, der blev gengivet i Demokraten den 19. oktober 1947. Vi har bedt om forfatterens tilladelse til også at bringe artiklen her. Vi har fastholdt Bro Brillles oprindelige stavemåde efter de gamle retstavningsregler.

DER LIGGER TO BILLEDER foran mig paa mit Skrivebord. De skruer min Erindring 25 Aar tilbage i Tiden, til den Barndom, der skulde være saa lykkelig, men som bød paa Sorger og Glæder, som Mandomsaarene ogsaa har gjort det. Paa det ene Billede genkender jeg mig selv i Matrostøj, med højt tørt Sommerhaar og omgivet af mine Kammerater gennem en halv Snes Aar i Ny Munkegades Kommuneskole, der nu fejrer sit 100 Aars Jubilæum.

Jeg stirrer intens paa Billedet, og det er som om Drengene træder lyslevende ud af det, og der bliver aabnet for en Skuffe i Hukommelsen, der hidtil har været aflaaaset. Jeg drømmer mig tilbage i Kammeraternes Kreds. Jeg troede forlængst at have glemt dem alle, men nu da jeg ser dem, husker jeg hver enkelt ganske tydeligt. Johannes, der altid var saa flot klædt. Karl Anker, som blev min bedste Ven efter et Slagsmaal i Skolegaarden, hvis eneste Formaal var at faa afgjort, hvem der var den stærkeste. Quist, den evindelige Drillepind, Arne, Harry, Herbert, Navne, der for Læseren kun er en tør Oprensning, men som for mig var Medkæmpere i vort lille Samfund, der hed Klasse B.

Det andet Billede forestiller intet mindre end Videnskabernes Selskab, en Gruppe af alvidende Overmennesker vi mødte med Hatten i Haanden og den dybeste Respekt, kort sagt vore Lærere. De fleste af dem er døde nu, men ogsaa blandt mine Kammerater, har Døden gjort sin Høst. Herbert, som jeg satte saa højt og holdt saa meget af, er død af Sygdom, og »Stoppenaalen« er død. Og vi, hans Kammerater,

kan vist ikke helt fralægge os et Ansvar herfor.

Stoppenaalen var naturligvis lang og spinkel, deraf Navnet. På Billedet staar han bleg, som han altid var det, med et sagtmodigt Smil om Munden. Han var let at drille, og han var daarlig til at slaas. Og han blev drillet. Drengene er haardhjertede og ejer ikke Medlidenhed. Der er ikke langt mellem Drengenes Instinkt og Dyrenes. Naar Trækfuglene er flyvefærdige, stiller de, før Færden gaar sydpaa, til en Prøve, og den der ikke har Kræfter til at bestaa den, bukker under for de sværere Kampe, Livet byder paa. Jeg tror, at Stoppenaalen gik ud af Skolen med en stor Samling Mindreværdskomplekser paa Grund af vore evige Drillerier. Han vagabonderede, og han blev dræbt ved en Ulykke. Om nogen havde taget sig af ham, var det gaaet anderledes. Om lærerne ikke havde været Overmennesker, men Kammerater med os og talt med os, kunde de maaske have fundet ud af Stoppe-naalens tragiske Skæbne og grebet ind. Jeg tror heller ikke, det var sket, hvis der havde været Piger i Klassen. De sliber Drengenes Unoder af, saa de opfører sig bedre.

Lærerne paa min Tid - deres mange gode Egen-skaber ufortalt - var ikke nok Kammerater med os. De kendte os kun fra Lektierperiet. En af mine Kammerater har senere betroet mig sin Historie.

Han var begavet, og Forældrene vilde gerne have ham ført frem til en god Eksamen. Jeg tror ogsaa han havde Evnerne, men paa et vist Tidspunkt - man maa næsten kunne finde Datoen - blev han pludselig døven. Forleden, jeg var i Aarhus, fortalte han mig hvorfor.

Der var et Fag, han havde vanskeligt ved at lære. En individuel Behandling af ham vilde sikkert have hjulpet, men det var der aabenbart ikke Tid til. En Dag sagde Læreren til ham: - Du har ingen Hjerne, Dreng, du bliver aldrig til noget.

Jeg troede paa, siger min Kammerat, hvad Lære-

ren sagde. Fra den Dag mistede jeg enhver Tro paa mig selv. Naar Læreren sagde, at jeg ingen Hjerne havde, saa maatte det vel passe, og hvorfor skulde jeg saa spille Tiden med Slid og Slæb med Hjemmeopgaver. Jeg opgav ganske simpelt det hele.

I dag sidder han i en smuk Stilling i Aarhus. Han var ikke det mindste ubegavet, men en kraftig Bemærkning fra en tankeløs Lærer ødelagde for ham Skoletiden. Lad lærere, der maatte læse det, drage Lære heraf. Tænk paa, hvor følsomme Børn er i Pubertetsalderen. Det kan sikkert gavne mere at rose end at dadle. Vogt Dem i hvert Fald for ikke at saare Eleven.

Men alle vi andre, vi er kommet helskindet gennem Skoletiden, og vi tænker tilbage paa den med

Ja, men saa spred dig dog, Dreng!

stor Glæde. Een lærer, den eneste fra min Tid, der virker på Skolen i Dag, skylder jeg særlig Taknemlighed. Ganske vist havde jeg ham i et Fag, som jeg senere ikke har haft det mindste Brug for, Matematik, men paa mig virkede han som en Lærer med stor pædagogisk Sans. Det er »File«, Lærer Filskov Christensen. Matematik var for mig det store Mysterium, indtil han indviede mig i det, og min Karakter steg til ug. Da han forsvandt, fordi han skulde have Videreuddannelse, dalede Karakteren atter stærkt, for at stige, da han vendte tilbage. Naar nu siden min Dreng er kommet hjem med daarlige Karakterer og har givet den kendte Undskyldning, at det er Lærerens Skyld, saa tror jeg paa ham. For den rette Lærer betyder kolossalt meget. Filskov beviste det for mit Vedkommende.

Svagt husker jeg den gamle Overlærer Knud Christensen, bedre den kraftige og robuste K. P. Kristensen med det flotte røde Overskæg. Hans buldrende Bas indgøs os Respekt, og vi frygtede det værste, men bag den strenge Maske skjulte der sig et ejegodt Menneske, og vi havde virkelig Følelsen af, at han kendte os alle og fulgte hver enkelt. Vi kom til at holde af ham, selv om ogsaa han for os var et fjernt Overmenneske. Jeg husker engang, der havde været et mægtigt Slagsmaal i Krogen ved Gymnastiksalen, hvor den Slags vel afgøres den Dag i Dag. Pludselig dukkede K. P. Kristensen op og raabte med sin Bas: - Spred jer Dreng.

Det gjorde de alle, hvorfor jeg fandt, at der ikke var nogen Grund til, at jeg ogsaa gøre det, men han stillede lige hen imod mig og raabte højt: - Ja, men saa spred dig dog, Dreng!

Jeg husker ogsaa vores Lærer i Sang og Engelsk, N. C. N. Gade, der var saa stor en Musikelsker, at vi mistænkte ham for at give Karakterer i Engelsk efter vore Præstationer i Sang. Den høje Thru Møller, der vist ikke interesserede sig særligt for Skolegering og derfor ogsaa er gaaet over i det merkantile og sælger Skolebøger, Arndal, der skaffede mig saa mange Fritimer, naar jeg blev sendt i Byen for ham, og Holm, der var Kordegn, og som vi kunde faa til at glemme alt, hvad vi havde for i Bibelhistorie, hvis vi udkastede Spørgsmaalet: Hvad er Frelsens Hær?

Naar han lærte os om Jordens Skabelse, sagde vi til ham, at vi lærte noget helt andet i Naturhistorietimen.

Det skal I ikke tro paa, sagde han saa.

Vores religiøse Overbevisning led et Knæk, da Lærer Andersen derefter fortalte os, at alt det, der stod i Biblen om Jordens Skabelse, var Fantasi og Digt.

Og denne Lærer Andersen, han bør have en særlig Hyldest, for han var virkelig, som en Lærer bør være, og jeg er nu bagefter helt ked af, at vi drenge belønnede ham saa slet, som med at more os over ham, naar han de sidste Aar, han levede, knapt kunde slæbe sig over Skolegaarden, plaget som han var af Gigt. Andersen med Faust-Ansigtet elskede vist os Drenge. Hans Undervisning var ikke bare Lektietæperi, naar jeg nu ser, at flere af mine Kammerater har Adresse i Udlandet, saa skyldes det sikkert ikke mindst, at han vækkede vore Interesser for Verden. Vi havde ham i Geografi og i Naturhistorie. Jeg ved aldrig af, at jeg er blevet hørt i nogen af de Fag, og ved Eksamen, hvor Censorerne holdt sig til, hvad der stod i Bøgerne, var Gennemsnitskaraktererne vist ikke af de bedste. Men dog vil jeg vove at paastaa, at vi i de to Fag vidste mere end de Kammerater i andre Klasser, hvis Karakterer laa over vor. Skulde vi vide noget f.Eks. om Indien, saa nøjedes han ikke med at fortælle Navne paa Byer og Floder og Bjergkæder. Nej, han fortalte om Folkelivet, og de Kaar, hvorunder Inderne levede, om Indiens Forhold til England osv. osv. Og han krydrede sine Beretninger med smaa Anekdoter, og helst med Ting, som gamle Elever fra Munkegade, der havde besøgt Indien, skrev hjem til ham. For længe efter, at de var gaaet ud af Skolen, stod de i Brevveksling med Andersen. Og saa fik han os til at tro, at vi var nogle Pokkers Karle.

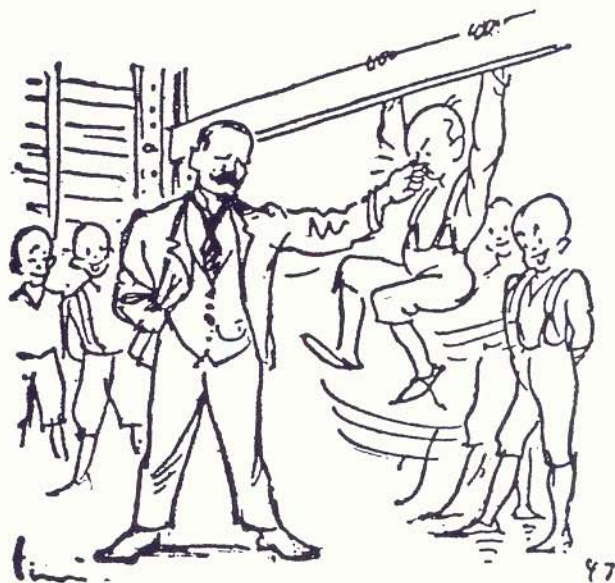
Da Panama Kanalen blev indviet, sagde han, var den Kaptajn, der stod på Broen på det Skib, der sprængte Snoren, en gammel Munkedreng.

Tænk, at vi kunde drive det saa vidt.

I sommer gik jeg med min Dreng forbi min gamle Skole. Vi kikkede op til det Klasseværelse, hvor jeg havde siddet. Vi kiggede ind i Gymnastiksalen, hvor den gamle Officiant, Gymnastiklærer Olsen, morede baade sig selv og Kammeraterne ved at vride vores

Næse, indtil Taarerne kom frem, naar vi ikke kunde hæve os i Bommen. Det lyder maaske mere brutalt, end det var, for vi kunde lide Olsen.

Og saa gik jeg den samme Vej, som jeg gik to Gange hver Dag i min Skoletid. Mon det trods alt ikke er den bedste Kompliment, jeg kunde give min jubilerende Skole, at jeg gerne havde set min egen Dreng som Elev der. I hvert Fald vilde jeg have ønsket ham en Barndom i Aarhus. Ingen By kan give sin Ungdom saa gode Kaar at opvokse under. Man har Fornemmelsen af Storby, man har Skovene, hvor man kan gaa paa Opdagerfærd, hvor jeg kender hvert et Træ, man har Bugten og Havnen, der skaber Udlængsler. Kun et havde vi forud dengang - de store Biler med Kopra til Oliemøllen. Naar man paa Cykel kunde liste sig bag en saadan Vogn og med sin Kniv skære Hul på sækken og fylde Lommen med Kokus-skaller, saa glemte man helt, at der ogsaa kunde være smaa Sorger i en Drengs Tilværelse.

**Gymnastiklærer Olsen kunde vi li',
skønt han vrede vore Næser.**

Der var engang en skoledreng

Robert Fisker

Den 15. maj 1938 havde Munkegades skoles Elevforening bestået i 10 år. I denne forbindelse blev der udgivet en jubilæums-avis. Heri har vi fundet flg. lille eventyr, som vi gengiver i forfatterens oprindelige udformning.

En Sygdom, der synes at være ret hyppigt forekommende hos Skoledrengene, er Hukommelsestab; en uhyggelig Sygdom, hvis Symptomer oftest bliver modtaget med skeptiske Miner fra Offerets nærmeste Omverden. At ens Kammerater omgaaende tilskrev Sygdommen manglende Flid, var der i og for sig intet mærkeligt i, eftersom Tyv jo, som bekendt, tror, Hvermand stjæler, -- men at Læreren!!! -- nej, det tilgav man ham sent. -- Herregud! -- naar man skulde have pakket saa uhyrlige Mængder af Konger, Floder, Aarstal, matematiske Læresætninger o.s.v. - o.s.v. sammen oppe i de øvre Regioner, -- dem der i Anatomien kaldes Hjernen, -- saa kunde det vel nok være passabelt, at der til Tider slap et Aarstal eller en Konge ud, -- og saa skulde det selvfølgelig nok træffe sig saadan, at det netop var det, man i Øjeblikket havde Brug for til at dupere den nærmeste Omegn med, -- og saa -- ja, saa stod man der.

»Hvornaar døde Harald Blaataand?« Hvorfor lyder et gentaget Spørgsmaal altid saa irriterende idiotisk?

Man dristede sig til et hasarderest »Hva'be'har!« -- Øjnene bag Modpartens Brilleglas begyndte at blive ubehageligt stikkende, -- og -- og saa lød Spørgsmaalet for tredje Gang.

Man lod lidende Blikket strejfe udover Klassen. Kammeraterne stirrede stift paa En, nogle prøvede ved Tegn og underlige Gerninger at hjælpe, men maatte som oftest bortforklare Fagterne overfor Læreren ransagende Blikke. Der kravlede en stor, fed Spyflue ovre på Vinduet, -- ak ja, havde man endda været en Spyflue, saa kunde man i det mindste flyve fra det hele og tilmed have Chance for at kunne irritere Læreren med lidt Summeri om Næsen.

Der var selvfølgelig den Udvej, at man kunde erklære, man ikke vidste det, -- men hvem har vel oplevet den Skoledreng, der har gjort det af sig selv. -- Nej, Sagen var jo den, at man udmærket godt vidste det, -- men -- men -- man havde som sagt »svedt det ud«, og den Forklaring blev jo nok ikke accepteret af Klas-sens højeste Myndighed.

Se, alt dette -- alle disse Reflektioner -- forløb i utrolig kort Tid, som, grundet paa Tidens konstruerte Ubegribelighed, forekom En at være en Evighed. »Hm!« -- Naa, det var Læreren, der rømmede sig, -- man havde sine Forudanelser for det kommende -- »Øh -- um -- æh -- Harald Blaataand, -- var det Harald Blaataand, De sagde?«

Se, naar man var kommet saa vidt, afgang Torturens resterende Del fuldstændig af Læreren Temperament. Hvis han for Eksempel straks fór op og ramlede en ud og under Udgydelsen af lidet skønne Ord om Ens aandelige Habitus, sendte En på Plads og prentede et negativt Tegn i Protokollen, -- ja, saa var det jo overstaet, -- men »Katedervæsenet« kunde ogsaa være anderledes indrettet, -- han kunde med et meget smigrende Smil gentage sit Spørgsmaal og maaske sylte det yderligere med Kommentarer som: »Skal jeg skrive det ned for dig?« -- »Vil du ikke sidde ned saa længe?«

Joh -- se -- Harald Blaataand levede -- !«

»Jeg spurgte nu ellers, hvornaar han døde!«

»Ja!« Og dermed var sagt om Harald Blaataand, hvad man paa daværende Tidspunkt kunde sige, og Enden paa Visen blev en saakaldt »Sveder«.

Underligt, -- men alle disse Situationer kan man vedblivende huske gennem Aarene, -- ja, de træder saagar skarpere frem, som Aarene gaar, og udenom Episoderne samler sig alle de øvrige Minder fra den Tid, som med rette kunde kaldes »Guldalderen«.

Træffer en tre -- fire gamle Klassekammerater tilfældigt hinanden, ender dette »Træfsammen« som

Regel et eller andet »stille Sted« ved en Skive Øl eller lignende, og saa kan de saamænd sidde til den lyse Morgen, om det skulde være, og snakke »gamle Dage«. »Kan du huske dengang?« - »Ja, men kan du saa huske dengang - - !« Og saa mindes de og morer sig, saa Vandet pibler frem i Øjenkrogene, og som Regel ender en eller anden med at udbryde: »Hvor havde vi det egentlig godt dengang!«

Evnen til at mindes er Menneskets uvurderlige Vuggegave. Dette ufattelige, der sætter En i Stand til

at huske de utallige Ting, tage ved Lære af dem og handle derefter. Hvor ofter har ikke Hukommelsen spillet ind i Ens Liv og truffet Afgørelsen om dette eller hint, og hvor ofte har man ikke siddet i en Krog for sig selv og tænkt tilbage, - ladet Hjernen hvile og draget det ene færdige Billede efter det andet frem. Mindernes Kramkiste er fyldt med mange, spraglede Klude, og hver Klud er en Historie for sig, - og jo ældre en Klud bliver, desto mere straalende Farver faar den!

Personalet i 1929. Bagest: N. C. Larsen, J. V. Hørsløv-Nielsen, V. S. Knudsen, A. Thrue-Møller, J. C. Filskov-Christensen, en vikar. Midten: Skolebetjent Andersen, J. C. Baadsgaard, N. C. N. Gade, H. L. Kjærgaard, C. M. Olsen, R. Lumby Rasmussen, V. Holst, O. L. Arndal. Siddende: K. P. Kristensen, P. Leth Pedersen, N. M. Ribergaard, B. M. Lund, H. L. Andersen, H. C. Holm.

Men dobbelt bliver Glæden over Minderne, naar man har dem tilfælles med en anden, og han saa maa-ske kan huske en Detalje, man selv har glemt, - som en Gnier skraber man disse smaa, kostbare Stumper til sig, for saa, naar man kommer mellem Kammerater, at strø om sig med dem som en Krøsus. - Ih, hvor det kan more en Flok voksne Mandfolk at mindes den Dag, »bette Hansen« ikke kunde finde sin Grammatik, eller dengang »Laffe« troede, Læreren var gaaet. Halvkvalte af Latter sidder de lænede indover Bordet, skrupgrinende til Tider, og kommer en eller anden Udenforstaaende saa i Selskabet, sidder han og begriber ikke, at de kan more sig over den Smule, - - nej, for han har ikke Minderne tilfælles med dem, hos ham kan et Ord ikke fremmane en bestemt Situation i Hukommelsen, - han har selvfølgelig sine Minder, men de tangerer maaske andre Tider og andre Mennesker.

Hukommelsestab hos gamle Eks-Skoledrenge angaaende deres Skoledage forefindes sjældent for ikke at sige aldrig, - det skulde da være, naar Talen var om de mindre gode Minder, de sygner som oftest forbløffende hurtigt hen, medens de gode vokser sig

større og større. - Aah, ja, det var nu trods alt en vildunderlig Tid dengang, - da skønnede man blot ikke paa det. Menneskene skal altid miste noget for at kunde erkende dets fulde Værd!

Nu har Munkegades Skoles Elevforening eksisteret i 10 Aar, - en Tiendedel Sekel - og nu begynder denne Mindernes Klub selv at samle en Glorie af Minder om sig, men stadigvæk er dens Eksistens funderet på Minderne fra dengang - på Skoledrengens Hukommelse, der med Aarene viste sig ikke at være saa tosset endda, - ganske vist har han den Dag i Dag ikke Anelse om, hvornaar Harald Blaatand døde, men han vil evigt mindes den Dag, da han glemte det fatale Aarstal, han vil fortælle sine gamle Kammerater derom, og de vil more sig kongeligt og supplere Episoden op med det, de fik ud af den.

Utrolige, fantastiske, sprudlende humoristiske er disse Skolehistorier, saa ulmende af Lune af Varme, saa sprællende af Liv, at de maa og skal kalde paa den sunde Latter, - og den sunde Latter er Nøglen til Sundheden selv.

Skulde jeg skrive et Eventyr, da skulde det det begynde med: »Der var engang en Skoledreng---!«

Om 34 korte år

Chr. P. Honore

Efter en periode i 1953 som cyklevikar ved Århus kommunale skolevæsen, fik jeg fra starten af skoleåret i 1954 fast skema på Ny Munkegades skole.

Den daglige morgenhåndtryksceremoni tvang en til hver dag at konfrontere sig selv med hver eneste individ på »kammeret«. For nutiden synes processen nok utålelig og måske endda tåbelig, men havde man først vænnet sig til håndgribeligheden, så var det et probat middel, der virkede på lærerværelsets samværdsånd som daglig støvsugning på et tæppe. Ophobninger var vanskelige.

Det varede da heller ikke længe, inden jeg opdagede, at jeg var kommet et sted, hvor man kunne tillade sig at tænke en selvstændig tanke, og man blev her vurderet, accepteret og respekteret efter den.

Her sad en stribe mennesker, som tydeligt bar en svunden tids både ind- og udvendige kendetegn i og på sig med en selvfølgelig værdighed og med hver sit særpræg. De bar disse kendetegn ind i en ny tid med en svimlende udvikling, som netop satte ind i disse år.

Af disse »gamle« nævner jeg Christian West, hvis markante ansigt og åndfulde væsen står meget tydeligt i erindringen. »Bønne« var den personificerede hygge på lærerværelset. Han havde altid en jagthistorie på bedding. »Hølle« var så kort tid på skolen, efter at jeg var kommet, så jeg ikke lærte ham at kende, men derimod blev »Sjulle« manden, man kunne vente sig alt af. Han var mærket meget af sit koncentrationslejrhold. Det ligesom intensiverede alt, hvad han gjorde. Og »Fille«. Han var en blanding af selvudslettende beskedenhed og stiltfærdigt, bidende vid iklædt en elskelig facon. Og så var der selvfølgelig Baden, som trods det, at han var hæmmet og svækket af sin sygdom, var en betydelig mand med store egenskaber, både som skolemand og som menneske.

Viceinspektør Magnus Edwin Lillieroth var en mand, som man helst erindrer ved hans fulde navn. Hans morgenhåndtryk var et mareridt af militært

knogleknusende præcision og hans ranke holdning fik os alle til at ligne skidtskrevne femtaller.

»Bolette« alias Betty Lund i blå kittel med hvide prikker vil mange erindre med rædsel - ikke blot elever, men også yngre lærere, som hun afrettede med

Peter Schulz (Sjulle) ringer ind (1936).

en imponerende fornemmelse for andres svage punkter og egen ukrænkelighed.

Af yngre kolleger var der Thøger, Ehrenreich, Nordvig, Schmidt, unge Skov, Riber, Harding Sørensen, Kjestrup, Rønlev og den lidt vemodige Buhl, der døde så ung.

Kammeret var dengang på 1. sal, fjernt fra gårdens larm. Hvis der endelig kom en elev derind, sørgede han for ikke at henlede opmærksomheden på sig selv.

Skolens gamle toiletter fotograferet i 1954. Bygningen blev revet ned i 1955.

24-25 voksne og rygende mennesker stuvet sammen i et almindelig klasseværelse med deres madpakker og det hele - det gav atmosfære. Ingen havde faste pladser, men så man en lærer flakke rundt med venlige letbebrejdende øjne, skulle man ikke være stor psykolog for at opdage, at man havde sat sig på hans plads. Det krævede en vis tid, inden man var så meget hjemme i de uskrevne love, at man med sindsro kunne slappe af i en stol.

Dødemandsbordets hellighed krænkede man ikke. Dets specielle ånd hang beskyttende over det fra frikvarter til frikvarter.

Begrebet »Munkeånden« hørte jeg snart om. Efterhånden følte jeg den også af og til. Somme tider var den stilfærdig og til andre tider talte den højt og slog ud med arme og ben. Jeg bilder mig også ind, at jeg en enkelt gang har set den smutte om et hjørne, før jeg nåede at lægge mærke til, hvordan den så ud. Jeg har heller ikke truffet andre, der kunne definere den nærmere, men alle er sikre på, at den er lyslevende endnu.

Festerne ved jul og sommerferie var nok præget af, at man indtog et antageligt kvantum drikkevarer, men samtidig af, at man havde talere og digtere, som med vid og bid brugte deres evner, og det blev en munter opgave at leve op til arven.

Når jeg nu, hvor det kapitel i Århus bys historie, der hedder Ny Munkegades skole, er færdiglevet, sidder og tænker tilbage på det lange stræk af den næsten hundrede-årige historie, hvor jeg har levet med, så er bl.a. festerne med deres sublime, ofte helt absurde hændelser ufortællelige erindringsdiamanter. Det var lejligheder, hvor »Munkeånden« havde rig lejlighed til at udfolde sig til gavn for trivsel og fællesskab imellem os.

Som årene gik forsvandt den ene efter den anden af de gamle, og andre ansigter kom frem på lærerværelset. Dette rykkede også ned i stueetagen og ud mod gården ligesom kontorerne. Fra begge sider af midtergangen vågede nu konstant opdragernes øjne over eleverne. Det er ikke ganske retfærdigt, men jeg kan ikke nære mig for at sige, at de gamle havde sans for at gemme sig lidt væk og lade børnene opleve noget på egen hånd. Nå - den gang var verden heller

ikke så farlig, som den er i dag. Peter Dethlefsen afløste Baden som inspektør og Nordvig og siden Askel afløste Liljeroth. De store årganges tid kom. Skolen var fyldt til bristepunktet med elever. Klasserne var enormt store og f.eks. i sløjfd stod man ofte med et par elever mere, end der var bænke til. Det blev også istandsættelsens tid. Skolen fik en gennemgribende ansigtsløftning fra kælder til kvist og fremtrådte virkelig velplejet. En ny skolelov, »Den Blå« tonede frem på arenaen under lange og bevægede debatter, der bl.a. betød at Thøger og Riber søgte bort fra skolen. Omkring dette tidspunkt må et afsnit om lejrskolen »Svampedam« høre hjemme. I nutiden, hvor et lejrskoleophold betalt af kommunen er en selvfølge for enhver, kan det knibe at forstå at de lejrskoletanker, man havde på skolen, var progressive, og at de krævede hårdt arbejde af både forældre og lærere at få lejrskolen op at stå. Lejrskolen i Femmøller var med megen entusiasme og offervilje blevet rejst af forældrekredsen i perioden 1949-1952 og overdraget til kommunen efter få år. Så længe Svampedam eksisterede som lejrskole havde Munkegades skole et specielt forhold til stedet, og mange er de drenge, som kan erindre gode oplevelser derfra. I primitive omstændigheder oplevede man naturen. Det var før privatbilismen greb så meget om sig. Natterrænløb, aftenunderholdning i spisestuen, skæg og ballede på sovesalen. Siden har jeg flere gange været på lejrskole på Sahl og haft mange dejlige oplevelser, men ingen af dem kommer på højde med glæden over Svampedams naturnære primitivitet. Det var for børnene oplevelser, der lå milevidt fra den daglige stenbro.

Skolen havde op til denne tid stadig præg af at være den lidt finere eliteskole. Lærerne stillede vel også af gammel vane lidt større krav, end andre gjorde. Munkegadedrenge var stadig regnet for noget særligt og behøvede næsten ikke anden anbefaling for at komme ind på byens arbejdspladser. I disse år stod kampen, om man skulle gå ind for en boglig og en almen afdeling, eller man skulle undervise eleverne sammen i hele skoleforløbet. Den sidstnævnte holdning vandt, og et helt nyt kapitel i skolens historie begyndte. Vi blev foregangsmænd på dette om-

råde i byen. Vi måtte høre meget for det og fik vel også lidt hår på brystet af det. Det var den første af de store forandringer. Den næste var, at vi fik piger ind på skolen. Både små i 1. kl. og store på de ældste klassetrin. Det var jo meget yndigt, men det krævede, at man måtte lægge stilen lidt om. Det, der var passende i drengetiden, duede ikke uden videre nu. Jeg tror de store piger havde en hård tid i begyndelsen. Og så var øretavernes tid jo også forbi. Her havde kindklaskeriet i umindelige tider hørt til det helt selvfølgelige i dagligdagen, og nu skulle man helt revidere sin tankegang. Men det skulle vise sig, at man opdagede, at pædagogiske problemer også lod sig løse med et kvikt mundlæder og med et smil i øjenkrogen. Jeg vil nu ikke forgøgle nogen, at brugen af vrede ord ind imellem blev afskaffet. Samfundets velfærd markerede sig på mange måder positivt i skolen i disse år, men egentlig står det mest markant for eftertiden, at det netop var i den tid, at lærerens daglige arbejdsområde langsomt ændredes fra optagethed af elevens eksamensresultat til bekymrethed om hans sociale problemer. Skolen var ikke længere noget særligt og lagde vel heller ikke op til det. Ihvert fald ikke i den

I 1972 indrettede eleverne selv deres klasseværelse. Her skænkes der op ved indvielsen.

9. klasse under arbejdet med at indrette klasselokalet.

forstand, som man tidligere havde gjort. Men hvad angik et velfungerende lærerkollegium var perioden efter indførelsen af den ny skolelov en dejlig tid. Op igennem tresserne og i begyndelsen af halvtredserne trivedes lærerværelset helt tydeligt. Man havde ideer at kæmpe for og gode kollegaer og venner at gøre det sammen med. Det er uretfærdigt overfor tidligere og senere tider, og andre vil heldigvis kunne skrive anderledes, men det var dette, jeg følte.

Der skete mange ting i de år, som jeg nu vil kritisere og kalde forkerte, men da de skete, var tiden til det. Mange vil nok sige, at det var en helt forkert ting at afskaffe morgensang. Jeg har selv - vekslende med Ehrenreich - spillet violin til morgensang og har selv livet igennem følt det som en rigdom at kende og kunne synge mange sange, men jeg følte også den gang, at morgensangen virkede mod sin hensigt. Sang var et ukendt fænomen i hjemmene og samfundet havde meget andet at tænke på i opgangstiderne end sang. Den sangglæde, som havde båret så godt oppe under Anden Verdenskrig, slog ikke til i opgangstider. Nu, hvor tiderne er lidt strengere, begynder sangen igen at vinde terræn omend i en lidt anden skikkelse. Hvor man mange andre steder kvittede den årlige udflugt på grund af privatbilismen, holdt vi på Munkegade fast ved traditionen. Vi kunne vel også vise børnene mere af landskabet, end man lige kan se fra bilrastepladserne. Turene har da også årene igennem været så populære, at det aldrig har voldt store problemer at få børnene med.

I 1964 blev Peter Dethlefsen viceskoledirektør og Svend Erik Bang Sørensen blev inspektør på Ny Munkegades skole. I de første år af Bang Sørensens inspektørtid var der stadig gode tider, men allerede med nedlæggelserne af Paradisgades skole og siden Nørrebrogades begyndte nedlæggelsesspørgslet at husere. Uanset op- eller nedgangstider var Bang Sørensen altid en uhyre loyal og retsindig leder, som til lod sine medarbejdere den største selvstændighed i arbejdet. De gode og kammeratlige forhold på lærerværelset gav sig udslag i, at lærerne ofte havde svært ved at slippe hinanden i fritiden. Mange gode samtaler fandt sted efter skoletid, og der blev festet ved enhver lejlighed. I nogle år lykkedes det faktisk for en

stor flok at holde fælles ferie på Samsø på cykel med hele familien. Det var lykkelige år.

De gamle Munkegadedrenge, der gennem de sidste 15 år er kommet på skolen som jubilarer, har kunnet undre sig over den totale forandring, der er sket med deres gamle skole. De har mødt børnehaveklasser, centerklasser og indskolingsforsøg. De har kunnet se hele vægge både ude og inde overmalede med billeder, som eleverne havde lavet, og de har undret sig over at nutidens lærere lader sig kalde ved fornavn og blive sagt du til af eleverne. I løbet af ganske kort tid kan en gammel elev registrere ting, som i deres egen skoletid ville have indbragt dem en serie øretæver på kort tid. Jeg blev lærer i en tid, hvor man ikke havde store chancer for at blive accepteret som lærer på Munkegade, hvis man ikke svang en proper næve, men jeg drømmer ikke om at beklage, at øretæverne forsvandt - tværtimod.

I løbet af firserne har nedlægningskyggen sænket sig stedse stærkere over skolen. Jeg føler dog, at den ikke har fået lov til at ødelægge vores daglige arbejde og vores forhold til børnene. Det har været svært, os lærere imellem, at lægge den fornødne begejstring i at lægge planer for fremtiden. Men jeg vil dog allige-

vel sige, at i den kreds af lærere, der har været på skolen op igennem firserne, har en del været ca. lige så længe på skolen som jeg og sidder inde med en vældig rutine og erfaring, som gør samarbejdet til en daglig glæde. Men også flere unge med »gå-på-mod« og ildhu. Vi har ikke været forvænt med eliteelever. Tværtimod har vi suget alt til os, hvad vi kunne for at ophjælpe elevtallet. Det blev ikke altid de nemmeste, vi fik på den måde, og mange, mange timer er brugt på at forsøge på at løse menneskelige problemer, der ganske vist egentlig ikke kom skolen ved, men som bare var til hinder for at lige netop dette barn kunne deltage i undervisningen.

Nu er det slut med den gamle skole. I mange år er jeg hver dag gået over skolegården og har set op på de gamle mure, som i mine øjne rummer en velskabt skønhed. Jeg har delt så stor en del af mit liv med dens indre, at enhver kan forstå, at skilsmissen vil give et sår, som måske nok kan heles, men arret vil altid være der. Jeg får nok nogle gode år endnu, hvor jeg kommer hen, men Ny Munkegades skole er der, hvor jeg har lagt min sjæl, og hvis sjæl jeg har fået igen.

Glade feriedage på Samsø. Lærere med familie cyklede rundt på Samsø.

Nogle skolehistorier

H. J. Baden

(Uddrag af avisartikel, 12/10 1947)

Anekdoterne, der knytter sig til skolen, er mangfoldige, og jo ældre de bliver, desto bedre lyder de. Her følger et par stykker af de mere sandsynlige.

Om en af lærerne, der tillige var alterdegn ved Frue Kirke, fortælles, at han holdt meget af stærk romtody, hvorfor han havde for skik, når præsten var kom-

7. b, 1902. Lærer N. C. N. Gade.

met vel på prædikestolen, at gå over i en beværtning i nærheden og få sig en punch for at klare ræsten. Når han havde »smagt punchen til«, plejede værten eller en af gæsterne at spørge: »Hvordan smager den, alterdegn?« hvortil det traditionelle svar lød: »Den kan blive god, når den får noget mere rom«.

En søndag havde værten for løjers skyld kogt en kande hvid rom, som blev stillet frem i stedet for det varme vand, da alterdegnen skulle blande punchen.

Uden at ane uråd kom han sukker og »vand« i sit glas og hældte derefter en passende dosis brun rom i af en flaske, der var stillet frem. Han smagte på drikken, og en gæst stillede det sædvanlige spørgsmål: »Hvordan smager punchen, alterdegn?« Og svaret lød som altid: »Den kan blive god, når den får noget mere rom«.

Således melder sagnet, men troværdigheden er måske tvivlsom.

Mere pålidelig forekommer følgende:

Overlærer Knud Christensen havde ringet efter en vikar, fordi en lærer var blevet meldt syg, og da der var gået nogen tid, og vikaren ikke havde meldt sig, gik »Gamle Knud« hen til klassen og kiggede ind gennem dørruden for at se, hvordan det stod til. Det kunne have været bedre. De store drenge stod i en klynge, vildt gestikulerende og råbende i munden på hverandre, og især var der en forholdsvis lille, som Knud så sig gal på, fordi han støjede værst af dem alle. Rask åbnede den vrede mand døren, greb skrålhalsen i nakken og smed ham ud på gangen.

Men han, der blev smidt ud, viste sig ved nøjere eftersyn ikke at høre til i den klasse. Det var nemlig ... vikaren..

Da skolen flyttede hjem efter kapitulationen, mistede den et af sine klenodier, idet et gammelt spanskrør, ombundet med sejlgarn i begge ender for ikke at falde helt i staver, forsvandt. Måske har en velmenende mand blandt flyttefolkene ment, at han virkede i menneskehedens tjeneste ved at fjerne eller ødelægge det affældige »tortur-redskab«. Men det havde tilhørt »Gamle Knud« og havde kun være brugt af ham, hvormed ikke skal være sagt, at der ikke siden hans afgang er uddelt adskillige »endefulde«, når det har været påkrævet, blot med andre

spanskrør.

Hvis den »humane« fjerner af røret havde set de strålende blikke, hvormed Knuds gamle »slappe drenge« har betragtet det, når de som jubilarer kom ind på kontoret og fik forevist Mester Erik, og hvis han havde hørt dem omtale samme ejer som deres bedste ven fra deres skoletid, ville han aldrig have nænnet at berøve skolen noget af det bedste, de gamle drenge kunne få at se.

Til sidst en historie, der fortælles om overlærer K. P. Kristensen. En chef, der havde fået en udskrevet elev i sin tjeneste, ringede op og beklagede i en hidsig tone, at den unge mand ikke forstod at gå rigtigt ud og ind ad en dør. »K. P.« spurgte: »Er han ikke dygtig til dansk, regning og skrivning?«

»Jo, absolut!« indrømmede den vrede mand. »Ja, men når vi har lært ham det, kan De vel selv lære ham at færdes gennem dørene«, afsluttede »K. P.«

For en fuldstændigheds skyld bemærkes, at skolens drenge i hvert fald nu lærer at komme rigtigt ind og ud.

„Ikke er Sejren til Fals
for sovende Mand.
Ejner maa overs,
gd det bedste, I kan!“

Faget, Folket og Flaget
fanged os ind.
Iver leved i Øje,
Ivke i Sind.

Saaledes lød i et Sekel
Skolens Parol.
Kort og fjndigt den klang
fra Katederets Stol.

Venskab i Skolen vandt vi,
varende ved,
ledte os end vor Kængsel
saa langt af Led.

Unge og ældre den agted.
Aarle og sent
Maalet os Iyste i Møde,
manende, rent.

Lysse Tider og lunge
tog vi imod;
Skoleminderens Stjerne
klart for os stod.

Saandet, som her blev bundet,
ej for os brast.
Fagert det gennem Fremtid
holde os fast!

h. J. Gaaden.

Avisudklip

Kjeld Jensen

Ny Munkegades skole er næsten ufattelig gammel. Sådant synes det i hvert fald, hvis man går tilbage til skolens oprindelige start som borgerskole i Vestergade.

I Aarhus Stiftstidende, Lørdagen den 2. den October 1847 finder man flg.:

Bekjendtgørelser

Tirsdagen den 5 October, Form. kl. 11, vil den nye Borgerskolebygning blive indviet af Hs. Højærværdighed, Hr. Stiftsprovst Dahlerup. Elevernes Fædre og Værger, samt de af Byens øvrige ærede Borgere og Indvaanere, som interessere sig for Borgerskolevæsenets Fremme, indbydes til at overvære Højtideligheden, forsaavidt Rummet tillader det.

Aarhus, den 1ste October 1847

Skolecommissionen

(I samme avis var indrykket flg. annoncer:)

Hermed gives Underretning, at jeg fra 1ste October kan begynde i mit eget Hjem at give 4 Timer daglig Underviisning i al Slags forskjelligt Haand-Arbejde og Strikning, foruden Skrivning og Tegning (hvoriblandt ogsaa gjerne nogle faa yngre Børn kunne blive antagne i Læsegjenstandene). De Forældre, som ønske deres Børn at deeltage heri, bedes at anmelde dette snarest muligt, for at jeg kan inddele min Tid efter deres Ønske, da flere Familier have paatalt private Timer i enkelte Fag.

Petrea Schmidt

Bekjendtgørelser.

Tirsdagen den 5te October, Form. Kl. 11, vil den nye Borgerskolebygning blive indviet af Hs. Højærværdighed Hr. Stiftsprovst Dahlerup. Elevernes Fædre og Værger, samt de af Byens øvrige ærede Borgere og Indvaanere, som interessere sig for Borgerskolevæsenets Fremme, indbydes til at overvære Højtideligheden, forsaavidt Rummet tillader det.

Aarhus, den 1ste October 1847.

Skolecommissionen.

 Herved gives Underretning at jeg fra 1ste October kan begynde i mit eget Hjem at give 4 Timer daglig Underviisning i al Slags forskjelligt Haand-Arbejde og Strikning, foruden Skrivning og Tegning (hvoriblandt ogsaa gjerne nogle faa yngre Børn kunne blive antagne i Læsegjenstandene). De Forældre, som ønske deres Børn at deeltage heri, bedes at anmelde dette snarest muligt, for at jeg kan inddele min Tid efter deres Ønske, da flere Familier have paatalt private Timer i enkelte Fag.

Petrea Schmidt.

Chr. Bøeghs Læsebibliothek

er atter bleven forøget med et betydeligt Antal nye Bøger i det danske, tydske og franske Sprog, hvilket hverved bekjendtgjøres til Underretning for de ærede Læsere.

(Kombineret biologi- og fysikundervisning kunne suppleres med en udflugt til Hamborg. Læs blot her:)

I Hamborg forevises i denne Tid Baucanson's berømte mekaniske And. For over hundrede Aar siden blev dette Kunstværk fuldendt, og var første Gang opstillet i Paris. Ofte skiftende Besidder, kom det tilsidst i Mekanikeren Tiess's Hænder, og han arbejdede fire Aar paa dets Istandsættelse. Nu er denne And uimodsigeligt et af de fremmeste og sindrigeste mekaniske Værker. Den slaaer med Vingerne, bøier og strækker Halsen, bevæger og ryster hver enkelt Fjer, rabber og snadrer, æder Kornet, man kaster for den, gjør Vandet uklart, idet den drikker, fordøier endogsaa som en virkelig And; kort: Den efteraber, i alle sine Bevægelser og Forretninger, Livet indtil den meest skuffende Naturlighed.

Chr. Bøeghs Læsebibliothek
er atter bleven forøget med et betydeligt Antal nye Bøger i det danske, tydske og franske Sprog, hvilket herved bekjendtgjøres til Underretning for de ærede Læsere

I Hamborg forevises i denne Tid Baucanson's berømte mekaniske And. For over hundrede Aar siden blev dette Kunstværk fuldendt, og var første Gang opstillet i Paris. Ofte skiftende Besidder, kom det tilsidst i Mekanikeren Tiess's Hænder, og han arbejdede fire Aar paa dets Istandsættelse. Nu er denne And uimodsigeligt et af de fremmeste og sindrigste mekaniske Værker. Den slaaer med Vingerne, bøier og strækker Halsen, bevæger og ryster hver enkelt Fjer, rabber og snadrer, æder Kornet, man kaster for den, gjør Vandet uklart, idet den drikker, fordøier endogsaa som en virkelig And; kort: den efteraber, i alle sine Bevægelser og Forretninger, Livet indtil den meest skuffende Naturlighed.

Legater ved Ny Munkegades skole

Leo Winkler

Som et udtryk for den samhørighed Ny Munkegades skoles elever har følt med deres gamle skole, står de mange elevjubilæer, der er blevet afholdt på skolen. Lidt ældre elever husker endnu, hvordan »gamle« mænd deltog i morgensangen på skolen som indledning til deres jubilæumsdag.

Da realistholdet fra 1914 holdt sit 25-års jubilæum den 4. maj 1939, blev dagen fejret ved en frokost på restaurant »Mejlborg«. Senere på dagen deltog jubilæarerne i elevforeningens årlige generalforsamling og udkastede her den tanke, at man burde oprette et mindelegat for overlærer Knud Christensen. Elevforeningen turde ikke påtage sig opgaven. I stedet gav en af jubilæarerne, prokurist S. V. Holmstoel, tilsagn om, at han ville rette henvendelse til de af Knud Christensens gamle elever, som han kunne opspore. Ved skolens 50-års jubilæum den 1. marts 1940 kunne S. V. Holmstoel, selv om indsamlingen endnu ikke var afsluttet, give tilsagn om et mindelegat bestående af obligationer til et pålydende af 2.000 kr.

Knud Christensens betydning for eleverne forstås bedst af den tale, S. V. Holmstoel holdt ved jubilæet:

Da vor gamle skole for 50 år siden åbnede sine porte, var overlærerposten overdraget til en mand, hvis minde vil leve blandt Århus bys borgere endnu i mange år. Overlærer Knud Christensen var en mand, som ikke alene for skolen, men også for mange mennesker skulle få stor betydning. Knud Christensen var en mand, som i sjælden grad havde kraft til at sætte sit præg på sin gerning. Så paradoksalt det end lyder, lå hans kraft i hans mildhed, hans styrke i hans retsind. Hans virke var så betydende, og hans retningslinje så god og rigtig, at hans efterfølgere i gerningen endog har udtalt, at de så det som en opgave for dem at fortsætte og videreføre de traditioner, som var skabt af og under Knud Christensens ledelse. For vi gamle Knud Christensendrenge står vor gamle overlærer som den store uovertrufne skolemester, og en mester var Knud Christensen i ordets egentligste forstand i sit fag.

Han forstod at skabe og forme det fine materiale, som han arbejdede med. Drengesindet er ellers et vanskeligt og skørt materiale, men til gengæld er det taknemligt, hvis arbejdet lykkes, og for Knud Christensen lykkedes det. - Hvis nogen vil spørge mig, hvori Knud Christensens evner som pædagog bestod, må jeg svare: Jeg ved det ikke, og jeg tror ikke, at nogen kan forklare det, men for Knud Christensen var det at forme drengesindet ikke noget problem, det var simpelthen mesterens medfødte evne.

Overlærer K. P. Kristensen.

Knud Christensen havde den lykke i levende live at møde sine gamle elevs taknemmelighed ved flere lejligheder, og hans minde vil leve lige så længe, der lever blot een eneste af hans »slappe drenge«.

Da årgang 1914 hold 40-års jubilæum den 24. april 1954, blev der igen samlet ind, så man var i stand til at forøge legatkapitalen med en obligation på 300 kr.

Knud Christensens efterfølger som overlærer blev K. P. Kristensen, der var en meget udadvendt person med forbindelser til mange kredse i byen, hvilket kom eleverne til gode, idet han derved var i stand til at skaffe mange af dem arbejde efter afsluttet eksamen. I det skjulte ydede K. P. Kristensen ofte kontant hjælp til dårligt stillede elever.

Skolens elevforening samt en kreds af byens borgere ønskede at mindes overlærer K. P. Kristensen ved gennem en indsamling at skaffe midler til et mindelegat. Legatet blev stiftet den 4. oktober 1943. I

fundatsens §3 står der bl.a.: »Da uddelingen skal foregå i afdøde overlærer K. P. Kristensens ånd, må bidragmodtagernes navne ikke vidermeddeles af legatets bestyrelse eller skolens lærerforening, og kvittering for bidraget skal derfor meddeles af bidragmodtagerens klasselærer«.

Skolens sidste 2 legater er af nyere dato:

»Sports- og Kammeratskabslegatet« er oprettet den 4. januar 1963 for midler indsamlet af årgangene 1921 og 1922.

»Ny Munkegade skoles 75-års jubilæumsfond« er indstiftet af elevforeningen ved skolens 75-års jubilæum den 1. marts 1965.

Både »Overlærer Knud Christensens Mindelegat« og »Overlærer K. P. Kristensens Mindelegat« har i fundatsen en bestemmelse, der siger, at skulle Ny Munkegades skole ophøre at eksistere, så skal legatmidlerne overgå til Århus Universitet.

Årstal og priser

Kjeld Jensen

Ny Munkegades skole opførtes af arkitekterne Mühlertz og Kühnel.

Regnskabet udviste ca. 137.500 kr., men kun 10 af skolens 14 klasseværelser var udstyret med inventar. Skolen blev taget i brug 1. marts 1890.

1907: Badstue indrettes. *Ca. 6.000 kr.*

1908: Indrettes foreløbigt fysiklokale. *Ca. 700 kr.*

1910: Indretning af sløjd-, biologi- og fysiklokale. *Ca. 8.000 kr.*

1916: Indlagt elektrisk lys. *Ca. 5.000 kr.*

1916: Nyt varmeanlæg. *Ca. 23.000 kr.*

1920: Cementfliser i skolegården. *Ca. 16.000 kr.*

1923: WC i skolegården.

1931: Et almindeligt klasseværelse indrettes på loftsetagen.

1932: Læsestue indrettes på loftet. (Nu klasseværelse 32)

1942-1945: Tyskerne overtog skolen, der efter frigivelsen blev fuldstændig istandsat.

1948: Lærerværelset flyttes til større lokale på 1. sal

1954: Gymnastiksalene langs Thunøgade opføres. *Ca. 740.000 kr.*

1954: Fjernvarme indlægges, og fysiklokalet moderniseres

1955: Tidligere gymnastiksalsbygning ombygges til læsestue og klasseværelse. I stueetagen indrettes to toiletafdelinger. Endvidere moderniseres 5 klasseværelser i loftsetagen

1956: Nyt læskur bygges i gården. 4 klasseværelser på 1. etage moderniseres

1957: Skolens kontor flyttes ned i stueetagen. Det samme sker med lærerværelset. 4 klasseværelser moderniseres. *Ca. 57.000 kr.*

1958: Modernisering af trapper og gange fortsættes til nederste etage. *Ca. 77.000 kr.*

1960: I kælderetagen indrettes lokale for udlevering af skolebespisning samt lokale til rengøringsassistenter

De senere års udvikling er sikkert de fleste læsere bekendt. Vi nøjes derfor med at konstatere, at en af de største investeringer i skolens historie fandt sted, efter at skolen kom på forsiden af avisen mandag den 2. september 1985:

Lærerpersone 1847 - 1988

Kjeld Jensen

»Ansæt« betyder normalt ansættelse ved skolevæsenet. Hvor ansættelsen ved Ny Munkegades skole kan nærmere præciseres står: »ansæt ved NM«. Hvis ansættelsen har fundet sted før 1890, anvendes betegnelsen HBD med henvisning til, at skolen oprindeligt startede som »Den Højere Borger-Drengeskole« i Vestergade.

<i>Ahe, Lissa Enith Henriette von der</i>	F. 3.8.1911	Ansæt ved NM 1972-1976
<i>Andersen, Hans Lauritz</i>	F. 26.8.1869	Ansæt ved NM 1894-1932
<i>Andersen, Helene Margrethe</i>	F. 13.3.1888	Ansæt ved NM 1917-1918
<i>Andersen, Jørgen Frederik</i>	F. 17.7.1933	Ansæt ved NM 1959-1967
<i>Andersen, Olaf Bønløkke</i>	F. 11.2.1889	Ansæt ved NM 1935-1955
<i>Andreasen, Kaj Ingvard</i>	F. 23.10.1911	Ansæt 1938-1951
<i>Arndal, Oluf Lauritz</i>	F. 24.9.1877	Ansæt ved NM 1910-1934
<i>Askel, Erik</i>	F. 27.7.1924	Ansæt 1957, viceinspektør 1962-1985
<i>Baden, Hans Jørgen</i>	F. 30.3.1888	Ansæt 1914, inspektør 1946-1954, medlem af byrådet 1925-1943, d. 21.5.1960
<i>Balle, Per</i>	F. 15.4.1953	Ansæt ved NM 1978-1988
<i>Bang-Sørensen, Svend Erik</i>	F. 23.3.1922	Skoleinspektør 1964-1988
<i>Berdiin, Karen Holm</i>	F. 11.3.1946	Ansæt ved NM 1974-1975
<i>Bertelsen, Hans Jens Vilhelm</i>	F. 18.11.1833	Ansæt ved HBD 1859-1862
<i>Birnbaum, Ruth Helene</i>	F. 3.2.1954	Ansæt ved NM 1977-1982
<i>Buhl, Hans Ove</i>	F. 23.7.1929	Ansæt 1954, d. 13.2.1956
<i>Busck, Ingeborg</i>	F. 24.4.1943	Ansæt som BH-klasseleder 1970-1973
<i>Baadsgaard, Ingvard Christensen</i>	F. 16.9.1887	Ansæt ved NM 1916-1940
<i>Callsen, Inge Marie</i>	F. 4.7.1946	Ansæt ved NM 1969-1972
<i>Caspersen, Linda</i>	F. 2.2.1947	Ansæt som fritidspædagog ved NM 1980-1988
<i>Christensen, Alfred Holger</i>	F. 19.2.1911	Ansæt 1941-1948
<i>Christensen, Anna Margrethe</i>	F. 10.11.1867	Ansæt ved HBD 1888-1913
<i>Christensen, Erik Robert</i>	F. 19.2.1925	Ansæt ved NM 1967-1970
<i>Christensen, Hans Christian</i>	F. 30.10.1845	Ansæt ved HBD 1872-1915
<i>Christensen, Jørgen C. Filskov</i>	F. 11.12.1885	Ansæt ved NM 1917-1954
<i>Christensen, Knud Peter K.</i>	F. 4.10.1846	Ansæt ved HBD 1887-1917
<i>Clausen, Johannes Peter</i>	F. 10.8.1887	Ansæt ved NM 1933-1939
<i>Corell-Nielsen, Lisa</i>	F. 30.7.1939	Ansæt ved NM 1964-1967
<i>Dethlefsen, Gerda Regitze f. Jacobsen</i>	F. 11.10.1920	Ansæt 1959-1969
<i>Dethlefsen, Peter Johansen</i>	F. 23.6.1919	Ansæt 1945, skoleinspektør ved NM 1955-1964
<i>Diedrichsen, Martha Christine</i>	F. 2.6.1876	Ansæt ved Nm 1903-1907
<i>Ehrenreich-Petersen, Poull Richard</i>	F. 28.12.1903	Ansæt ved NM 1937, d. 25.10.1972
<i>Ellehus, Lars Jørgen</i>	F. 11.5.1944	Ansæt ved NM 1974-1976
<i>Enevoldsen, Jens Christian</i>	F. 14.1.1884	Ansæt ved NM 1910-1912

<i>Faber, Johannes Chr.</i>	F. 8.3.1822	Ansæt ved HBD 1854-1862
<i>Fejfer, Jens Erik Holbæk</i>	F. 29.12.1936	Ansæt ved NM 1961-1965
<i>Findal, Peter Aksel</i>	F. 1.3.1915	Ansæt ved NM 1943-1951
<i>Fjord, Niels Johannes</i>	F. 27.4.1825	Ansæt ved HBD 1853-1855
<i>Frantzen, Frantz Christian</i>	F. 1.4.1874	Ansæt ved NM 1909-1916
<i>Friis, Hans Hansen</i>	F. 9.2.1924	Ansæt 1954-1955
<i>Gade, Niels Christian Nielsen</i>	F. 14.12.1867	Ansæt ved NM 1894-1933
<i>Handest, Mogens Christian</i>	F. 23.11.1835	Ansæt ved HBD 1864-1884
<i>Hansen, Hans Axel</i>	F. 10.12.1877	ansæt ved NM 1908-1924
<i>Hansen, Ellen</i>	F. 12.8.1938	Ansæt ved NM 1963-1969
<i>Hansen, Gunna Hellemose f. Ebling</i>	F. 8.6.1933	Ansæt ved NM 1959-1962
<i>Hansen, Kurt Hellemose</i>	F. 28.6.1932	Ansæt 1960-1988
<i>Hansen, Poul Victor</i>	F. 28.6.1932	Ansæt 1960-1988
<i>Heltoft, Thomas Marinus T.</i>	F. 5.3.1877	Ansæt ved NM 1913-1914
<i>Hjuler, Ingvard</i>	F. 30.8.1911	Ansæt 1953-1960
<i>Holm, Doris Therese f. Ibsen</i>	F. 24.12.1925	Ansæt 1956-1961
<i>Holm, Hans Christian</i>	F. 13.7.1861	Ansæt ved NM 1892-1931
<i>Holst (Rasmussen), Valdemar</i>	F. 9.5.1876	Ansæt ved NM 1901-1946
<i>Honore, Christian Peter</i>	F. 18.10.1927	Ansæt ved NM 1959-1988
<i>Horn, Thomasine Theodora E.</i>	F. 31.1.1862	Ansæt ved NM 1891-1895
<i>Hørslev-Nielsen, Jens Viggo</i>	F. 29.3.1887	Ansæt ved NM 1919-1953
<i>Ingerslev, Hans Peter</i>	F. 11.2.1836	Ansæt ved NM 1919-1953
<i>Jacobsen, Jacob B.</i>	F. 19.6.1839	Ansæt ved HBD 1867-1872
<i>Jacobsen, Lone</i>	F. 9.11.1947	Ansæt ved NM 1979-1982
<i>Jensen, Kjeld Jørn</i>	F. 27.3.1938	Ansæt ved NM 1964-1988
<i>Jensen, Svend Erik Blichfeldt</i>	F. 11.6.1926	Ansæt ved NM 1952-1954
<i>Jensen, Marianne</i>	F. 7.1.1949	Ansæt ved NM 1975-1988
<i>Jensen, Niels Peter</i>	F. 21.5.1866	Ansæt ved NM 1894-1902
<i>Jensen, Niels Thøger</i>	F. 14.11.1910	Ansæt ved NM 1933-1960
<i>Johansen, Bodil</i>	F. 26.7.1947	Ansæt som børnehaveklasseleder ved NM 1978-1981
<i>Karvonen, Jytte</i>	F. 20.4.1933	Ansæt som børnehaveklasseleder ved NM 1984-1987
<i>Külerich, Karen</i>	F. 25.9.1954	Ansæt ved NM 1986-1987
<i>Kjestrup, James Hendrik</i>	F. 13.1.1914	Ansæt ved NM 1949-1978
<i>Kjær, Nicoline Velhelmine</i>	F. 29.4.1866	Ansæt ved HBD 1883-1888
<i>Kjær, Christian Thomas Nikolaj</i>	F. 9.3.1868	Ansæt 1903-1917
<i>Kjærgaard, Henrik Larsen</i>	F. 2.5.1881	Ansæt ved NM 1919-1944
<i>Knudsen, Valdemar Sigfred</i>	F. 22.12.1879	Ansæt ved NM 1907-1943
<i>Koch, Erik C. Nikolaus</i>	F. 27.11.1842	Ansæt ved HBD 1886-1898
<i>Kofoed-Jensen, Christian</i>	F. 8.12.1866	Ansæt ved NM 1894-1936
<i>Kragh, Christiane Marie</i>	F. 5.10.1869	Ansæt ved NM 1899-1907
<i>Kragh, Emil Andreas</i>	F. 23.3.1872	Ansæt ved NM 1893-1894
<i>Kraiberg, Niels Nicolaj</i>	F. 22.10.1814	Ansæt ved HBD 1847-1883
<i>Kristensen, Kristen Peter</i>	F. 4.10.1869	Ansæt ved NM 1917-1935
<i>Kristensen, Niels Ejnar</i>	F. 28.9.1919	Ansæt ved NM 1945-1947

<i>Kristiansen, Kristian Andreas</i>	F. 6.1.1887	Ansæt ved NM 1917-1922
<i>Kromayer, Heidi</i>	F. 1.9.1942	Ansæt ved NM 1980-1988
<i>Larsen, Niels Christian</i>	F. 18.2.1891	Ansæt ved NM 1924-1945
<i>Larsen, Poul</i>	F. 16.1.1864	Ansæt ved NM 1901-1917
<i>Lassen, Laurits</i>	F. 14.6.1829	Ansæt ved HBD 1880-1899
<i>Lauersen, Anette</i>	F. 9.7.1961	Ansæt ved NM 1986-1987
<i>Launy, P. G. F.</i>	F. 26.3.1806	Ansæt ved HBD 1847-1879, d. 9.9.1880
<i>Lauridsen, Laurids Kjærgaard</i>	F. 26.8.1894	Ansæt ved NM 1921-1922
<i>Laursen, Henry Georg Schmidt</i>	F. 29.7.1910	Ansæt ved NM 1935-1949
<i>Leth-Pedersen, Petra f. Petersen</i>	F. 15.12.1878	Ansæt 1918-1943
<i>Liljeroth, Magnus E. Ivin</i>	F. 8.8.1891	Ansæt 1936-1961, d. 22.8.1976
<i>Lillelund, Hanne</i>	F. 11.2.1946	Ansæt ved NM 1969-1974
<i>Liubjerg, Erik Peter</i>	F. 4.5.1922	Ansæt 1949, ledende skolepsykolog 1962
<i>Lorensen, Anni Birgit M.</i>	F. 11.1.1947	Ansæt ved NM 1971-1979
<i>Lund, Betty Margrethe</i>	F. 8.12.1895	Ansæt ved NM 1926-27 og 1929-1964
<i>Lyngby, Johan Peter Christian</i>	F. 13.11.1811	Ansæt ved HBD 1847-1854
<i>Madsen, Carl Severin Bertelsen</i>	F. 25.9.1832	Ansæt ved HBD 1856-1875
<i>Madsen, Hans Martin</i>	F. 29.9.1901	Ansæt ved NM 1929-1934
<i>Madsen, Helga Medom</i>	F. 14.1.1931	Ansæt ved NM 1957-1988
<i>Maul, Henning Koudal</i>	F. 3.10.1942	Ansæt ved NM 1979-1981
<i>Michelsen, Ida</i>	F. 8.3.1871	Ansæt ved NM 1896-1900
<i>Mortensen, Ida</i>		Ansæt som timelærer ved HBD 1881-1882
<i>Mosegaard, Ernst</i>	F. 24.5.1931	Ansæt ved NM 1961-1988
<i>Müller, Hertha</i>	F. 21.4.1853	Ansæt ved NM 1890-1911
<i>Møller, Jens Andreas</i>	F. 5.4.1820	Ansæt ved HBD 1851-1858
<i>Nellemann, Aksel Heiden</i>	F. 13.1.1913	Ansæt ved NM 1944-1954
<i>Nielsen, Erik Raagaard</i>	F. 13.8.1943	Ansæt ved NM 1969-1988
<i>Nielsen, Anders Gregers Høier</i>	F. 30.8.1887	Ansæt ved NM 1932-1937
<i>Nielsen, Grete Duelund f. Mortensen</i>	F. 14.8.1942	Ansæt ved NM 1968-1969
<i>Nielsen, Grete Britta</i>	F. 27.1.1931	Ansæt ved NM 1954-1955
<i>Nygaard, Poul Erik</i>	F. 5.8.1948	Ansæt ved NM 1979-1981
<i>Nygaard, Christian Ditlev</i>	F. 5.8.1886	Ansæt ved NM 1921-1923
<i>Nørgaard, Frederik Adolf</i>	F. 2.6.1850	Ansæt ved HBD 1880-1885
<i>Oksbjerg, Inger</i>	F. 21.3.1929	Ansæt ved NM 1956-1957
<i>Olsen, C. M.</i>	F. 8.10.1859	Ansæt ved NM 1900-1930
<i>Pedersen, Frits</i>	F. 8.7.1939	Ansæt ved NM 1972-1988
<i>Pedersen, Lisbeth</i>	F. 25.4.1946	Ansæt ved NM 1978-1988
<i>Pedersen, Poul</i>	F. 7.9.1909	Ansæt ved NM 1936-1945
<i>Pedersen, Søren</i>	F. 14.4.1854	Ansæt ved HBD 1884-1924
<i>Petersen, Ellen f. Nordvig</i>	F. 12.10.1891	Ansæt ved NM 1920-1922
<i>Petersen, Hans</i>	F. 17.7.1923	Ansæt ved NM 1948-1954, Risskov
<i>Petersen, Vilhelmine Mathilde</i>	F. 13.4.1860	Ansæt ved HBD 1881-1888
<i>Pülgaard, Karen Ragnhild f. Nielsen</i>	F. 9.6.1932	Ansæt ved NM 1956-1963
<i>Rasmussen, Anne-Birte</i>	F. 17.7.1942	Ansæt ved NM 1968-1988

<i>Rasmussen, Asger Nordvig</i>	F. 22.10.1914	Ansæt ved NM 1945-1961
<i>Rasmussen, Emil</i>	F. 6.10.1863	Ansæt ved NM 1891-1894
<i>Rasmussen, Ilse Winther</i>	F. 6.3.1944	Ansæt ved NM 1981-1982
<i>Rasmussen, Rasmus Lumby</i>	F. 24.1.1867	Ansæt ved NM 1906-1937, d. 31.6.1943
<i>Reeslev, Ida</i>	F. 17.4.1946	Ansæt ved NM 1973-1981
<i>Riber, Bent Borring</i>	F. 8.4.1919	Ansæt ved NM 1944-?
<i>Ribergaard, Niels Marius</i>	F. 26.7.1878	Ansæt ved NM 1907-1944, d. 29.6.1962
<i>Rønlev, Vagn Aage</i>	F. 23.1.1925	Ansæt ved NM 1952-1988
<i>Schlender, Georg Christian J.</i>	F. 16.3.1882	Ansæt ved NM 1910-1914
<i>Schmidt, Anna f. Andersen</i>	F. 16.2.1913	Ansæt ved NM 1952-1965
<i>Schmidt, Ejnar Jørgensen</i>	F. 24.8.1912	Ansæt ved NM 1938-1949, Handelsskolen
<i>Schou, Holger</i>	F. 21.2.1920	Ansæt 1945-1958, skoleinspektør i Balling-Volling
<i>Schou, Holger Andreas</i>	F. 27.10.1888	Ansæt ved Nm 1937-1953
<i>Schoubye, Anna Margrethe</i>	F. 9.8.1867	Ansæt ved HBD 1888-1906
<i>Schulz, Christen Peter</i>	F. 22.9.1891	Ansæt ved NM 1930-1958
<i>Schwartz, Birgitte Born</i>	F. 1.2.1949	Ansæt ved NM 1977-1982
<i>Sidenius, Signe</i>	F. 10.4.1950	Ansæt ved NM 1978-1988
<i>Smed, Valdemar Kristensen</i>	F. 29.8.1911	Ansæt ved NM 1946-1955
<i>Stjerne, Carl</i>	F. 10.10.1934	Ansæt ved NM 1960-1972, Marselisborg Seminarium
<i>Svendsen, Axel Thorkild Cammer</i>	F. 18.5.1886	Ansæt ved NM 1911-1914
<i>Svenson, Karin</i>	F. 17.9.1949	Ansæt ved NM 1975-1978
<i>Søby, Frode</i>	F. 16.4.1935	Ansæt ved NM 1962-1965, Handelsskolen
<i>Søndergård, Astrid Franziska</i>	F. 1.12.1911	Ansæt 1955-1962
<i>Sørensen, Bent Møller</i>	F. 11.6.1933	Ansæt ved NM 1976-1981
<i>Sørensen, Finn</i>	F. 17.10.1934	Ansæt ved NM 1962-1972, seminarielektor, præst
<i>Sørensen, Hans Christian</i>	F. 16.12.1911	Ansæt ved NM 1941-1946, professor i slavisk ved Københavns Universitet
<i>Sørensen, Kirsten A. Harding</i>	F. 8.10.1921	Ansæt ved NM 1961-1981
<i>Sørensen, Leo Harding</i>	F. 13.5.1923	Ansæt ved NM 1951-1957, seminarielektor ved Marselisborg Seminarium
<i>Sørensen, Niels Olesen</i>	f. 19.3.1837	Ansæt ved HBD 1875-1894
<i>Sørensen, Per David Mørch</i>	F. 21.8.1940	Ansæt ved NM 1969-1988
<i>Thomassen, Anita Dahl</i>	F. 14.6.1951	Ansæt ved NM 1978-1988
<i>Thruø-Møller, Asker</i>	F. 8.3.1891	Ansæt ved NM 1919-1930
<i>Thulstrup, Elisabeth</i>	F. 7.7.1945	Ansæt ved NM 1971-1977
<i>Toft, Kristen</i>	F. 9.1.1951	Ansæt ved NM 1979-1982
<i>Troelsen, Birthe Møller</i>	F. 18.3.1939	Ansæt ved NM 1964-1970
<i>Uhrenholt, Per</i>	F. 15.5.1947	Ansæt ved NM 1978-1983
<i>Voss, Henrik Theodor</i>	F. 20.4.1812	Ansæt ved HBD 1847-1851
<i>Weibel, Anne Marie f. Kjær</i>	F. 15.7.1938	Ansæt ved NM 1963-1988
<i>Wendelbo, Elin</i>	F. 15.2.1948	Ansæt ved NM 1979-1988
<i>West, Christian</i>	F. 9.10.1885	Ansæt ved NM 1932-1955, d. 18.5.1965
<i>Wiggers, Laurits O. T.</i>	F. 30.3.1844	Ansæt ved HBD 1884-1924
<i>Winkler, Leo Lykkegaard</i>	F. 7.3.1929	Ansæt ved NM 1957-1988

Ølsgaard, Jens M. R.
Aarøe, Inga

F. 5.3.1864 Ansat ved NM 1894-1907
F. 19.6.1948 Ansat ved NM 1973-1976

Vi siger tak til følgende firmaer og personer for økonomisk støtte ved bogens tilblivelse

Jørgen Bager

Paul Bukdahl, farvehandler

Poul S. Bøje

Kaj Ehlers, revisor

Folkeligt Oplysningsforbund

Sv. Aa. Kjøgsgs, ejendomsmægler

Gunnar Kristensen, Ejendomsmægler

Poul Mikkelsen, advokat

Jørgen Vangsgaard, advokat

Årgang 1945, realklasse B

J. C. Juuls Eftf. v. Per Rohde Nielsen

Århus Kommune

SPAREKASSEN sds

**Buris
Briller**

W/LINSA
TELF. 06 13 70 10

Schandoffstræde 4 - 8000 Århus C
Kontor: 7-9 morgen (alle hverdage)
TELF. 06 21 10 55

BRF

Ikke for skolen... men for livet lærer vi!

Det gamle citat blev titlen på denne bog, hvori du finder indlæg af elever og lærere på skolen i dag og tidligere elever og lærere fra forskellige perioder.

I billedstoffet vil du kunne finde ansigter, du kender.

Hvis du i bogen finder noget, der taler til dig, noget der får erindringerne frem hos dig, så har vi nået det, vi ville med den.

Vi har med glæde ydet det, der skulle til for at få lavet bogen – trods den korte tid – fordi vi mener, at vi derigennem kan være med til at udtrykke nogle af de varme følelser, der knytter sig til skolen.

Vi håber, at du vil kunne lide den.